

Suomi ja muut maat työn verottajina

Kansainvälinen palkkaverovertailu 2010

Minna Punakallio

TIIVISTELMÄ

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut työn verotusta Suomessa ja 16 muussa OECD-maassa vuodesta 1995 lähtien. Vuonna 2004 uutena vertailumaana mukaan otettiin Viro. Vertailumaiden joukossa on EU-maita, unioniin kuulumattomia Euroopan maita sekä Euroopan ulkopuolisia maita. Selvityksessä käsitellään neljään esimerkkipalkkaan näissä maissa kohdistuvaa työntekijän verotusta, lisätulon marginaaliverotusta sekä palkkasidonnaisia veronluonteisia työnantajamaksuja. Esimerkkipalkat ovat tänä vuonna 24 400 euroa, 37 400 euroa, 57 300 euroa ja 122 000 euroa. Perheettömien palkansaajien lisäksi selvityksessä tarkastellaan myös kaksilapsisten perheiden verotusta.

Suomen palkkaverotus on kilpailukykyistä pienillä ja keskisuurilla palkoilla eurooppalaisessa vertailussa. Pienimmän esimerkkipalkan verotus alittaa Euroopan keskimääräisen tason jo selvästi, ja suomalaisittain keskituloisen työn verotus on vertailun muiden Euroopan maiden tasolla. Ero kansainväliseen tasoon kasvaa kuitenkin palkan noustessa. Suomessa hyvätuloista työntekijää verotetaan noin kahdesta viiteen prosenttiyksikköä ankarammin kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Ero Euroopan ulkopuolisiin maihin kasvaa yli 10 prosenttiyksikköön.

Selvityksen alimman esimerkkipalkan marginaaliveroaste eli tulojen lisäykseen kohdistuva verotuksen kiristyminen Suomessa alittaa Euroopan muiden vertailumaiden keskiarvon 2,3 prosenttiyksiköllä. Lisätulon verotus kohoaa kuitenkin 44 prosentin tuntumaan jo 25 000 euron palkkatuloilla. Kireä marginaaliverotus onkin tyypillistä tämän rajan ylittäville palkkatuloille. Lisätulojen verotus on kireää kaikilla palkkatasoilla Euroopan ulkopuolisiin maihin verrattuna.

Suomalaiset työnantajamaksut ovat kansainvälistä keskitasoa, keskimäärin 22,3 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa työnantajamaksut ovat selvästi Suomea suurempia, Norjassa selvästi pienempiä ja Tanskassa ne ovat lähes olemattomia.

Viime vuosien elvytysinto on päättymässä Euroopassa, ja valtioiden toimintaa ovat kuluvana vuonna leimanneet erilaiset säästöohjelmat ja kiristykset muun muassa arvonlisäverotukseen. Työn verotus on pysynyt kuitenkin valtaosassa vertailumaita ennallaan. Poikkeuksena voidaan mainita Tanska, jossa työn verotusta ja erityisesti korkeimpia marginaaliveroja kevennettiin selvästi. Toisen suuntainen esimerkki löytyy Britanniasta, jossa kiristettiin hyvätuloisten verotusta. Euroopan ulkopuolella työn verotuksen väliaikaisia kevennyksiä on päätetty jatkaa.

Tutkimuksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Minna Punakallio. Suuri osa veroprosenteista on laskettu kansainvälisessä tilintarkastus- ja verokonsultointitoimistossa PricewaterhouseCoopersissa Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta.

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ.....	1
1. JOHDANTO.....	4
1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä.....	4
1.2 Selvityksen vertailumaat.....	4
1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän tuloveroista.....	5
1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit.....	6
1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet.....	8
1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi.....	10
2. VEROTUOTOT JA TYÖN VEROTUKSEN KEHITYSSUUNTAUKSIA.....	11
2.1 Kokonaisveroasteet.....	11
2.2 Verorakenne ja työn verotus.....	12
2.3 Työn verotuksen kehityssuuntauksia.....	13
3. TAUSTATIETOA VERTAILUMAIDEN VEROTUKSESTA.....	15
3.1 Verotus selvitykseen kuuluvissa Euromaissa.....	15
3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa.....	23
3.3 Verotus vertailun Euroopan ulkopuolisissa maissa.....	28
4. TYÖN VEROTUS VUONNA 2010.....	32
4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit.....	32
4.2 Palkansaajan marginaaliverotus.....	38
4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut.....	41
4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä.....	42
5 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA	45
6 LOPUKSI.....	54
LÄHTEET.....	55

LIITTEET:

Liite 1	Vertailun palkkatulot eri valuutoissa.
Liite 2	Tuloveroasteikot ja keskeiset muutokset vertailumaiden verotuksessa
Liite 3.1	Tuloveroasteet 2010, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 3.2	Tuloveroasteet 2010, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 4.1	Lisätulon marginaaliveroasteet 2010, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 4.2	Lisätulon marginaaliveroasteet 2010, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 5	Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2010.
Liite 6.1	Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2010, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
Liite 6.2	Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2010, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1. JOHDANTO

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn välittömiä veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut työnantajamaksut.¹

Verotus vaikuttaa työn hintaan kolmea kautta: työnantajan palkkasidonnaisina, veronluonteisina sosiaalivakuutusmaksuina, työntekijän palkkasidonnaisina veroina ja veronluonteisina maksuina sekä työntekijän kulutuksessaan maksamina välillisinä veroina. Nämä kolme tekijää muodostavat palkkatulon kokonaisverokiilan.

Palkkaan sidotut verot ja veronluonteiset maksut muodostavat suurimman osan verokiilasta. Usein verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veronluonteisia maksuja. Myös tässä selvityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverotuksen osuus on jätetty pois. Tätä verokiilan osaa kutsutaan palkkaverokiilaksi.

Verokiilalla on olennainen osansa talousteoreettisessa tutkimuksessa. Toisaalta verokiilan kaventamisen ajatellaan lievittävän palkankorotusvaatimuksia, alentavan työn hintaa ja siten lisäävän työllisyyttä. Toisaalta verokiilan leikkauksen ajatellaan nostavan ostovoimaa ja parantavan kulutuskysyntää.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo kuudentoista vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (ks. esim. Kurjenoja 1998, 2003, 2007 ja Lehtinen 1995a ja 1995b). Kokonaisverokiila on Suomessa kaventunut 1990-luvun huippuvuosiin verrattuna ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta on kevennetty.

1.2 Selvityksen vertailumaat

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut 17 OECD-maan palkkaverotuksen tasoa vuodesta 1995 lähtien (ks. Lehtinen 1995). Alkuperäiset maat ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Ranska, Saksa, Suomi, Britannia, Norja, Ruotsi, Sveitsi, Tanska, Australia, Japani, Kanada ja Yhdysvallat. Selvitykseen valittiin Suomen kaltaisia pitkälle kehittyneitä markkinatalousmaita, jotka olivat Suomen tärkeitä vientimaita. Lisäksi mukaan otetuissa maissa luonnollisten henkilöiden tuloverotus ja sosiaalivakuutusmaksut muodostivat merkittävän osan kertyneistä verotuloista. Pohjoisen Euroopan maat ovatkin

¹ Näitä viimeksi mainittuja työnantajamaksuja ei Suomessa peritä.

vertailujoukossa kattavasti edustettuina. Vuonna 2004 maiden joukkoon otettiin mukaan myös Viro, joten vertailumaiden lukumäärä kohosi 18 valtioon eri puolilla maailmaa.

Nyt selvityksessä on mukana kaikkiaan kaksitoista Euroopan unionin jäsenmaata (joista kahdeksan on euromaata), kaksi Euroopan unionin ulkopuolista eurooppalaista maata sekä neljä Euroopan ulkopuolista maata. Vertailumaiden joukko on erilainen kuin laajemmissa EU:n tai OECD-maiden kansainvälisissä vertailuissa. Toisaalta elintasoltaan samankaltaisten maiden laaja kansainvälinen vertailu sopii hyvin juuri globaaliin palkkaverovertailuun. Veronmaksajain Keskusliiton palkkaverovertailu myös täydentää EU- tai OECD-maiden tilastoja ajantasaisemmillä tiedoilla.

1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän tuloveroista

OECD on jo pitkään selvittänyt keskipalkkaisen työntekijän verorasitusta eri jäsenmaissa. Tuorein julkaistu selvitys koskee vuosia 2008–2009 (OECD 2010b). OECD:n laskelmien veroperusteet ovat siis vanhempia kuin tässä selvityksessä.

Toinen keskeinen ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n lähtökohtana on keskituloisen palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vakioitu maiden välillä, vaan on pyritty vertaamaan palkansaajien verotusta kunkin maan paikallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samaa palkkatasoa markkinakurssein muunnettuna eri maiden valuutoiksi.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat melko pieniä. Perheettömällä työntekijällä työn verotus lasketaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitseville. Suurituloisimman työntekijän palkka ei OECD:n selvityksessä ulotu tuloveroasteikon ylimpään marginaaliin kuuluviin palkkoihin Suomessa eikä kaikissa muissakaan vertailumaissa. Aikaisemmin ero ylimpään marginaaliluokkaan oli varsin suuri, mutta vuonna 2009 167 prosenttia keskipalkasta ansaitsevan palkka (63 826 euroa) on kuitenkin jo erittäin lähellä valtion tuloveroasteikon ylintä tulorajaa (64 500 euroa).

OECD:n ja Veronmaksajien selvitysten välisistä eroista huolimatta tuoreimman OECD:n selvityksen antama kuva keskimääräisen kokoaikatyötä tekevän työntekijän verotuksesta on hyvin samanlainen kuin Punakallion (2009) samalta vuodelta tekemässä selvityksessä. Molemmissa vertailuissa keskituloisia perheettömiä palkansaajia verottavat ankarimmin Saksa, Belgia ja Tanska. Veronmaksajien vertailujoukkoon kuuluvien 17 OECD-maan² joukossa Suomi oli OECD:n mukaan viime vuonna yhdeksänneksi ankarin ja Punakallion mukaan seitsemänneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja. OECD:n selvityksessä keskipalkka (38 219 €) on hieman Veronmaksajien vertailua (36 400 €) korkeampi.

² Vuonna 2009 Viro ei vielä ollut OECD:n jäsenmaa.

OECD on ulottanut laskelmansa koskemaan myös erituloisia palkansaajia sekä kahden tulonsaajan lapsiperheitä. OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös tietoja kotitalouksien saamista tulonsiirroista, jotka on tässä rajattu tarkastelujen ulkopuolelle.

1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit

Jotta tuloverotuksen tasosta ja Suomen suhteellisesta asemasta palkkaverokilpailussa saisi kattavan kuvan, tässä selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Myös tarkasteltava pienin palkka on uskottavasti pääasiallinen toimeentulon lähde yksinäiselle palkansaajalle, eivätkä mahdolliset tulonsiirrot ole tarkastelussa olennaisia.

Seuraamalla tuloveroasteen muutoksia tulotason noustessa saadaan käsitys kunkin maan tuloverotuksen progressiosta. Selvityksen toiseksi alin palkkataso, 37 400 euroa, vastaa talouden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Alin palkkataso on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin esimerkipalkka on viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Tuloverotuksen kireyttä selvityksen eri maissa on tarkasteltu tällä palkkarakenteella vuodesta 2002.

OECD-maiden keskipalkat vuodelta 2009 löytyvät liitteestä 1. Viron, Espanjan, Italian, Yhdysvaltojen ja Kanadan keskipalkat ovat selvästi pienempiä kuin selvityksessä käytettävä toiseksi alin vertailupalkka. Sen sijaan esimerkiksi Norjassa, Sveitsissä, Tanskassa ja Alankomaissa maan keskimääräinen palkka ylittää selvityksessä käytettävän toiseksi alimman esimerkipalkkatason. Ruotsin ja Suomen keskipalkat ovat varsin lähellä toisiaan.

Vertailun ylin palkkataso, 122 000 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Korkeimpaan mahdolliseen marginaaliveroprosenttiin (56,8 %) päädytään Suomessa kuitenkin jo 72 000-86 000 euron verotettavilla vuosituloilla³, sillä valtion tuloveroasteikon ylin asteikkoluokka alkaa 66 400 euron ylittävistä verotettavista tuloista.⁴ Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa, joten riittävän korkea ylin palkkataso on kansainvälisessä vertailussa järkevää. Taulukossa 1.1 esitetään selvityksessä käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin.

³ Marginaaliveroprosentti on korkeimmillaan tällä tulovälillä kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen ja työtulovähennyksen poistumisen vuoksi. Selvityksen ylimmän esimerkipalkan marginaaliveroprosentti on hieman matalampi.

⁴ Ylin 122 000 euron esimerkipalkkataso ylittää reilusti tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan monissa maissa. Esimerkiksi Ruotsissa ylimmän tuloluokan alaraja on 532 700 SEK (noin 53 600 euroa) ja Belgiassa 34 330 euroa. Osassa maita valtion tuloveroasteikon ylin tuloluokka on sen sijaan hyvin korkealla. Saksassa se alkaa vasta 250 730 eurosta, Yhdysvalloissa 373 650 USD:sta (noin 270 200 euroa) ja Sveitsissä 712 500 Sveitsin frangista (noin 487 000 euroa).

Taulukko 1.1 Selvityksen palkkatulot vuonna 2010, euroa/vuosi.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	24 400
	37 400
	57 300
	122 000
Kahden tulonsaajan perhe	
	24 400 + 37 400 = 61 800
	37 400 + 57 300 = 94 700
	57 300 + 122 000 = 179 300

Yllä esitetyllä palkkarakenteella kuvataan siis tuloverojärjestelmän progressiivisuutta meillä ja muualla eikä tyypillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Toki valitun palkkarakenteen palkkatasoille löytyy myös vastinetta suomalaisessa palkansaajakentässä (Tilastokeskus).

Alin palkkataso on hyvin lähellä esimerkiksi

- yksityisen sektorin myyjien ja tarjoilijoiden
- kokkien, keittäjien ja kylmäkköjen
- kampaajien ja kosmetologien
- linja-auton kuljettajan
- kuntasektorin koulunkäyntiavustajan tai
- pysäköinninvalvojan mediaanipalkkaa.

Toiseksi alinta palkkatasoa vastaavat esimerkiksi

- tietotekniikan tukihenkilöiden
- putkiasentajien tai
- huoltoaseman hoitajien ansiot sekä
- kuntasektorilta esimerkiksi palotarkastajan
- rakennusmestarin
- pianonsoitonlehtorin tai
- ensihoitajan mediaanipalkat.

Toiseksi ylimmälle palkkatasolle ulottuvia mediaanipalkkoja on esimerkiksi

- kuntasektorilla kaupunginarkkitehdeillä tai
- sivistys- tai koulutoimen johtajilla
- valtiolla ylikomisarioilla ja
- yksityisellä sektorilla lainopillisilla asiantuntijoilla.

Ylimmälle palkkatasolle yltävät esimerkiksi

- kuntasektorin johtajaylilääkäreiden kokonaisansioiden keskiarvo tai
- johtavan rehtorin tai
- maakuntajohtajan ylin palkkadesiili sekä
- yksityisen sektorin yrityspalvelujohtajan ylin palkkadesiili.

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi palkkaveroselvityksessä tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁵ Lapsiperheissä joko toinen puoliso on täysin tuloton tai molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi perhetyyppi kuin Suomessa, jossa 15–64-vuotiaiden naisten työllisyysaste vuoden 2010 kolmannella neljänneksellä oli 67,5 prosenttia. Miesten vastaava työllisyysaste oli samalla aikavälillä 70,3 prosenttia. Suomen kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta monissa muissa maissa.⁶

1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan kaikkia palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veronluonteisia maksuja kussakin maassa. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n selvityksessä keskimääräisen palkansaajan tuloverotuksesta eri maissa. Rajausten mukaan kirkollisveroa ei tyyppillisesti sisällytetä verolaskelmiin, koska se ei ole pakollinen vero⁷.

Laskelmissa huomioidaan vain viran puolesta automaattisesti tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan yleensä keskimääräistä verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kanton) osalta laskelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen ja joka edustaa maan keskitasoa.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veronluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutusmaksun päiväraha- ja sairaanhoitomaksu sekä palkansaajan työeläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Laskelmissa on käytetty vuoden 2010 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, 18,98 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,33 %. Verojen rajaus on kirkollisveroa lukuun ottamatta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2009b, OECD 2010b). Kirkollisvero sisällytetään laskelmiin, koska valtaosa eli vuoden 2009 lopussa 79,7 prosenttia suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veronluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset tai muutoin pakolliset maksut, jotka maksetaan julkisen sektorin organisaatioille sosiaalivakuutusmaksujen rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulojen, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veronluonteinen sosiaalivakuutusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritettujen maksujen määrä ei suo-

⁵ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen.

⁶ Pelkästään 24 400 euron vuosituloilla eläminen Suomessa ilman tulonsiirtoja on kahden vanhemman ja kahden lapsen perheelle vaikeahkoa. Siksi alin tulotaso yhden tulonsaajan suomalaisilla perheillä ei ole käytännössä kovin realistista, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

⁷ Tästä periaatteesta poiketaan sekä Suomen että vertailukelpoisuuden vuoksi myös Ruotsin kohdalla.

raan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajausta noudattaa OECD:n verotilastoissaan käyttämää luokitusta (OECD 2009b, OECD 2010b).

Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksuihin liittyy monia tulkinnanvaraisuuksia, joten tulokset eri selvityksissä saattavat poiketa jossain määrin toisistaan. Tässä selvityksessä on rajatapauksissa pyritty noudattamaan OECD:n omaksumia käytäntöjä⁸. Työnantajamaksujen suuruuteen vaikuttavat useissa maissa myös oletukset työntekijän ammatista sekä esimerkiksi erilaiset työnantajamaksuille säädetyt verohelpotukset⁹.

Yksityisen työnantajan maksamien sosiaalivakuutusmaksujen yhteismäärä on Suomessa vuonna 2010 keskimäärin 22,3 prosenttia palkasta. Työnantajien lakisääteisiä veronluonteisia sosiaalivakuutusmaksuja ovat työeläke-, tapaturmavakuutus-, työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksu sekä sairausvakuutusmaksu.

Työnantajan kansaneläkevakuutusmaksu poistettiin kokonaan vuoden 2010 alussa. Työnantajan sairausvakuutusmaksu on kaikilta työnantajilta 2,23 % palkasta. Työnantajan palkkasumman mukaan porrastettuna työttömyysvakuutusmaksuna (2,12 %) on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä maksua vuonna 2010. Eläkemaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä TyEL-maksua (16,9 %), työnantajan tapaturmavakuutusmaksua 1,0 % ja työnantajan ryhmähenkivakuutusmaksu 0,072 %. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veronluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia kuin tutkimuksessa käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo.

Suomea, Ruotsia ja Viroa koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Ruotsin laskelmat on tehty Ruotsin verohallinnon eli Skatteverketin verolaskurilla. Muiden maiden osalta verolaskelmat on pienin poikkeuksin laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta kansainvälisen tilintarkastustoimisto PricewaterhouseCoopersin Helsingin toimisto.¹⁰ Pääasiassa laskelmat on tehty kullekin tarkasteltavalle maalle verovuoden 2010 alussa voimassa olevien veroperusteiden mukaan.

⁸ Osa Australian eläketurvasta rahoitetaan työnantajamaksuilla (the Superannuation Guarantee system), mutta yksityisillä rahastoilla, vakuutetun henkilökohtaisilla tileillä ja vakuutetun omilla eläketurvaa koskevilla päätöksillä on järjestelmässä huomattava rooli. Tämän vuoksi Australian työnantajamaksuja ei tässä selvityksessä tulkita veroluonteiseksi sosiaalivakuutusmaksuksi kuten ei OECD:n tilastoissakaan (OECD 2010b).

⁹ Ranskan työnantajamaksuja laskettaessa on oletettu, että kahden alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja kahden ylimmän palkkatason työntekijät ovat. Maksuihin ei ole OECD:n esimerkin mukaisesti sisällytetty paikallisveroa, joka Pariisin alueella on 2,5 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkkilaskelmien pienin tulotaso on heinäkuussa 2005 voimaan tulleen maksualennuksen piirissä. Alennuksen vaikutus työnantajamaksuihin on arvioitu laskelmissa.

¹⁰ Yhdysvaltojen veroprosenttien laskemisessa on hyödynnetty verohallinnon IRS:n sivulta löytyvää laskuria. Ranskan ja Italian sosiaalivakuutusmaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella. Perheellisillä Britannian veroprosenteissa on huomioitu ansiotulovähennyksen ja lapsihyvityksen yhteisvaikutus.

1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton aikaisemmissa, ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa on tarkasteltu ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio 2000, Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin. Kaikissa mukana olevissa euromaissa palkkatasot ovat euromääräisesti samoja. Palkkaverovertailu kuvaa sitä, kuinka paljon euroja palkansaajalle jää tuloverotuksen jälkeen käteen samalla euromääräisellä tulotasolla. Sitä, mikä on netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa, ei käsitellä. Samaa periaatetta sovelletaan myös euroalueen ulkopuolisiin maihin. Kunkin maan palkkatasot on muunnettu sen maan valuutaksi markkinakursseja käyttäen (liite 1). Koska markkinakurssit vaihtelevat päivittäin, myös markkinakursseilla muunnetut valuuttamääräiset palkkatasot vaihtelevat. Euroalueen ulkopuolisten maiden muuntokursseiksi on valittu vuoden 2010 ensimmäisen vuosineljänneksen keskipurssit (Suomen Pankki).

2. VEROTUOTOT JA TYÖN VEROTUKSEN KEHITYSSUUNTAUKSET

2.1 Kokonaisveroasteet

Kokonaisveroaste suhteuttaa kaikki julkisen sektorin keräämät verotulot bruttokansantuotteeseen. Mittari kuvastaa julkisen sektorin laajuutta kansantaloudessa. Kokonaisveroasteen tulkintaan liittyy kuitenkin ongelmia erityisesti kansainvälisissä vertailuissa. Eroja maiden välillä synnyttävät muun muassa valtioiden mahdollisuus jakaa julkista tukea joko suorina tukina tai verovähennyksinä sekä tulonsiirtojen verollisuus tai verottomuus. Myös maiden erilaiset tavat rahoittaa eläkkeitä sekä harmaan talouden osuus kansantaloudessa vaikuttavat veroasteen tasoon. Ongelmista huolimatta kokonaisveroaste on laajasti käytetty tunnusluku, josta on olemassa kattavasti tilastotietoa.

Taulukossa 2.1 esitetään vertailumaiden kokonaisveroasteet 1980–2008. Kokonaisveroasteen vieressä on järjestysluku-sarake, joka kuvaa kyseisen maan suhteellista asemaa kokonaisveroasteen perusteella tarkasteltavana vuonna.

Taulukko 2.1 Kokonaisveroasteet selvityksen vertailumaissa 1980–2008.

Lähde: Tilastokeskus, OECDiLibrary, Viro: European Commission 2010.

	1980		1985		1990		1995		2000		2005		2008	
	%		%		%		%		%		%		%	
Tanska	43,0	2	46,1	2	46,5	2	48,8	1	49,4	2	50,8	1	48,3	1
Ruotsi	46,4	1	47,4	1	52,2	1	47,5	2	51,8	1	49,5	2	47,1	2
Belgia	41,3	5	44,4	3	42,0	5	43,6	4	44,9	4	44,7	3	44,3	3
Italia	29,7	12	33,6	11	37,8	9	40,1	9	42,3	8	40,8	8	43,2	4
Ranska	40,1	6	42,8	4	42,0	5	42,9	5	44,4	5	43,9	4	43,1	5
Suomi	35,8	9	39,8	8	43,7	3	45,7	3	47,2	3	43,9	4	43,0	6
Itävalta	38,9	7	40,8	7	39,7	8	41,4	7	43,2	6	42,3	7	42,9	7
Norja	42,4	4	42,6	5	41,0	7	40,9	8	42,6	7	43,5	6	42,1	8
Alankomaat*	42,9	3	42,4	6	42,9	4	41,5	6	39,7	9	38,5	9	37,5	9
Saksa	36,4	8	36,1	10	34,8	12	37,2	10	37,2	10	34,8	12	36,4	10
Britannia	34,8	10	37,0	9	35,5	11	34,0	12	36,4	11	35,8	10	35,7	11
Espanja	22,6	17	27,6	14	32,5	13	32,1	13	34,2	13	35,7	11	33,0	12
Kanada	31,0	11	32,5	12	35,9	10	35,6	11	35,6	12	33,4	13	32,2	13
Viro**							36,3		31,0		30,6		32,2	
Australia*	26,7	13	28,3	13	28,5	15	28,8	14	31,1	14	30,8	14	30,8	14
Sveitsi	24,7	16	25,5	17	25,8	17	27,7	16	30,0	15	29,2	15	29,4	15
Japani*	26,1	15	27,4	15	29,1	14	26,8	17	27,0	17	27,4	17	28,3	16
Yhdysvallat	26,4	14	25,6	16	27,3	16	27,9	15	29,9	16	27,5	16	26,9	17
EU 15***	34,9		37,6		38,2		39,0		40,6		39,7		39,4	
OECD*	31,0		32,7		33,8		34,8		36,1		35,8		35,8	

* Viimeisin luku on vuodelta 2007.

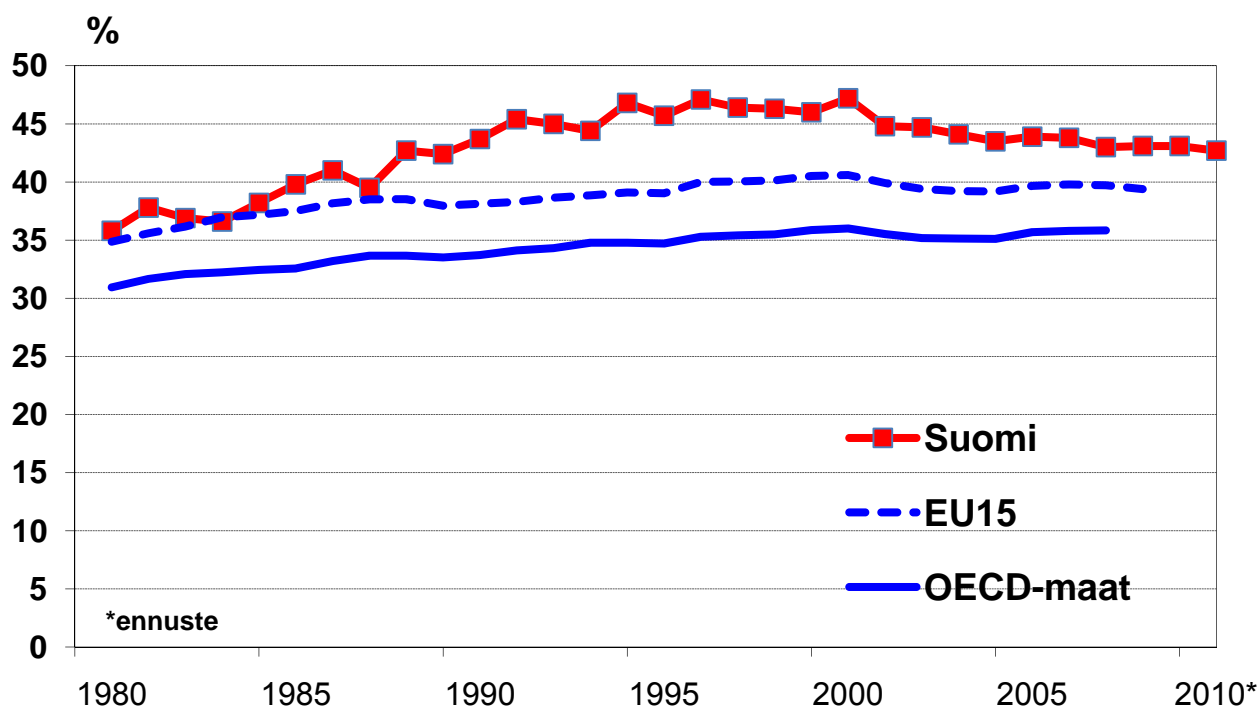
** Viron tiedot vuosilta 1995–2008, lyhyen aikasarjan vuoksi Viron järjestyslukua ei verrata muihin maihin.

*** Vuoden 2008 tieto laskettu ilman Alankomaita.

Kokonaisveroasteet vaihtelevat maiden välillä huomattavasti. Myös yksittäisen maan veroaste vaihtelee eri vuosina veropolitiikasta ja suhdannetilanteesta riippuen. Esimerkiksi Suomen kokonaisveroaste oli vuonna 1985 kahdeksas 17 OECD-maan vertailussa. 1990-luvun alun talouslama ja sen aikana toteutetut veronkiristykset nostivat Suomen veroasteen kuitenkin vertailumaiden kolmen kireimmän verottajan joukkoon. Omaa luokkaansa olivat Ruotsi ja Tanska. Sen jälkeen talouskasvu ja harjoitettu veropolitiikka ovat laskeneet veroastetta lama-ajan huippulukemista. Vuonna 2008 Suomen kokonaisveroaste oli vertailumaiden kuudenneksi kirein. Veroaste on kuitenkin noin seitsemän prosenttiyksikköä korkeammalla tasolla kuin 1980-luvun alussa. Muutoksen yksi osasy syy löytyy muun muassa eläkerahastojen kartuttamisesta.

Kuvassa 2.1 esitetään Suomen sekä OECD- ja EU-maiden keskimääräisen veroasteen kehitys vuosina 1980–2010. Suomen veroaste on EU- ja OECD-maiden keskimääräistä tasoa korkeampi. EU-maiden veroaste on pysytellyt jo useamman vuoden 40 prosentin tuntumassa. Myös OECD-maiden keskimääräinen veroaste on pysynyt 1990-luvulta lähtien varsin tasaisena, mutta tasoltaan EU-maita keveämpänä. OECD-maiden joukossa on enemmän verotukseen kriittisesti suhtautuvia maita, kuten USA, Kanada ja Meksiko.

Kuva 2.1 Kokonaisveroaste Suomessa sekä EU- ja OECD-maissa keskimäärin 1980–2010. Lähde: OECD, Tilastokeskus, valtiovarainministeriö.

2.2 Verorakenne ja työn verotus

Valtaosa verotuloista kerätään OECD-maissa työn verotuksella eli henkilökohtaisella tuloverolla ja työn sivukuluilla. Muita perinteisiä verotuskohteita ovat kulutusverot, yhteisöiltä perittävät tuloverot sekä omaisuusverot. OECD-

maiden verorakennetta kuvaavasta taulukosta (ks. taulukko 2.2) näkyy, että henkilökohtainen tulovero on ollut valtioille pitkään suurin yksittäinen tulonlähde. Sen merkitys on kuitenkin vähentynyt 1990-luvulta lähtien. Toisaalta samaan aikaan työnantajien ja työntekijöiden maksamien sosiaaliturvamaksujen taso on noussut. Kokonaisuutena työn verotuksen osuus verotuloista on siten pysynyt 1970-luvulta lähtien melko samana, mutta nykyisin sosiaaliturvamaksujen merkitys työn verotuksessa on kasvanut. Maiden väliset vaihtelut verorakenteen painotuksissa ovat kuitenkin suuria.

Taulukko 2.2. Verorakenne OECD-maissa keskimäärin: Eri verolajien prosenttiosuus maan kokonaisverotuloista, %. Lähde: OECD 2010b

	1965	1975	1985	1995	2007
Henkilökohtainen tulovero	26	30	30	27	25
Yhteisöverot	9	8	8	8	11
Sosiaaliturvamaksut	18	22	22	25	25
Omaisuusverot	8	6	5	6	6
Yleiset kulutusverot, esim. arvonlisävero	12	13	16	18	19
Erityiset kulutusverot, esim. energiaverot	24	18	16	13	11
Muut	3	3	3	4	4
YHTEENSÄ	100	100	100	100	100

Valtaosassa Euroopan maita välittömät verot, välilliset verot ja sosiaaliturvamaksut tuottavat verotuloista kukin noin kolmanneksen. Tällaisia maita ovat esimerkiksi Itävalta, Saksa ja Italia. Joissakin maissa kuten Pohjoismaissa ja Britanniassa verorakenne painottuu hieman muita kohteita voimakkaammin tuloverotukseen. Erityisen voimakkaasti näin tapahtuu Tanskassa, jossa sosiaaliturvamaksuja ei ole juuri lainkaan. Sosiaaliturvamaksut ovat sen sijaan kiireitä muun muassa Alankomaissa ja Ranskassa. Euroopan ulkopuolisissa selvityksen vertailumaissa verorakenne painottuu työn verotukseen. Vielä kehittyvissä kansantalouksissa, kuten esimerkiksi Meksikossa ja Baltian maissa, verorakenne painottuu tyypillisesti kulutuksen verotukseen.

2.3 Työn verotuksen kehityssuuntauksia

Kireän työn verotuksen haitat tunnustetaan laajasti. Viime vuosien verouudistuksilla onkin rohkaistu investointeihin ja yrittäjyyteen sekä lisätty työnteon kannustavuutta. Jeffrey Owensin (2005) mukaan yleisenä piirteenä OECD-maiden verouudistuksissa on ollut veroasteiden alentaminen ja veropohjan laajentaminen. Kun 1980-luvun puolessa välissä suurimmassa osassa OECD-maita tuloverotuksen ylin marginaaliveroprosentti oli yli 65 prosenttia, se on nykyään alle 50 prosenttia. Käytännössä verouudistukset ovat olleet onnistuneita erityisesti yritysverotuksen puolella. Työn verotuksen keventäminen on osoittautunut kuitenkin monissa maissa varsin vaikeaksi, muun muassa ansiotason vuosittaisen nousun vuoksi.

Vaikka suurimmassa osassa OECD-maita sovelletaan henkilöverotuksessa progressiivista tuloveroasteikkoa kaikkiin verotettaviin tuloihin, Owens näkee

verouudistuksissa kaksi suuntausta. Ensimmäisessä suuntauksessa palkka- ja eläketulojen verotus on erotettu pääomatulojen verotuksesta siten, että pääomatuloja verotetaan yhdellä veroprosentilla ja muita tuloja progressiivisen järjestelmän mukaan. Tähän suuntaan verotusta on kehitetty Skandinavian maissa ja Alankomaissa. Puhtaimmillaan eriytetty järjestelmä on Norjassa¹¹.

Toisessa suuntauksessa verotusta on kehitetty tasaveromallin suuntaan. Viro ja Liettua kehittivät järjestelmänsä tasaveron suuntaan Euroopan maista ensimmäisinä jo vuonna 1994, ja pian muut Baltian maat, Venäjä ja eräät Itä- ja Keski-Euroopan maat seurasivat perässä. Slovakia otti tasaveron käyttöön ensimmäisenä OECD-maana vuonna 2004. Käytännössä tasaverojärjestelmä ei toteudu puhtaana missään, sillä henkilökohtaiset vähennykset keventävät varsinkin pienituloisten verotusta. Todellisuudessa verotus onkin lievästi progressiivista myös yhden tuloveroprosentin maissa.

Verouudistusten yhtenä pyrkimyksenä on Owensin mukaan ollut työn teon kannattavuuden ja kannustavuuden lisääminen pienipalkkaisilla ja vähemmän koulutetuilla työntekijöillä. Tätä tarkoitusta varten monessa maassa on otettu käyttöön erityinen verovähennys, jolla kevennetään työnteosta saatavan tulon verotusta. Verouudistuksia on perusteltu myös tarpeella yksinkertaistaa järjestelmää ja tehdä siitä veronmaksajien kannalta oikeudenmukaisempi.

Edellä mainittujen jo pidempiaikaisten suuntausten jälkeen globalisaatio, väestörakenteen muutokset sekä talouskasvuun liittyvät epävarmuudet ovat tuoneet työn verotuksen kehitykseen omat mausteensa. Kiristynyt kilpailu on lisännyt painetta keventää työn ja osaamisen verotusta, mutta toisaalta samaan aikaan julkisten palvelujen kysyntä kasvaa. Kysyntää kasvattaa muun muassa väestön ikääntyminen sekä väestön elintason nousun myötä lisääntynyt palvelujen kysyntä ja laatuvaatimusten nousu¹². Samaan aikaan kansainvälinen talouslama on heikentänyt julkisen sektorin rahoitusasemaa ympäri maailmaa ja monissa maissa taistellaan edelleen varsin hitaan talouskasvun kanssa.

Aivan tuorein kehitys antaakin viitteitä siitä, että jo pitkään jatkunut työn verotuksen keveneminen eri puolilla maailmaa on tasaantumassa. Kun viime vuonna lähes kaikki selvityksen vertailumaat elvyttivät kansantalouttaan verokevennyksin ja useissa maissa elvytys kohdistui myös työn verotukseen, niin kuluvan vuoden veropolitiikkaan Euroopassa on lyönyt leimansa varovaisuus, julkisen sektorin rahoitusaseman parantaminen ja elvytyksen asteittainen poistaminen markkinoilta. Osassa maita, kuten Britanniassa, on turvauduttu korkeimpien marginaaliveroprosenttien kiristämiseen. Kiristystä on perusteltu lähinnä oikeudenmukaisuussyillä. Toisaalta työn verotus on kuitenkin keventynyt Tanskassa aiemmin tehdyn vero-ohjelman tullessa voimaan. Valtaosassa maita työn verotus on pysynyt ennallaan. Asetelma on kilpailullisesti houkutteleva vakaan julkisen talouden omaavalle valtiolle.

¹¹ Järjestelmä otettiin käyttöön 1992.

¹² Ilmiötä kutsutaan Wagnerin laiksi. Teknologinen kehitys tuo esimerkiksi markkinoille jatkuvasti uusia lääkkeitä ja hoitomenetelmiä, joilla entistä sairaampia potilaita pystytään pitämään pidempään hengissä. Tämä voi kasvattaa julkisen sektorin kustannuksia, kun uudet teknologiat otetaan kaikkien kuntalaisten käyttöön. (VM 2010).

3. TAUSTATIETOA VERTAILUMAIDEN VEROTUKSESTA

3.1 Verotus selvitykseen kuuluvissa euromaissa

Alankomaat

Alankomaiden veroaste liikkuu hieman EU:n keskiarvojen yläpuolella. Verotuotot jakaantuvat melko tasaisesti välittömien verojen, sosiaaliturvamaksujen ja välillisten verojen kesken. Maan verojärjestelmä on pysynyt rakenteeltaan varsin samankaltaisena vuoden 2001 mittavan verouudistuksen jälkeen (ks. liite 2). Tosin sen jälkeen on kevennetty muun muassa yritysverokantoja vuonna 2005. Viime vuosina Alankomaiden veropolitiikalla on tavoiteltu yrittäjyyden edistämistä, verojärjestelmän yksinkertaistamista sekä ympäristön parempaa huomioimista. Alankomaiden ympäristöverotus on yksi Euroopan kattavimmista, sillä maassa on käytössä energia- ja ajoneuvoverojen lisäksi muun muassa vesivero hanavedelle ja pohjavedelle sekä jätevero.

Ansiotulojen ohella Alankomaissa verotetaan myös asumistuloa progressiivisilla veroasteikoilla. Sen sijaan muiden tulolähteiden, kuten tulojen huomattavista osakeomistuksista sekä säästöjen ja investointien tuottojen, verotus on suhteellista. Huomattavien osakeomistusten tuottoihin sovellettava verokanta on 25 ja kolmannen tulolähteen tuoton verokanta on 30.

Palkkatuloja verotetaan neliportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin marginaaliveroprosentti on 33,45 ja ylin 52 (ks. tarkemmin liite 2). Kahden alimman asteikkoluokan veroprosentit sisältävät kansallisen sosiaalivakuutusmaksun (31,15 % vuonna 2010). Kansallisen sosiaalivakuutusmaksun ohella työntekijät maksavat palkkatuloistaan sosiaaliturvamaksuja¹³, joita ovat muun muassa tuloista riippuva sairausvakuutusmaksu (7,05 %) ja työkyvyttömyysvakuutusmaksu (5,7 %). Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu poistettiin vuoden 2009 alusta. Jokainen aikuinen maksaa perusterveydenhuollosta myös kiinteän summan¹⁴, joka kompensoidaan pienituloisille. Lisäksi työnantaja maksaa useita muita työn teettämiseen liittyviä vakuutusmaksuja.

Alankomaissa työn verotusta kohtuullistetaan erilaisilla verohyvityksillä. Työntekijät ovat oikeutettuja yleiseen perushyvitykseen sekä työtulohyvitykseen. Vuoden 2010 alusta lähtien palkkatulojen määrä vaikuttaa työtulohyvityksen määrään. Alle 43 385 euron vuosittaisilla palkkatuloilla hyvitys on alle 57-vuotiailla maksimissaan 1 489 euroa ja 1 433 euroa tämän ylittävillä vuosituloilla. Yksinhuoltajavanhemmille, työssäkäyville vanhemmille ja iäkkäämmille verovelvollisille myönnetään lisäksi erillisiä verohyvityksiä.

Perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, myönnetään lapsilisää. Lapsilisän määrä riippuu lapsen iästä ja tietyissä tapauksissa myös perheen koosta. Matalammilla vuosituloilla lapsilisää kasvatetaan tulosidonnaisella osalla. Puo-

¹³ Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut ovat eri maksuja kuin kansalliset sosiaaliturvamaksut.

¹⁴ Perusterveysmaksu on keskimäärin noin 1012 euroa vuodessa. Vastikkeellisuuden vuoksi sitä ei lueta veroksi tässä selvityksessä, kuten ei myöskään esim. OECD:n julkaisuissa.

lisoita verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen ja kustannusten kohdalla puoliset saavat itse päättää tulojen ja kustannusten keskinäisestä jakamisesta.

Alankomaiden talous on palaamassa kasvu-uralle kansainvälisen talouskriisin synnyttämän pudotuksen jälkeen. Lähinnä yritysverotuksen ja rakennusalan tukemiseen kohdistuneen elvytyksen seurauksena julkisen talouden rahoitus-alijäämä on kuitenkin suuri. Vuoden 2010 keskeiset veropäätökset painottuivat yritysverotuksen kannustavuuden edistämiseen ja perintö- ja lahjaverotuksen uudistamiseen. Muita pienempiä veromuutoksia ovat alennetun 6 prosentin alv-kannan ulottaminen muun muassa talojen remontointitoimintaan, eräät verojärjestelmää yksinkertaistavat hallinnolliset päätökset sekä autoilun ympäristönäkökohtia tukevat veropäätökset.

Kuluvan vuoden huhtikuussa valtiovarainministeriön asettama asiantuntijaryhmä julkaisi raportin¹⁵ Alankomaiden verojärjestelmän kehittämiseksi. Raportissa suositellaan tuloveropohjan laajentamista sekä tuloveroasteiden keventämistä, muun muassa asuntolainojen korkovähennyksen asteittaista poistamista, alennetun arvonlisäverokannan poistamista ja yleisen arvonlisäverokannan korottamista sekä kiinteistöjen omistajuusveron käyttöönottoa. (International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, European Commission 2010.)

Belgia

Belgia on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa pääosa veroista kerätään palkansaajien ja yritysten tuloveroilla. Kulutusverojen merkitys verorakenteessa on EU:n keskiarvoja matalampi. Tuloverotusta uudistettiin Belgiassa laajalla ohjelmalla vuosina 2000–2006, mutta verouudistus kevensi työn verotusta tosiasiallisesti vain hieman lähinnä työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen kautta.

Viime vuosina Belgiassa on elvytetty taloutta useilla verohelpotuksilla valtaosan veropäätöksistä kohdistuessa arvonlisäverotukseen ja erilaisten verovähennysten kasvattamiseen tuloverotuksessa. Vuonna 2010 kasvatettiin muun muassa työnantajien tilittämiin palkkaveroihin liittyvää vähennystä ja perusvähennyksen tuomaa verohyötyä kohdistettiin voimakkaammin pienituloisille. Kokonaisuutena tuloverotuksen taso pysyi suurin piirtein ennallaan.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Belgiassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla (ks. liite 2). Verosteikko on erittäin kireä jo varsin matalilla verotettavilla tuloilla. Kunnilla voi olla suhteellisesti määräytyviä paikallisia lisämaksuja, joiden keskiarvo on noin 7,4 prosenttia. Brysselin alue perii yhden prosentin ylimääräistä lisämaksua. Myös muilla alueilla on oikeus asettaa lisämaksuja tai myöntää verohelpotuksia. Belgian liittovaltioluonteen vuoksi veroasteet eri alueilla voivat vaihdella voimakkaasti.

Belgian verojärjestelmä sisältää suuren joukon erilaisia verovähennyksiä tai verohyvityksiä. Näistä keskeisiä ovat 6 430 euron perusvähennys, tulonhank-

¹⁵ Raportin nimi on ”Taxation can be smarter”.

kimisvähennys¹⁶ ja pienituloisille palkansaajille myönnettävä maksimissaan 610 euron verohyvitys. Perusvähennystä korotetaan muun muassa pienituloisuuden, lasten lukumäärän tai muiden perhetilanteeseen liittyvien tekijöiden perusteella.

Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin puolisoiden erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvia puolisoita kohdellaan pääasiallisesti samalla tavoin. Puolisoiden verotuksessa on kuitenkin yhä yhteisverotuksen piirteitä. Suurempituloinen puoliso voi esimerkiksi siirtää huomattavan osan tuloistaan toiselle puolisolle, jos vähemmän ansaitsevan puolison tulot alittavat 30 prosenttia puolisoiden yhteisistä nettoansiotuloista.

OECD on kritisoinut Belgian verojärjestelmässä erityisesti sen hajanaista veropohjaa, tapaa verottaa puolisoita sekä laajaa joukkoa erilaisia työllistämistä edistäviä verotuksia. OECD:n mukaan Belgian työn verotus onkin liian kireää, verojärjestelmä tehoton sekä verotuksen yhteisvaikutus sosiaaliturvajärjestelmän kanssa sisältää lukuisia kannustinloukkuja. Belgia ei ole kuitenkaan toistaiseksi ryhtynyt julkisen talouden uudistuksiin, vaikka maan velkaantuminen on Euroopan huippua. Maan sisäpoliittinen riitely on vienyt voimia talousuudistuksilta. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, OECD 2009b.)

Espanja

Espanjassa on uudistettu tuloverotusta vuosina 1999, 2003 ja 2007¹⁷. Uudistusten tavoitteena oli yksinkertaistaa tuloverojärjestelmää sekä parantaa työn ja investointien kannustimia. Tuloverotuksen taso sekä kokonaisveroaste alittavatkin Espanjassa Euroopan keskiarvot.

Asunto- ja rahoitussektori vetivät kansainvälisen talouskriisin myötä Espanjan kansantalouden syvään lamaan vuonna 2007. Aluksi hallitus elvytti voimakkaasti taloutta lisäämällä niin tuloverohelpotuksia, sosiaaliturvamaksujen alennuksia kuin myös pidentämällä verotilitysten maksuaikoja (Plan E). Osa elvytyksestä päättyi vuonna 2010. Valtioiden velkakriisin yhteydessä toukuussa 2010 myös Espanja joutui taipumaan lisätoimiin julkisen talouden alijäämän kutistamiseksi. Lisätoimista merkittävimmät koskivat eläkejärjestelmää ja työmarkkinoita. Tuloverotuksessa karsittiin eräitä vähennyksiä ja vuoden 2011 alusta yli 120 000 euroa ansaitsevien henkilöiden tuloverotusta esitetään kiristettäväksi. Kyseisen tuloajan ylittävien verotettavien tulojen marginaaliveroprosentti nousee 44:ään ja valtion tuloveroasteikkoon luodaan uusi tuloluokka 175 000 euron ylittävälle vuosituloille. Uuden tuloluokan marginaaliveroprosentti on 45.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Espanjassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla (ks. liite 2). Työtuloista ei peritä paikallisia veroja, mutta sekä työntekijä ja työnantajat maksavat pakollisia sosiaaliturvamaksuja. Säästöjen verotus muutettiin vuoden 2010 alusta lähtien progressiiviseksi¹⁸. Säästöjä ve-

¹⁶ Maksimimäärän (3 590 euroa) ylittävät todelliset tulojenhankkimiskustannukset voidaan vähentää.

¹⁷ Pääkohdat uudistuksista löytyvät liitteestä 2.

¹⁸ Aikaisemmin säästöjä verotettiin suhteellisella 18 prosentin verokannalla.

rotetaan 6 000 euroon asti 19 prosentin verokannalla, minkä jälkeen niiden veroprosentti nousee 21:een.

Espanjan verojärjestelmä sisältää useita vähennyksiä ja verohyvityksiä. Veronmaksajakohtainen perusvähennys on 5 151 euroa, minkä lisäksi työtuloista myönnetään tuloista riippuva työllisyysvähennys. Työllisyysvähennys on suurimmillaan alle 9 180 euron verotettavilla vuosituloilla, mutta sen saa aina vähintään 2 652 euron suuruisena. Alle 8 000 euron verotettavista työtuloista myönnetään lisäksi ylimääräinen 400 euron verohyvitys. Verohyvitys myönnetään osittaisena vielä alle 12 000 euron työtuloilla, mutta sen jälkeen hyvitystä ei enää myönnetä. Edellä mainittu 400 euron verohyvitys myönnettiin 1.6.2008–31.12.2009 kaikille espanjalaisille palkansaajille ja yrittäjille.

Lapsivähennyksen määrää kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan aina neljänteen lapseen asti, minkä lisäksi alle kaksivuotiaista lapsista myönnetään lisävähennys. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajaäideille kohdennetaan oma 1 200 euron verovähennys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään. Vuoden 2007 lopussa hallitus päätti uudesta lapsen syntymän tai adoption yhteydessä maksettavasta 2 500 euron verohyvityksestä. Tämä kertaluonteinen verohyvitys poistettiin vuoden 2010 tammikuun lopusta lähtien valtion säästöpäätösten yhteydessä.

Espanja on pitänyt vuosina 2009 ja 2010 tuloveroasteikon ja henkilökohtaisten vähennysten euromäärät vuoden 2008 tasolla, mikä poikkeaa aikaisemmasta käytännöstä tehdä vuosittaiset inflaatiotarkistukset. Vuoden 2010 budjettipäätökset eivät sisältäneet säästöjen veromuutoksen lisäksi suuria uudistuksia tuloverotukseen. Yleinen 400 euron verohyvityksen poistuminen palkansaajilta kiristää kuitenkin tuloverotusta vuonna 2010. Kuluvan vuoden huhti- ja toukokuussa tehdyt uudet veropäätökset kohdistuivat lähinnä asumisen verotukseen, uuteen julkisen liikenteen matkakuluvähennykseen sekä lapsen syntymään liittyneen verohyvityksen poistamiseen. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, PLANE.)

Italia

Italia on ollut koko 2000-luvun korkean veroasteen maa, jossa verotuottoja kerätään erityisesti työn verotuksella. Tuloverotusta on tosin uudistettu useaan otteeseen vuosina 1998, 2003, 2005 ja 2007¹⁹, mutta työn verotus on pysynyt kireänä. Osittain kireä tuloverotus aiheutuu Italian ammatinharjoittajien maksamista laajapohjaisesta paikallisesta tuloverosta (*IRAP*).

Tuoreimmilla tuloverouudistuksilla on tavoiteltu veronkierron vähentämistä ja pienituloisten verotuksen keventymistä. Italia on liikkunut myös vahvemman alueellisen verotusoikeuden suuntaan. Vuosien 2008 ja 2009 vaihteessa hallitus reagoi talouskasvun hidastumiseen elvytyksellä ja lukuisilla verohelpotuksilla. Vain harvat helpotukset ulottuivat kuitenkin palkkatuloja saavien henkilöiden verotukseen. Poikkeuksena voidaan mainita lähinnä 36 prosentin verohyvitys vakituisen asunnon remontointikuluista vuosina 2008–2012.

¹⁹ Lisätietoa Italian verouudistuksista mainittuina vuosina löytyy liitteestä 2.

Italian tuloveroasteikon keskeiset muutokset 2000-luvulla ovat nähtävissä liitteessä 2. Kuluvana vuonna tuloveroasteikon alin marginaaliveroprosentti on 23 ja ylin 43. Valtion tuloveron lisäksi Italian alueilla ja kunnilla on oikeus määrätä tuloille erillinen lisävero. Palkansaajan alueelliset lisäverot vaihtelevat 0,9 prosentin ja 1,4 prosentin välillä ja kunnalliset verot nolasta 0,8 prosenttiin.

Vähennysjärjestelmää on suunnattu uudelleen verosta vähennettävien hyvitusten suuntaan. Hyvityksiä myönnetään esimerkiksi lääkekulujen, puolison, lasten lukumäärän tai maksettujen pakollisten sosiaalivakuutusmaksujen perusteella. Verovelvollisen työ- tai eläketulojen perusteella myönnetään myös hyvitys ansiotuloista. Hyvityksen määrä riippuu verovelvollisen kokonaistuloista, joiden tulee alittaa 55 000 euroa. Työtuloista myönnettävän ansiotulohyvityksen maksimimäärä on 1 840 euroa. Eläketulojen perusteella verohyvityksen määrä on maksimissaan 1 725 euroa. Työntekijän keskimääräinen sosiaaliturvamaksu on kymmenen prosentin suuruusluokkaa riippuen bruttopalkan suuruudesta, työntekijän asemasta yrityksessä ja yritystyyppistä.

Italian hallitus otti kesäkuussa 2008 käyttöön ns. Robin Hood -veron, joka ulotettiin öljy-, kaasu- ja sähköyhtiöihin. Käytännössä vero toimii siten, että näillä toimialoilla yritysveroprosenttia nostettiin 5,5 prosenttiyksiköllä. Veroa nostettiin myöhemmin 6,5 prosenttiin. (Agenzia entrate, European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b.)

Itävalta

Itävallan kokonaisveroaste on varsin korkea, ja noin puolet verotuloista kerätään työn verotuksella välittöminä tuloveroina tai sosiaaliturvamaksujen muodossa. Talouskasvun vahvistamiseksi vuoden 2009 alussa²⁰ Itävallassa toteutettiin tuloverouudistus, joka kevensi verotusta vuositasolla noin yhdellä prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kevennykset koostuivat lähinnä tuloverokevennyksestä sekä helpotuksista lapsiperheille. Myös rittäjien verotusta lievennettiin vuodesta 2010 lähtien.

Vuosien 2009–2010 progressiivinen valtion tuloveroasteikko löytyy liitteestä 2. Alinta 36,5 prosentin marginaaliveroastetta maksetaan 11 000 euron verotettavista vuosituloista alkaen, ja ylin 50 prosentin marginaaliveroaste kohdistuu 60 000 euron verotettavaan vuosituloihin. Tulonhankkimisvähennyksen ohella palkkatuloista myönnetään automaattisesti verohyvitys työtuloista ja työmatkoista sekä vähennyksiä esimerkiksi maksettujen sosiaaliturvamaksujen sekä tietyillä edellytyksillä myös korkomenojen perusteella.

Vuoden 2009 verouudistus korotti tuloista riippumatonta lapsihyvitystä²¹ ja yksinhuoltajille myönnettävää verohyvitystä 700,8 euroa vuodessa. Sen lisäksi uudistuksessa otettiin käyttöön tietyillä ehdoilla vuosittain haettava verovapaa 220 euron tuki, johon kytkettiin kannustin molemmille vanhemmille osallistua työelämään. Jos molemmat vanhemmat vaativat vähennystä, heille myönnettävää vähennystä kasvatetaan 20 prosentilla. Samalla kasvatettiin myös las-

²⁰ Verolait hyväksyttiin maaliskuussa ja ne tulivat voimaan takautuvasti vuoden 2009 alussa.

²¹ Lapsihyvitys maksetaan automaattisesti perhevähennyksen yhteydessä.

ten päivähoiton kustannuksiin liittyvää verovähennystä sekä työnantajille maksettavaa lastenhoidon tukea.

Vuonna 2010 luonnollisten henkilöiden tuloverotukseen ei tehty juuri muutoksia. Veropolitiikassa keskusteltiin kuluvan vuoden aikana taloutta vakauttavista keinoista ja tarpeesta kiristää tulevaisuudessa veroja. Hallituspuolueet ovat olleet kuitenkin eri mieltä verojen kiristyskohteista. Palkansaajien verotusta ei kumpikaan hallituspuolue ole kuitenkaan kiristämässä. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, Ministry of Finance Austria 2009.)

Ranska

Ranskan kokonaisveroaste on EU-maiden kireimpiä ja erityisesti työnantajien maksamat työn sivukulut ovat korkeat. Veropolitiikan pitkäaikaisena tavoitteena on ollut keventää työn verotusta, mutta uudistusten vaikutukset ovat olleet melko vaatimattomia. Ranskan tuloverojärjestelmä sisältää arviolta noin 370 erilaista verovähennystä tai muuta verohelpotusta, mitkä tekevät verojärjestelmästä monimutkaisen ja tehottoman. Myös puolisoitten yhteisverotus monimutkaistaa verotusta.

Taluskriisin vastapainona Ranska on elvyttänyt talouttaan uudistamalla pääomatulojen ja yritysten verotusta sekä aikaistamalla julkisia investointeja. Myös pienituloisten kotitalouksien tuloverotusta kevennettiin vuonna 2009.

Kuluvana vuonna veropoliittinen keskustelu on siirtynyt julkisen talouden tasapainottamisen ja rahoitusmarkkinoiden vakauttamisen suuntaan. Tehdyt veropäätökset ovat toistaiseksi koskeneet paikallisen yritysveron uudistamista sekä vakituisen asunnon ostoon ja rakentamiseen liittyviä ympäristötehokkuutta korostavia tuloverovähennyksiä.²² Kuluvan vuoden maaliskuussa rahoituslaitosten vuodelta 2009 maksamille 27 500 euron ylittävillä vuosibonuksille asetettiin uusi 50 prosentin kertaluonteinen bonusvero. Hallitus on myös esittänyt osana julkisen talouden tasapainottamisohjelmaa valtion tuloveroasteikon ylimmän marginaaliveroasteen korottamista yhdellä prosenttiyksiköllä. Tällä hetkellä ylintä 40 prosentin marginaaliveroastetta aletaan maksaa 69 783 euron vuosittaisista verotettavista työtuloista.

Työtuloja verotetaan Ranskassa valtion progressiivisella neliportaisella tuloveroasteikolla, joka esitetään liitteessä 2. Verosteikkoa sovelletaan edellisen vuoden verotettaviin tuloihin kotitalouskohtaisesti. Valtion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloista sosiaaliveroja, jotka ovat tietyillä ehdoilla osittain vähennyskelpoisia muussa tuloverotuksessa. Kunnilla ei ole verotusoikeutta työtuloihin. Investointituloja verotetaan Ranskassa 16 prosentin suhteellisella verokannalla.

Pienituloisten työllistymistä alettiin kannustaa vuonna 2001 käyttöön otetulla erityisellä kotitalouskohtaisella verosta tehtävällä vähennyksellä, työllisyysbonuksella (*prime pour l'emploi*). Työllisyysbonuksen määrään vaikuttavat työtulojen lisäksi muun muassa hakijan perhetilanne ja mahdollisten lasten luku-

²² Hallitus päätti maaliskuussa 2010 lykätä jo päätettyä hiilidioksidiveroa fossiilille polttoaineille.

määrä. Työllisyysbonus on suurimmillaan minimipalkkaa (12 475 euroa vuodessa) ansaitsevilla työntekijöillä. Jos bonus ylittää kotitalouden maksettavaksi määrätyt verot, loppuosa vähennyksestä hyvitetään verovelvollisille.

Ranskassa otettiin käyttöön vuonna 2009 myös toinen alle minimipalkalla eläville suunnattu verohyvitys. Hyvitys poistaa kaksi kolmasosaa pienituloisen verovelvollisen veroista ennen vähennyksiä ja hyvityksiä. Pienituloisten kotitalouksien ostovoimaa tukeva verohyvitys on ollut tarkoitus poistaa vuoden 2010 aikana, mutta sitä ei ole vielä tehty.

Ylityökorvaukset on säädetty verovapaiksi vuoden 2007 elokuusta lähtien²³. Vuosien varrella on muutettu myös verotuksen kattosääntöä. Sen mukaan tuloverojen²⁴ ja varallisuusverojen yhteissumma ei vuodesta 2008 eteenpäin saa ylittää 50 prosenttia henkilön bruttotuloista vuodessa. Vuonna 2007 raja oli 60 prosenttia ja sitä aikaisemmin 85 prosenttia bruttovuosituloista. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, OECD 2005, OECD 2010b.)

Saksa

Saksan kokonaisveroaste ylittää EU-maiden keskiarvon, ja erityisesti työntekijän pakolliset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Saksassa korkeat. Veroasteen tasosta huolimatta Saksa on kamppailut alijäämäisen budjetin ja heikon talouskasvun kanssa jo monena vuonna. Vuoden 2008 lopulla alkanut kansainvälinen taantuma kuritti ankarasti myös Saksaa. Saksan vaaleja edeltänyt ja syyskuun 2009 vaalit voittanut hallitus elvyttivätkin taloutta vuosina 2009 ja 2010. Osa elvytyksestä on kohdistunut työn verotuksen keventämiseen.

Työn verotusta kevennettiin vuonna 2009 nostamalla perusvähennys 7 834 euroon ja laskemalla valtion tuloveroasteikon alimman tuloluokan²⁵ marginaaliveroaste 15 prosentista 14 prosenttiin. Heinäkuun 2009 alusta myös työntekijän lakisääteistä sairausvakuutusmaksua alennettiin 0,3 prosenttiyksiköllä²⁶, minkä lisäksi työttömyysvakuutusmaksu laski samassa yhteydessä 2,8 prosenttiin. Myös lapsiperheille kohdistettiin lisää tukea.

Kuluvana vuonna perusvähennys nousi jälleen 170 eurolla 8 004 euroon ja tuloveroasteikon muita tuloajoja korotettiin 330 eurolla. Lisäksi parannettiin sairausvakuutusmaksujen vähennyskelpoisuutta. Lapsiperheille kohdistettiin lisää tukea erilaisten lapsiin liittyvien vähennysten muodossa. Muut keskeiset vähennykset, kuten tulonhankkimisvähennys, pysyivät ennallaan. Myös tuloveroasteikon marginaaliveroasteet pysyivät muuttumattomina. Liittovaltion veroasteiden päälle lisätään Saksassa 5,5 prosentin solidaarisuusmaksu. Puolisoiden verotus toteutetaan yhteisverotuksena, jos he eivät erikseen vaadi erillisverotusta.

²³ Työnantajat maksavat ylityökorvauksista alennettuja työnantajan sosiaaliturvamaksuja.

²⁴ Mukaan lasketaan tässä tapauksessa 8 prosentin ns. sosiaaliverot, mutta ei muita veronluonteisia sosiaalimaksuja.

²⁵ Veroasteikon tuloluokka ulottui vuonna 2009 tulovälille 7 835–13 139 euroa.

²⁶ Myös työnantajan maksamaa sairausvakuutusmaksua kevennettiin 0,3 prosenttiyksiköllä.

Saksan vaalit voittanut uusi porvarihallitus sitoutui hallitusohjelmassaan talouskasvun painottamiseen. Hallitus lupasi keventää yritysten ja kotitalouksien verotusta 24 miljardilla eurolla vuoteen 2013 mennessä. Eläkkeiden rahoitusongelmista huolimatta hallitus lupasi myös jättää yritysten työeläkemaksut nykyiselle tasolle seuraavan hallituskauden ajan. Toukokuun Kreikan rahoituskriisin sekä eräiden sisäpoliittisten tapahtumien jälkeen Saksan hallitus on kuitenkin pyörtänyt lupauksensa verokevennyksistä. Sen sijaan Saksa on sitoutunut uuteen 80 mrd. euron säästöohjelmaan ja haluaa toimillaan näyttää esimerkkiä muille maille kutistaen julkisen sektorin velkaantumisen perustuloin salliin rajoihin. Toistaiseksi Saksan säästöohjelma ei ole ulottunut palkansaajan tuloverotukseen. Loppuvuoden aikana Saksan talouskasvu on vahvistunut, eikä lisäkirstyksiin ole tällä hetkellä tarvetta. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, OECD 2010b.)

Suomi

Suomessa palkansaajien tuloverotusta on kevennetty vähitellen vuodesta 1996 lähtien sekä sosiaalivakuutusmaksuja alentamalla, valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja leikkaamalla että kunnallisveron ansiotulovähennystä korottamalla ja laajentamalla sitä uusille tulotasoille. Vuonna 2006 kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korotus korvattiin uudella valtion verotuksessa tehtävällä ansiotulovähennyksellä. Vähennys mahdollisti myös pienituloisten tuloverotuksen keventämisen ilman kuntien tulopohjan kaventamista. Valtionverotuksen ansiotulovähennys korvattiin uudella työtulovähennyksellä vuonna 2009. Työtulovähennys on edeltäjänsä kaltainen verosta tehtävä vähennys, joka mahdollistaa uusien verokevennysten suuntaamisen myös pienituloisille ilman että kuntien tulopohja heikkenee.

Vuonna 2009 Suomen talouskasvu supistui rajusti, mutta samaan aikaan taloutta elvytettiin useilla erilaisilla toimilla. Palkansaajien tuloverotusta kevennettiin vajaalla yhdellä prosenttiyksiköllä riippuen verovelvollisen tulotasosta. Kuluttajien ostovoimaa tukivat myös matala inflaatio sekä ansioiden ripeänä jatkunut keskimääräinen kasvu.

Tänä vuonna palkansaajan tuloverotus pysyy Suomessa suurin piirtein edellisen vuoden tasolla. Näin siitä huolimatta, että palkansaajan sosiaalivakuutusmaksut yhteensä nousivat edellisestä vuodesta reilulla 0,8 prosenttiyksiköllä ja ansiotason arvioidaan nousevan noin kolmella prosentilla. Muutosten verotusta automaattisesti kiristävä vaikutus kompensoitiin tuloveroperusteisiin korottamalla valtion tuloveroasteikon alinta tulo rajaa 2 100 eurolla, toista 900 eurolla, kolmatta 1 500 eurolla ja neljättä 1 900 eurolla. Tuloveroasteikon kaikkia marginaaliveroprosentteja alennettiin 0,5 prosenttiyksiköllä. Samalla korotettiin myös työtulovähennyksen enimmäismäärää ja laajennettiin vähennyksen poistuma-alueita.

Keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi Suomessa edellisestä vuodesta ennätykselliset 0,39 prosenttiyksiköä, kun peräti 181 kuntaa kiristi tuloverotustaan. Kunnallisverotuksen kiristyminen koski 3,2 miljoonaa tulonsaajaa. Keskeinen tekijä palkansaajan tuloverotuksen tason määräytymisessä on kuluva vuonna se, korottiko juuri hänen asuinkuntansa tuloveroprosenttiaan.

3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa

Britannia

Britannian veroaste liikkuu EU:n keskiarvon tuntumassa. Progressiivinen työn verotus on kevyttä, sillä erityisesti työn sivukulut ovat matalat. Britannialle on tyypillistä, että pienituloisia tuetaan erilaisten verohyvitysten kautta pikemmin kuin sosiaalisilla palveluilla. Aivan tuoreimpiin veromuutoksiin on vaikuttanut kuitenkin kansainvälinen talouskriisi. Kriisin alkuvaiheessa hallitus elvytti taloutta muun muassa laskemalla väliaikaisesti yleistä arvonlisäverokantaa 17,5 prosentista 15 prosenttiin. Elvyttävän finanssipolitiikan ja heikon talouskasvun seurauksena maan julkinen rahoitusasema heikkeni huomattavasti. Nyt veropolitiikkaa on leimannut alijäämien kutistaminen etuuksien leikkauksilla, hyväituloisten tuloverotuksen kiristämällä sekä yleisen arvonlisäverokannan korottamisella 20 prosenttiin 2011 alusta lähtien. Talouskasvua koalitionhallitus vauhdittaa yritysverokannan asteittaisella laskulla 24 prosenttiin vuonna 2015.

Kuluvana vuonna tuloverotukseen tehtiin muutamia muutoksia. Valtion tuloveroasteikkoon lisättiin uusi 50 prosentin marginaaliveroaste 150 000 Englannin punnan ylittäviltä verotettavilta tuloilta. Myös oikeutta perusvähennykseen rajoitettiin siten, että vähennys alkaa pienentyä 100 000 Englannin punnan ylittäviltä tuloilta²⁷. Muut palkansaajan vähennykset ja tuloajat säilyivät muuttumattomina. Rahoituslaitosten maksamille yli 25 000 Englannin punnan ylittävälle bonuksille asetettiin väliaikainen 50 prosentin bonusvero. Bonusvero on voimassa 9.12.2009–5.4.2010.

Britanniassa on ollut käytössä vuodesta 2003 lähtien nykymuotoinen pienituloisille palkansaajille tietyillä ehdoilla myönnettävä ansiotulovähennys (*working tax credit*). Vähennyksen määrään vaikuttaa muun muassa työntekijän ikä sekä työtuntien ja lasten lukumäärä. Yksinäiselle palkansaajalle vähennystä ei myönnetä enää 14 000 Englannin punnan ylittäviltä bruttotuloilta. Yksinhuoltajille ja lapsiperheille myönnetään hakemuksesta lapsihyvitys, jota ei myönnetä enää 60 000 Englannin punnan ylittäviltä bruttotuloilta. (European Commission 2010, HM Revenue & Customs 2010, House of Commons Library 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b.)

Norja

Muiden Pohjoismaiden tapaan Norja on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa öljyn ja kaasun jalostus tuottavat huomattavasti verotuloja valtion budjettiin. Työn verotus onkin Norjassa melko maltillista. Kuluvana vuonna palkansaajien tuloverotukseen tehtiin vain vähäisiä tarkistuksia. Budjetin muut veromuutokset kohdistuivat muun muassa nettovarallisuusverotukseen, veronkieron estämiseen arvonlisäverotuksessa sekä ympäristönäkökohtien lisäämiseen autojen ja liikennepolttoaineiden verotuksessa. Norja on selvinnyt kansainvälisestä talouskriisistä varsin pienin vaurioiden vuoden 2009 elvyttävän budjetin, nopeasti piristyneen kotimaisen kulutuksen sekä kohonneen öljyn maailmanmarkkinahinnan vuoksi.

²⁷ Vähennys pienenee yhdellä punnalla jokaista kahta punttaa kohden rajan ylittäviltä tuloilta, kunnes vähennys pienenee nolnaan.

Norjassa on käytössä ansio- ja pääomatulojen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa hyödynnetään kahta erilaista tulopohjaa verotettavan tulon laskemiseksi. Pääomatuloja, kuten yritysten voittojakin, verotetaan 28 prosentin verokannalla. Sama verokanta pätee kuitenkin myös ”tavallisiin palkkatuloihin”, joiden verotuksessa otetaan huomioon tiettyjä tyypillisiä vähennyksiä, kuten tulonhankkimisvähennys ja perusvähennys. Suhteellinen 28 prosentin verokanta jakaantuu 15,45 prosentin maakunta- ja kuntaveroon sekä 12,55 prosentin valtion veroon. Suhteellisesti verotetun tavallisen tulokäsitteen rinnalle on säädetty myös bruttomääräinen ”henkilökohtainen tulokäsite”, jota verotetaan progressiivisesti valtion veroasteikolla. Asteikko ja sen tärkeimmät muutokset löytyvät liitteestä 2.

Vuoden 2010 alusta valtion lisäveroa maksetaan 456 400 Norjan kruunun verotettavista vuosituloista yhdeksän prosentin marginaaliveroasteella. Verosteikon ylempää 12 prosentin marginaaliveroprosenttia maksetaan 741 700 Norjan kruunun ylittävistä verotettavista tuloista. Asteikon veroprosentteja ja tuloajoja on muutettu 2000-luvulla erityisesti vuosina 2005 ja 2006. (Euroopan Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, OECD 2010a, OECD 2010b.)

Ruotsi

Ruotsin kokonaisveroaste on yksi maailman korkeimpia, ja myös työn verotus on kireää. Ruotsin hallitus onkin tavoitellut jo useamman vuoden ajan keveämpää työn verotusta erityisesti pieni- ja keskituloisille, minkä vuoksi tuloverojärjestelmän vähennyksiä on laajennettu ja vastaavasti ympäristöveroja on kiristetty. Sama linja on jatkunut myös kuluvana vuonna, kun Ruotsin hallitus on muun muassa laajentanut työtulovähennystä, keventänyt eläkeläisten verotusta ja laskenut yrittäjien sosiaaliturvamaksuja. Myös perusvähennykseen tehtiin pieniä muutoksia, minkä lisäksi valtion tuloveroasteikon tuloajoja laskettiin. Muutokset kevensivät erityisesti pieni- ja keskituloisten tuloverotusta.

Taloukasvu on toipunut edellisen vuoden rajusta pudotuksesta hyvin, ja julkisen talouden tasapaino on vahvistunut Ruotsissa nopeasti. Syyskuiset eduskuntavaalit voittanut uusi kokoomushallitus on luvannut jatkaa tuloveronkevennyslinjaa julkisen talouden asettamissa rajoissa.

Ruotsissa on ollut käytössä vuodesta 1991 lähtien eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloihin kohdistuu 30 prosentin suhteellinen verokanta. Valtion tuloveroasteikko on kaksiportainen, ja sen ensimmäinen 20 prosentin marginaalivero kohdistuu 372 100 Ruotsin kruunun ylittäviin verotettaviin tuloihin.²⁸ Tuloveroasteikon toinen tulo-luokka alkaa 532 700 Ruotsin kruunun ylittävistä verotettavista tuloista, joista maksetaan 25 prosentin marginaaliveroa.

Kunnat keräävät Ruotsissa huomattavan osan verotuloista, sillä kunnallisveroprosentti on keskimäärin 31,56 prosenttia. Kunnallisvero on suhteellinen ja prosentit vaihtelevat alueittain 28,89 prosentista 34,17 prosenttiin. Kunnallis-

²⁸ Valtion tuloveroasteikko löytyy liitteestä 2.

veroprosentti vaikuttaa muun muassa palkansaajan työtulovähennyksen ja eläkeläisten perusvähennyksen määrään.

Tärkeimmät pienituloisten verotusta keventävät vähennykset ovat perusvähennys ja työtulovähennys. Aivan pienituloisimpien verovelvollisuus poistetaan perusvähennyksellä, joka on alle 65-vuotiailla 12 500–32 700 Ruotsin kruunua. Myös suurituloiset ovat oikeutettuja perusvähennykseen. Eläkeläisten perusvähennystä kasvatettiin vuoden 2010 alussa.

Vuonna 2007 käyttöön otettu työtulovähennys keventää erityisesti pieni- ja keskituloisten verotusta. Vähennys on ollut Ruotsin hallituksen keskeinen työn verotusta alentava instrumentti, ja sitä on kasvatettu vuosina 2008, 2009 ja 2010. Kuluvana vuonna vähennyksen maksimimäärä on alle 65-vuotiailla noin 21 050 Ruotsin kruunua, mille tasolle vähennys nousee noin 335 000 Ruotsin kruunun vuosituloilla. Ikääntyneitä vähintään 65-vuotiaita kannustetaan pysymään töissä korotetulla työtulovähennyksellä.

Kotitalousvähennys tuli voimaan vuoden 2008 heinäkuussa. Kotitalousvähennyksessä on mahdollista vähentää 50 prosenttia ostetun palvelun hinnasta 50 000 kruunuun asti. Vähennystä laajennettiin vuoden 2009 heinäkuun alusta korjausrakentamiseen. Muita keskeisiä muutoksia vuoden 2009 verotuksessa olivat yhteisöveroprosentin lasku 28 prosentista 26,3 prosenttiin ja työntekijän sosiaalivakuutusmaksun kevennys yhdellä prosenttiyksiköllä. Ammattiyhdistysten ja työttömyysvakuutusrahastojen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus on poistettu. Muita poistettuja veroja ovat varallisuusvero ja kansallinen kiinteistövero. Kansallisen kiinteistöveron tilalle tuli vuonna 2008 kunnallinen kiinteistömaksu. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, Regeringskansliet 2009.)

Sveitsi

Sveitsin tuloveroja säädellään kolmella tasolla: liittovaltion keskustasolla, 26 kantonissa ja noin 2 900 kunnassa. Liittovaltion ohella kantonit voivat määrätä omia verolakejaan, ja tyypillisesti kunnat määräävät tuloveronsa liittovaltion ja kantonien verojen päälle lisämaksun muodossa. Alueelliset verot ovatkin huomattavia suhteessa liittovaltion keräämiin veroihin. Liittovaltio-ominaisuutensa vuoksi Sveitsin tuloverojärjestelmä on varsin omanlaatuinen. Niin kantonit kuin kunnatkin harrastavat keskenään vilkasta verokilpailua, mikä on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä²⁹. Liittovaltion tuloveroperusteet ovat kuitenkin olleet muuttumattomat jo pidemmän aikaa.

Muuhun Eurooppaan verrattuna Sveitsin kokonaisveroaste on melko matala. Työn verotuksen taso on muihin vertailumaihin nähden varsin maltillista, mutta suhteessa maan bruttokansantuotteeseen työn verotus kerryttää verotuloja EU:n keskiarvojen verran. Kuluvana vuonna ansiotulojen veroprosentti on liit-

²⁹ Sveitsin tuloverojärjestelmän erikoisuus on mahdollisuus kiinteään verotuksen (*pausschalbesteuerung, lump-sum assesment*), jossa tietyillä edellytyksillä maassa asuvat varakkaat eläkepäiviä viettävät ulkomalaiset maksavat vuosittain veroa veroviranomaisten kanssa neuvotellun kiinteän määrän. Maksettavaan kiinteään veroon vaikuttaa muun muassa verovelvollisen kiinteistön arvo. Taloudellinen kriisi on lisännyt kuitenkin kritiikkiä varakkaiden ulkomaalaisten kiinteää verotusmahdollisuutta vastaan. Esimerkiksi Zürichissä kantonin asukkaat päättivät poistaa edellä mainitun lain.

tovaltioon tasolla 0,77–11,5. Kantonit ja kunnat asettavat omat veroasteensa. Kantonien ja kuntien verotus pohjautuu perusveroasteikkoon, johon soveltamalla kunkin kantonin ja kunnan omaa kerrointa saadaan lopullinen tulovero. Zürichin perusveroasteikko alkaa 2 prosentista päättyen 13 prosenttiin. Tuloveroasteikkoon sovellettava kantonin kerroin on Zürichissä 1,0 ja kunnallisen lisämaksun kerroin on 1,19. Tyypillisesti kantonien ja kuntien verotaso on noin kaksi kertaa liittovaltion verotaso. Sveitsin tuloverojärjestelmässä ei ole laajaa joukkoa erilaisia verovähennyksiä.

Yhdessä asuvien puolisoitten tulot verotetaan yhdessä. Vuoden 2008 alusta pienempituloisen puolison kannustimia osallistua työelämään parannettiin myöntämällä puolisoille 2 500 Sveitsin frangin perusvähennys sekä luomalla kahden tulonsaajan perheille ylimääräinen vähennys. Tällöin perheen kokonaistuloista voi vähentää puolet pienempituloisen puolison tuloista. Vähennyksen tulee olla kuitenkin vähintään 7 600 ja maksimissaan 12 500 Sveitsin frangia. Liittovaltio myöntää myös lapsivähennyksen sekä tulojenhankkimisvähennyksen.

Kotimaisen kulutuksen ansiosta Sveitsin talous on pysynyt varsin vakaana kansainvälisestä ja erityisesti pankkisektoriin kohdistuvasta talouslamasta huolimatta. Vakaa taloustilanne onkin kasvattanut kuluvan vuoden verokertymiä odotettua enemmän. Epävarmuus Sveitsin pankkialaisuudesta on kuitenkin lisännyt poliittista epävarmuutta Sveitsissä. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, OECD 2010b, www.lowtax.net.)

Tanska

Tanskan kokonaisveroaste on Euroopan korkein, ja myös työn verotus on erittäin kireää ja progressiivista. Tanskassa verotulot kerätäänkin lähes yksinomaan palkkaveroilla sekä varallisuuden ja kulutuksen verottamisella³⁰, kun taas sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä lähes olematon rooli. Tanskassa on myös kattava ja moderni ympäristöverotus. Kuntien rooli tuloverotuksessa on merkittävä.

Kuluvana vuonna hallitus käynnisti suuren vuosille 2010–2019 ulottuvan verouudistuksen. Verouudistuksella kevennetään tuntuvasti tuloverotuksen marginaaliveroprosentteja ja suunnataan verotuksen painopistettä yhä kohti kuluista, ympäristöä sekä kansanterveyttä rasittavia tuotteita. Energia- ja ympäristöverojen sekä rasva-, makeis- ja tupakkaverojen kiristyksen korvataan pieni- ja keskituloisille kotitalouksille osittain ”vihreällä shekillä”³¹. Verouudistusta rahoitetaan vuosina 2012–2019 myös karsimalla erilaisia verovähennyksiä ja verovapauksia.

Kuluvan vuoden kesäkuussa Tanskan hallitus päätti ylimääräisistä säästöpäätöksistä, joilla kutistetaan julkisen talouden nopeasti kasvanutta alijäämää.

³⁰ Palkkaverot kerryttävät puolet maan kaikista verotuotoista.

³¹ Jokaiselle täysi-ikäiselle henkilölle myönnetään vuonna 2010 verovapaa 1 300 Tanskan kruunun ”vihreä shekki”. Lapsista myönnetään vastaava 300 kruunun tulonsiirto, mutta ei kuitenkaan useammasta kuin kahdesta lapsesta perhettä kohden. Tulonsiirto leikkautuu pois 7,5 %:lla noin 360 000 kruunun ylittäviltä tuloilta.

Säästöpäätökset kohdistuvat myös tuloverotukseen. Keskeisimpiä veropäätöksiä ovat luopuminen automaattisista asteikkotarkistuksista vuosina 2011–2013, valtion tuloveroasteikon ylimmän tulorajan korotuksen lykkääminen vuodesta 2011 vuoteen 2014, maksimimäärän asettaminen työmarkkina-jäsenmaksujen vähennyskelpoisuudelle sekä leikkaukset lapsilisiin.

Valtion progressiivinen tuloveroasteikko koki kuluvana vuonna suuria muutoksia. Veroasteikon alimman tuloluokan veroastetta laskettiin 5,04 prosentista 3,76 prosenttiin, keskimäinen 6 prosentin veroluokka poistettiin kokonaan ja ylimmän veroluokan tulorajoja korotettiin 28 800 Tanskan kruunulla. Asteikon ylimmän tuloluokan veroaste säilyi 15 prosentissa ja sitä aletaan maksaa 389 900 Tanskan kruunun ylittävistä palkkatuloista. Ylimmän tuloluokan tulorajoja korotetaan 19 100 Tanskan kruunulla vuonna 2014. Verouudistuksen seurauksena alimpien tulojen marginaaliveroaste putosi kuluvana vuonna noin 1,5 prosenttiyksikköä 41 prosenttiin ja suuremmilla vuosituloilla marginaaliveroaste laski noin 7 prosenttiyksikköä 56 prosenttiin. Ylimpien marginaaliverojen verokatto laski 59 prosentista 51,5 prosenttiin³² vuonna 2010.

Palkkatuloihin kohdistetaan valtion veron lisäksi keskimäärin 24,9 prosentin kunnallisvero sekä 8 prosentin terveysmaksu. Työntekijän yhden prosenttiyksikön eläkemaksua ei peritä vuonna 2010. Kirkollisveroa, keskimäärin 0,6 prosenttia, maksavat vain kirkkoon kuuluvat jäsenet. Tuloista myönnetään henkilökohtainen perusvähennys, joka kuluvana vuonna säilyi 42 900 Tanskan kruunussa. Myös sosiaaliturvamaksut ovat tuloverotuksessa vähennyskelpoisia. Sen lisäksi palkkatuloista myönnetään maksimissaan 13 600 Tanskan kruunun ansiotulovähennys.

Vuonna 2007 Tanskassa uudistettiin paikallishallinnon rakenteita, mikä vaikutti myös verotukseen. Läänit lakkautettiin ja samalla poistettiin lääninhallinnon perimä keskimäärin 12 prosentin tulovero. Poistettu lääninvero korvattiin 8 prosentin terveysmaksulla sekä neljän prosenttiyksikön korotuksilla kunnallisveroihin. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b.)

Viro

Viron veroaste alittaa EU-maiden keskiarvon selvästi, mutta se on kuitenkin korkeampi kuin muissa Baltian maissa. Veropolitiikan tavoitteena on ollut jo pidemmän aikaa siirtää verorasitusta pois työn ja tuotannontekijöiden verotuksesta kohti kulutusta, luonnonvarojen käyttöä ja ympäristöä. Virossa työtuloja ja henkilökohtaisia pääomatuloja verotetaan 21 prosentin tasaverolla. Vielä vuonna 2004 tasaveroprosentti oli 26, mutta sen jälkeen prosenttia kevennettiin vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 21 prosenttiin asti vuonna 2008. Kansainvälinen talouslamba pudotti Viron bruttokansantuotteen kasvua vuonna 2009 noin 14 prosentilla, mikä pienensi julkisen talouden tulokertymiä ja kasvatti menoja. Vakaan julkisen talouden rahoitusaseman säilyttämiseksi Viro päätti luopua suunnitelmistaan keventää tasavero 18 prosenttiin. Kuluvana vuonna palkansaajan tuloveroperusteita ei muutettu.

³² Verokatto ei sisällä kirkollisveroa eikä sosiaaliturvamaksuja.

Viron tuloverotus ei ole kuitenkaan puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään henkilökohtainen perusvähennys. Perusvähennys muodostaa verojärjestelmään verotettavan tulon alarajan, joka on kulvana vuonna 27 000 Viron kruunua (ks. lisätietoja liite 2). Aikaisempien suunnitelmien mukaan myös perusvähennystä oli tarkoitus nostaa 3 000 kruunulla vuosittain aina 36 000 kruunun asti. Nyt myös näistä veronkevennyksistä on luovuttu. Toisen vanhemman perusvähennys kaksinkertaistetaan kuitenkin toisesta perheen alle 18-vuotiaasta lapsesta lähtien. Vuonna 2008 lapsikohtaisen vähennyksen sai ensimmäisestä lapsesta lähtien.

Virossa ei ole paikallisia tuloveroja eivätkä palkansaajat maksa sosiaalivakuutusmaksuja. Palkansaajilla on kuitenkin 2,8 prosentin³³ työttömyysvakuutusmaksu³⁴, kun vastaava maksuprosentti työnantajilla on 1,4. Työnantajat maksavat työntekijöiden palkkasummasta myös 33 prosentin sosiaaliveroa. Virossa ei ole varsinaista yleistä yritysveroprosenttia, mutta jaettavia voittoja verotetaan 21 prosentin verokannalla. (European Commission 2010, International Bureau of Fiscal Documentation 2010a ja 2010b, Ministry of Finance of Estonia 2010.)

3.3 Verotus vertailun Euroopan ulkopuolisissa maissa

Australia

Australia on perinteisesti ollut matalan verotuksen maa. Näin siksi, että monet sosiaaliturvaan liittyvät ja useimmissa OECD-maissa julkisella sektorilla hoidettavat tehtävät kuuluvat Australiassa yksityiselle sektorille. Matalasta verosteesta huolimatta Australian budjetti on perinteisesti ollut ylijäämäinen, vaikka verotusta on useana vuonna kevennetty³⁵. Kansainvälinen talouskriisi käänsi Australian budjettitasapainon kuitenkin alijäämäiseksi, mutta kaiken kaikkiaan Australia on selvinnyt lamasta pienin vaurioin. Talouspolitiikan tavoitteena on tällä hetkellä vähentää julkinen elvytys hallitusti markkinoilta ja voimistaa talouskasvua. Budjetin odotetaan palautuvan ylijäämäiseksi vuosina 2012–2013 eli kolme vuotta aikaisemmin kuin laman alussa ennustettiin. Veropolitiikan tavoitteena on pitää kokonaisveroaste vuosien 2007–2008-tason (24,6 %:a BKT:sta) alla.

Heinäkuussa 2010 voimaan tulleet budjettipäätökset korottivat tuloveroasteikon toisen tuloluokan tuloajaa 2 000 Australian dollarilla ja laskivat toiseksi ylintä marginaaliveroprosenttia yhdellä prosenttiyksiköllä 37 prosenttiin (ks. liite 2). Sen lisäksi kasvatettiin pieni- ja keskituloisille (alle 30 000 dollarin verotettavilla tuloilla) suunnattua verohyvitystä 1 500 Australian dollariin. Verohyvitys merkitsee, että liittovaltion tuloveroa aletaan maksaa käytännössä vasta

³³ Työttömyysvakuutusmaksu oli aikaisemmin 0,6 %, mutta maksu korotettiin 2 prosenttiin vuoden 2009 ke-säkuun alussa. Elokuun alusta lähtien työttömyysvakuutusmaksu vielä 2,8 prosenttiin. Työnantajien vastaava maksu on puolet työntekijän maksusta.

³⁴ Vuoden 1983 jälkeen syntyneiden on maksettava palkastaan myös pakollista kahden prosentin maksua henkilökohtaiselle eläketilille.

³⁵ Usein verokevennysten vastapainona on tehty myös vastaavat leikkaukset budjetin menoihin.

16 000 Australian dollarista lähtien. Hyvitys ei pienennä velvollisuutta maksaa Medicare-maksua.

Verotettavista tulosta maksetaan liittovaltion veron lisäksi 1,5 prosentin Medicare-maksua, jolla rahoitetaan perusterveydenhuoltoa. Sellaisilla suurituloisilla, joilla ei ole riittävää terveystulovakuutusta, Medicare-maksua korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä. Pienituloiset voivat saada Medicare-maksusta myös alennuksen.

Australian hallitus on työstänyt raportin (*Henry-report*) Australian tulevaisuuden verojärjestelmästä, jolla vastataan taloudellisiin, demograafisiin, sosiaalisiin ja ympäristöperusteisiin haasteisiin 2000-luvulla. Raportti suosittelee palkansaajien verotuksen yksinkertaistamista muun muassa korvaamalla erilaiset vähennykset kaksiportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin tuloaraja asettuu nykyistä korkeammalle, noin 25 000 Australian dollarin tasolle. Hallitus on julkaissut heinäkuussa 2010 raportin myös Australian eläkejärjestelmän rahoituksen uudistamisesta (*superannuation system*). (Australian Commonwealth Government 2010a, Australian Commonwealth Government 2010b, Australian Commonwealth Government 2010c, Australian Taxation Office, IBFD 2009, IBFD 2010b, OECD 2010b.)

Japani

Myös Japani on matalan verotuksen maa OECD-maiden joukossa, ja työn verotus on Japanissa maltillista. Tästä huolimatta Japani on kamppailut laskevan hintatason ja vaimean kotimaisen kulutuksen kanssa jo pidemmän aikaa. Kansainvälinen talouskriisi on kärjistänyt ongelmia. Palkansaajan veroperusteet ovat pysyneet viime vuodet suurin piirtein ennallaan, sillä hallituksen veropolitiikka ja elvytystoimet kansainvälisen talouskriisin vaikutusten torjumiseksi ovat kohdistuneet lähinnä yritysten ja asuntomarkkinoiden verohelpotuksiin. Myös alue- ja paikallishallinnon roolia veropolitiikassa on vahvistettu. Japanin hallitus on vaihtunut viimeisen neljän vuoden aikana viidesti³⁶. Uuden hallituksen finanssipolitiikka pyrkii saattamaan valtion velkaantumisen kuriin kutistamalla menojen kasvua. Myös 5 prosentin myyntiveron korottamisesta on keskusteltu.

Japanin progressiivinen valtion tuloveroasteikko on kuusiportainen ulottuen viidestä prosentista 40 prosenttiin (ks. liite 2). Valtion tuloveroasteikon lisäksi palkkatuloista peritään alueiden ja paikallishallinnon asukasvero sekä sosiaaliturvamaksuja eläköitymisen, työttömyyden ja sairauden varalle. Asukasvero jakaantuu kiinteään maksuun ja 10 prosentin suhteelliseen tuloista riippuvaan osaan. Tuloista vähennetään muun muassa työtuloista riippuva ansiotulovähennys, perusvähennys ja puoliso-vähennys. Tiettyjä lapsiin liittyviä vähennyksiä muutetaan vuonna 2011. (IBFD 2009, IBFD 2010b, OECD 2010b.)

Kanada

Kanadan kokonaisveroaste alittaa lievästi OECD-maiden keskiarvon, eli verotus, työn verotus mukaan lukien, on varsin maltillista. Valtaosa verotuloista

³⁶ Kesäkuussa 2010 pääministeriksi valittiin Naoto Kan.

kerätään kulutusveroilla. Yhdysvaltojen läheisyydestä huolimatta Kanadan talous on selvinnyt kansainvälisestä talouskriisistä melko pienin vaurioin muun muassa hallituksen ja provinssien elvytyksen, vakaiden asuntomarkkinoiden ja vähäisen julkisen velkaantumisen ansiosta. Kuluvan vuoden budjetti pyrkii varmistamaan talouskasvun käynnistymisen uudella 19 mrd. Kanadan dollarin lisäelvytyksellä sekä kasvua tuottavilla kohdennetuilla investoinneilla ja saatamaan Kanadan julkisen talouden tasapainoon seuraavan viiden vuoden aikana. Lisäelvytyksestä osa kohdistuu työn veronkevennyksiin. Julkisen talouden tasapainottamista edistetään muun muassa menosäästöillä.

Kanadan liittovaltion ohella kaikilla provinssilla ja maakunnilla on oikeus kerätä tuloveroja, joten tuloveroasteet vaihtelevat asuinpaikan mukaan. Kanadan verojärjestelmä sisältää myös lukuisia verovähennyksiä, kuten esimerkiksi perus- ja puoliso vähennyksen sekä lapsiperheille ja työssäkäyville pienituloisille suunnatut verohyvitykset. Työllisyshyvityksen ohella Kanadassa on otettu käyttöön vuonna 2007 pienituloisille suunnattu ansiotuloohyvytys (*working income tax benefit*).

Vuoden 2010 tuloverohelpotukset koostuvat pienituloisille suunnatun ansiotuloohyvytyksen kasvattamisesta. Myös pieni- ja keskituloisten eläkeläisten verotusta kevennettiin sekä lapsietuuksia kasvatettiin. Liittovaltion tuloveroasteikon (ks. liite 2) tuloeroja tarkistettiin 0,6 %:lla ylöspäin. Perusvähennystä kasvatettiin 10 382 Kanadan dollariin³⁷. Verotoimiin kuuluu myös ensiasunnonostajille suunnattu verohyvytys sekä työttömyysvakuutusmaksun pitämien ennallaan 1,73 prosentissa. Yritysverokanta alenee asteittain 15 prosenttiin vuoteen 2012 mennessä. (Canada Revenue Agency, Department of Finance Canada 2010, IBFD 2009, OECD 2009b, 2010b).

USA

Euroopan maihin verrattuna Yhdysvaltojen kokonaisveroaste on matala, ja myös työn verotus keveää. Siitä ja mittavasta budjettialijäämästä huolimatta presidentti Barack Obaman veropolitiikan keskeisiä periaatteita ovat uusien verokevennysten suuntaaminen työssäkäyväälle keskiluokalle sekä oikeudenmukaisuuden ja selkeyden lisääminen verojärjestelmässä. Yhdysvaltojen tuloverojärjestelmä on varsin sekava lukuisten verohyvitysten, yhteisverotusmahdollisuuden sekä liittovaltion rakenteen vuoksi. Työn kannattavuutta parantavilla verohyvityksillä on Yhdysvaltojen veropolitiikassa keskeinen rooli.

Presidentti Obama allekirjoitti helmikuussa 2009 elvytyspaketin (*American Recovery and Reinvestment Act, ARRA*), jonka keskeisimpiä veropäätöksiä ovat uusi Making Work Pay -verohyvytys (MWP) sekä ansiotuloohyvytyksen ja lapsihyvityksen laajennus. Väliaikainen vuosille 2009 ja 2010 säädetty Making Work Pay -veronhyvytys keventää pieni- ja keskituloisten työntekijöiden liittovaltion tuloveroa maksimissaan 400 dollarilla. Yhteisverotuksessa hyvityksen maksimimäärä on 800 dollaria. MWP:n määrä on 6,2 prosenttia 6 450 dollarin ylittävistä verotettavista ansiotuloista ja hyvitys alkaa leikkautua kahdella pro-

³⁷ Hyvytys lasketaan kertomalla vähennys tuloveroasteikon matalimmalla veroasteella (CAD 10 382 * 0,15 = 1 557,3 CAD)

sentilla 75 000 dollarin ylittävistä verotettavista tuloista.³⁸ Hyvitys kohdistuu huomattavasti laajemmalle tuloalueelle kuin jo pidempään käytössä ollut ansiotulovähennys.

Elvytyspaketissa laajennettiin myös ansiotulovähennystä kasvattamalla hyvityksen maksimimäärä yksinäisellä 457 dollariin ja korottamalla siihen oikeuttavia tulo rajoja. Samalla ansiotulohyvitykseen luotiin uusi porras perheen kolmannen lapsen mukaan. Lapsiperheitä tuetaan lisäksi myöntämällä lapsivähennys entistä pienemmillä vuosituloilla, sillä tulo raja laski 8 500 dollarista 3 000 dollariin. Elvytyspaketissa kasvatettiin myös muun muassa verohelpotusta ensiasunnon ostajille, verohyvitystä koulutuskustannuksista, myönnettiin verohelpotuksia tiettyjen uusien autojen ostajille sekä säädettiin verovapaiksi maksimissaan 2 400 dollarin työttömyysetuudet.

Sekä veroasteikon tulo rajoja että tiettyjen verovähennysten määriä muutetaan Yhdysvalloissa vuosittain inflaation mukaan. Indeksitarkistusten lisäksi keskeisiin tuloveroperusteisiin ei tehty vuonna 2010 olennaisia muutoksia. Valtiovarainministeriö on ehdottanut kuluvan vuoden toukokuussa, että ansiotulovähennyksen korotus kolmannen lapsen perusteella säädetään pysyväksi ja MWP-hyvitystä jatketaan yhdellä vuodella. Keskustelua on käyty myös seuraavan vuoden tuloveroasteista, sillä ilman kongressin toimintaa George W. Bushin vuosina 2001 ja 2003 säätämät määräaikaisten verohelpotukset poistuvat kuluvan vuoden lopussa. Demokraatit ovat esittäneet, että liittovaltion tuloveroasteet palautuvat vuoden 2001 tasolle niillä henkilöillä, joiden verotettavat tulot ylittävät 250 000 dollaria. Mitä todennäköisimmin verohelpotusten voimassa oloa kuitenkin jatketaan entisen kaltaisena.

Samaan aikaan huolestuneisuus julkisen talouden pitkän aikavälin kestäväyydestä on lisääntynyt Yhdysvalloissa. (Department of the Treasury 2009, IBFD 2010b, IRS 2010, Tax Policy Center 2010.)

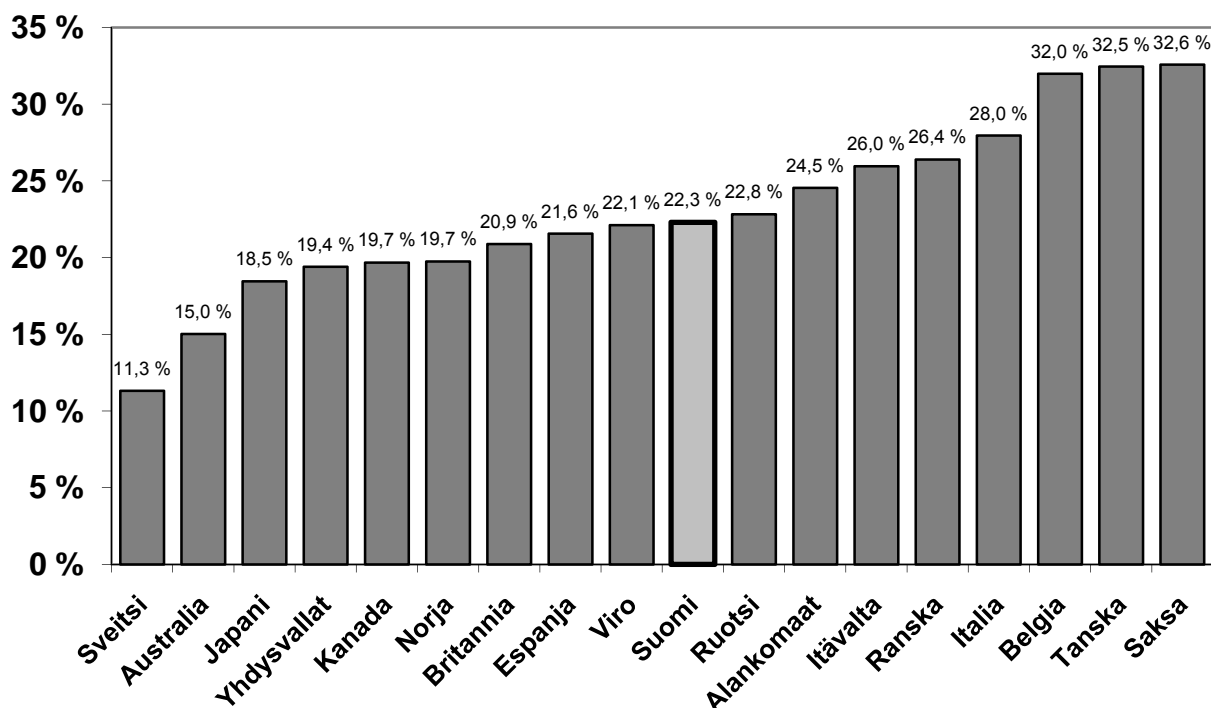
³⁸ Tuloraja koskee verotuksen "AGI"-käsitettä (*adjusted gross income*), jossa bruttotuloista on vähennetty eräitä vähennyksiä. Aviopuolisoiden yhteisverotuksessa hyvitys alkaa leikkautua 150 000 dollaria vastaavista tuloista.

4. TYÖN VEROTUS VUONNA 2010

4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

Muihin vertailumaihin verrattuna Suomi verottaa pieni- ja keskituloisten ansiotuloja lempeämmin kuin suurituloisten ansioita. Euroomaista pienituloisen perheettömän palkansaajan verotus on Suomea keveämpää vain Espanjassa (kuva 4.1). Muita keveän verotuksen maita Euroopassa ovat Sveitsi, Norja, Britannia ja Viro. Työn verotus on keveää myös Euroopan ulkopuolella. Keskituloisen palkansaajan kohdalla Suomen asema suhteessa muihin vertailumaihin heikkenee, sillä tällöin Espanjan lisäksi myös Ruotsin ja Ranskan verotus on keveämpää kuin Suomen (kuva 4.2). Keskituloisellakin Suomen verotus pysyy kuitenkin vertailumaiden keskiarvon tuntumassa yltäen maista seitsemänneksi kireimmäksi.

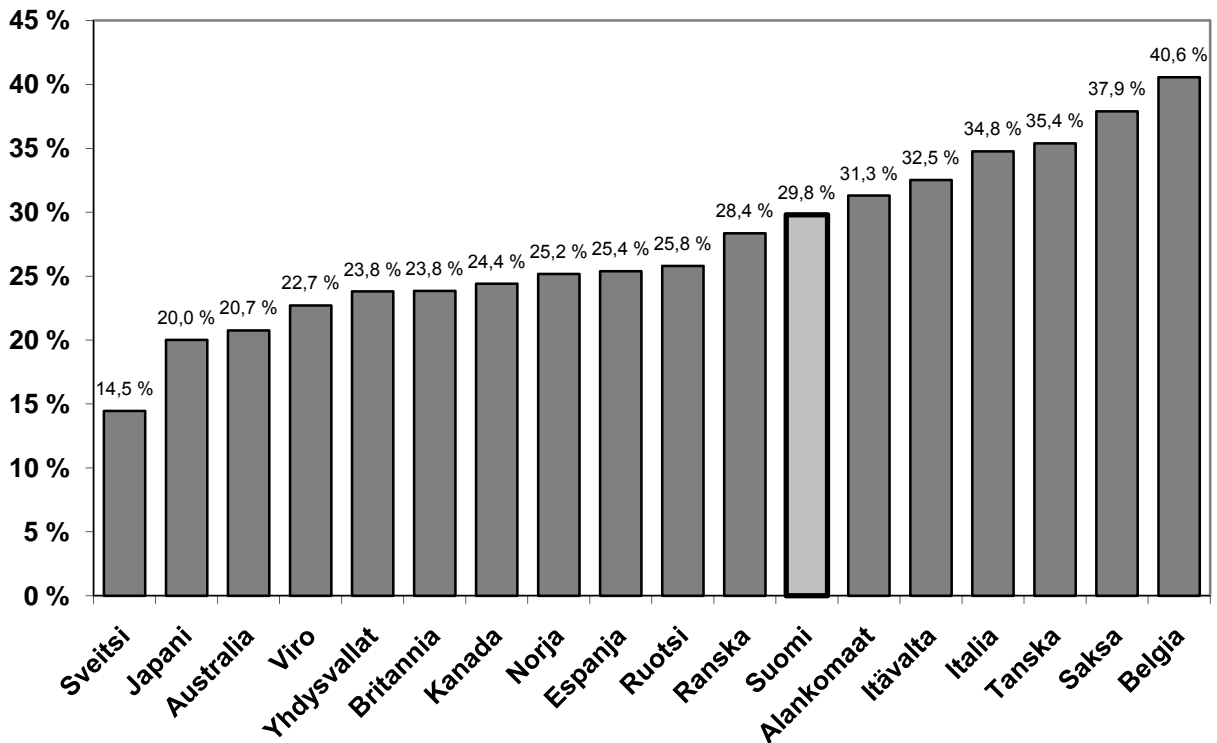
Kuva 4.1 Pienituloisen, vuosipalkka 24 400 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2010.

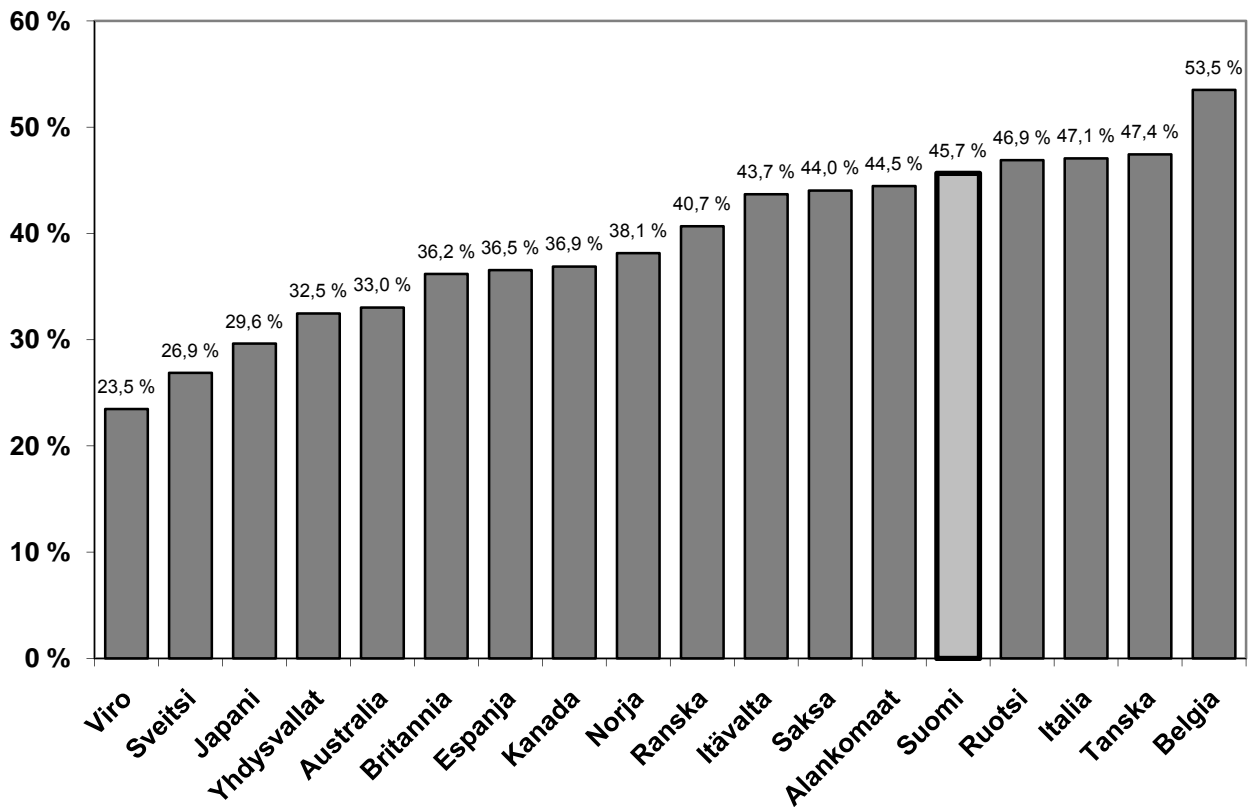
Tarkemmat numerotiedot veroasteista vertailun neljällä esimerkkipalkkatasolla löytyvät liitteistä 3.1 (yksinäinen palkansaaja ja yhden tulonsaajan perhe) ja 3.2 (kahden tulonsaajan perhe).

Belgia, Tanska, Saksa ja Italia ovat pieni- ja keskituloisten perheettömien palkansaajien verottajana omaa luokkaansa. Belgia, Tanska ja Italia ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla vertailun tulotasoilla. Suurituloisen kohdalla Saksan asema kuitenkin muuttuu, sillä työntekijän sosiaalivakuutusmaksuille asetettujen kattosääntöjen vuoksi Saksan palkkaverotus ei enää kiristy samassa suhteessa kuin muiden (kuva 4.3). Suomi on suurituloisen kohdalla vertailumaiden viidenneksi kirein maa.

Kuva 4.2 Keskituloisen, vuosipalkka 37 400 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2010.

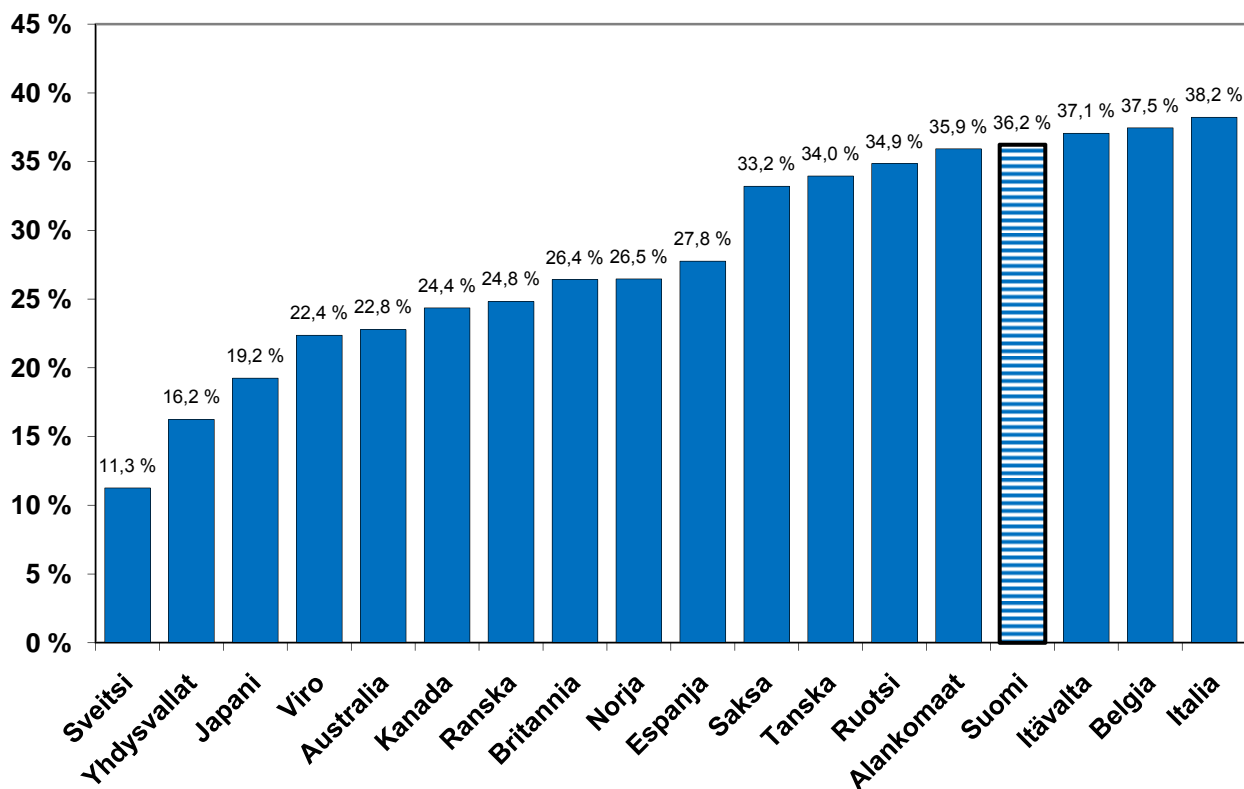
Kuva 4.3 Suurituloisen, vuosipalkka 122 000 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2010.

Maiden keskinäinen järjestys kuitenkin muuttuu, kun tarkastelu siirtyy perheettömistä palkansaajista perheellisiin palkansajiin. Monissa maissa erilaiset, perhetilanteeseen liittyvät vähennykset (muun muassa lapsivähennys tai puoliso-vähennys) ja verotettavan tulon erilainen määrittely (erillisverotus vrt. yhteisverotus) lieventävät perheellisten palkansaajien verotusta verrattuna yksinäisiin palkansajiin. Suomessa tuloverotus kohtelee perheellistä palkansajaa samalla tavalla kuin perheetöntä palkansajaa.³⁹

Kansainvälisissä vertailuissa Suomi onkin perheiden verottajana suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana. Esimerkiksi kahden huoltajan, mutta yhden tulonsaajan kaksilapsisilla perheillä tuloverotus on Saksassa lievempää kuin Suomessa (kuva 4.4).⁴⁰ Suomi on vertailumaista 57 300 euron vuosituloilla neljänneksi kirein verottaja. Matalammilla tulotasoi-lla kireimpiä yhden tulonsaajan perheverottajia ovat vertailumaista Alankomaat ja Itävalta. Aikaisemmin kireisiin verottajiin on kuulunut myös Tanska, mutta kuluvan vuoden verokevennys pudottaa Tanskan vertailun kärkiverottajien joukosta. Korkeammilla tulotasoi-lla eniten yhden tulonsaajan perheitä verottavat muun muassa Belgia, Italia ja Ruotsi. Työn verotus on tyypillisesti keveää yhden tulonsaajan perheissä Sveitsissä ja Yhdysvalloissa.

**Kuva 4.4 Palkansaajan, vuosipalkka 57 300 euroa, tuloveroprosentit vertailu-
maissa 2010, kun perheessä yksi tulonsaaja, kaksi huoltajaa ja kaksi lasta.**

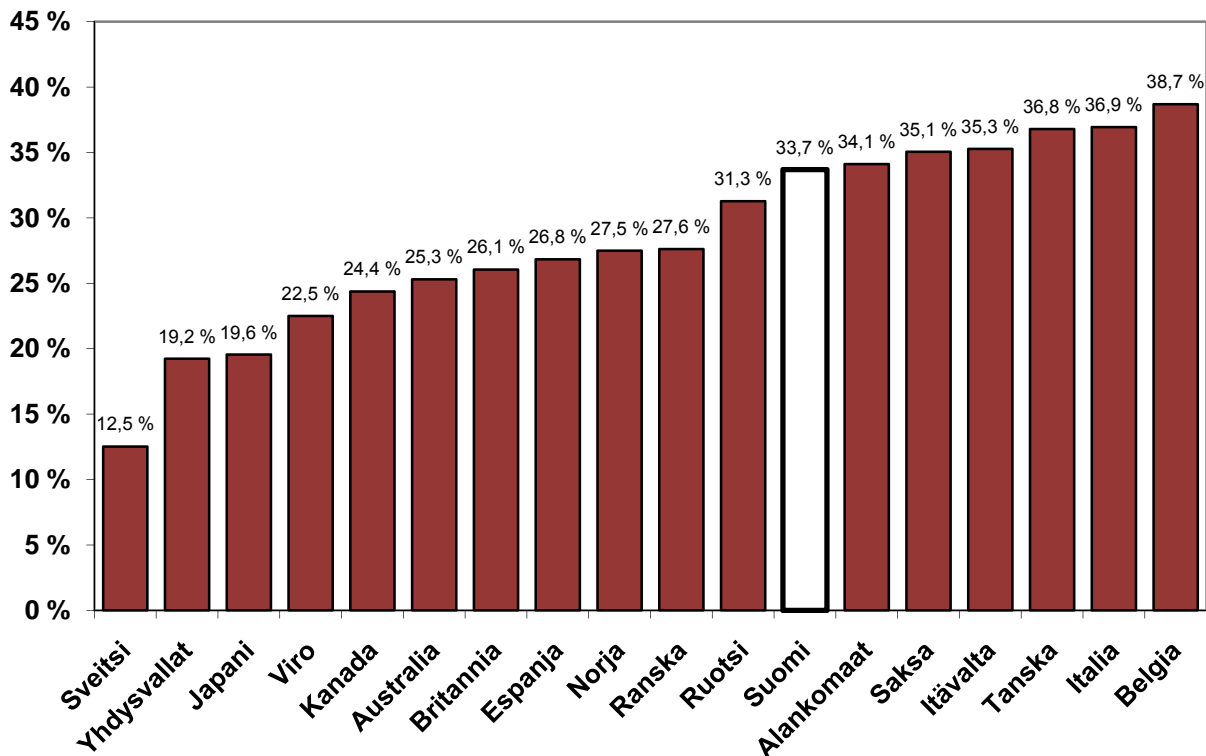
³⁹ Suomen kohdalla poikkeuksen muodostaa alijäämähyvityksen lapsikorotus.

⁴⁰ Perheetön 57 300 euroa vuodessa ansaitseva palkansaaja maksaa Saksassa palkastaan veroa 42,3 prosentin mukaan, kun yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe maksaa veroa 33,2 prosenttia. Kurjenojan (2008) perhetukivertailussa on selitetty lyhyesti 11 Euroopan maan erilaisia käytäntöjä perhetilanteen huomioon ottamisessa tuloverotuksessa.

Suomen ohella Ruotsissa ja Alankomaissa palkansaajia kohdellaan tuloverotuksessa samalla tavoin perhe tilanteeseen katsomatta. Muissa vertailumaissa pariskuntia, joista toinen puoliso on täysin tuloton tai hyvin pienituloisen, verotetaan lievemmin kuin yksinäisiä palkansaajia tai kahden tulonsaajan perheitä. Suurimmat tuloveroasteen erot perheettömään palkansaajaan verrattuna syntyvät Belgiassa, Yhdysvalloissa ja Saksassa.

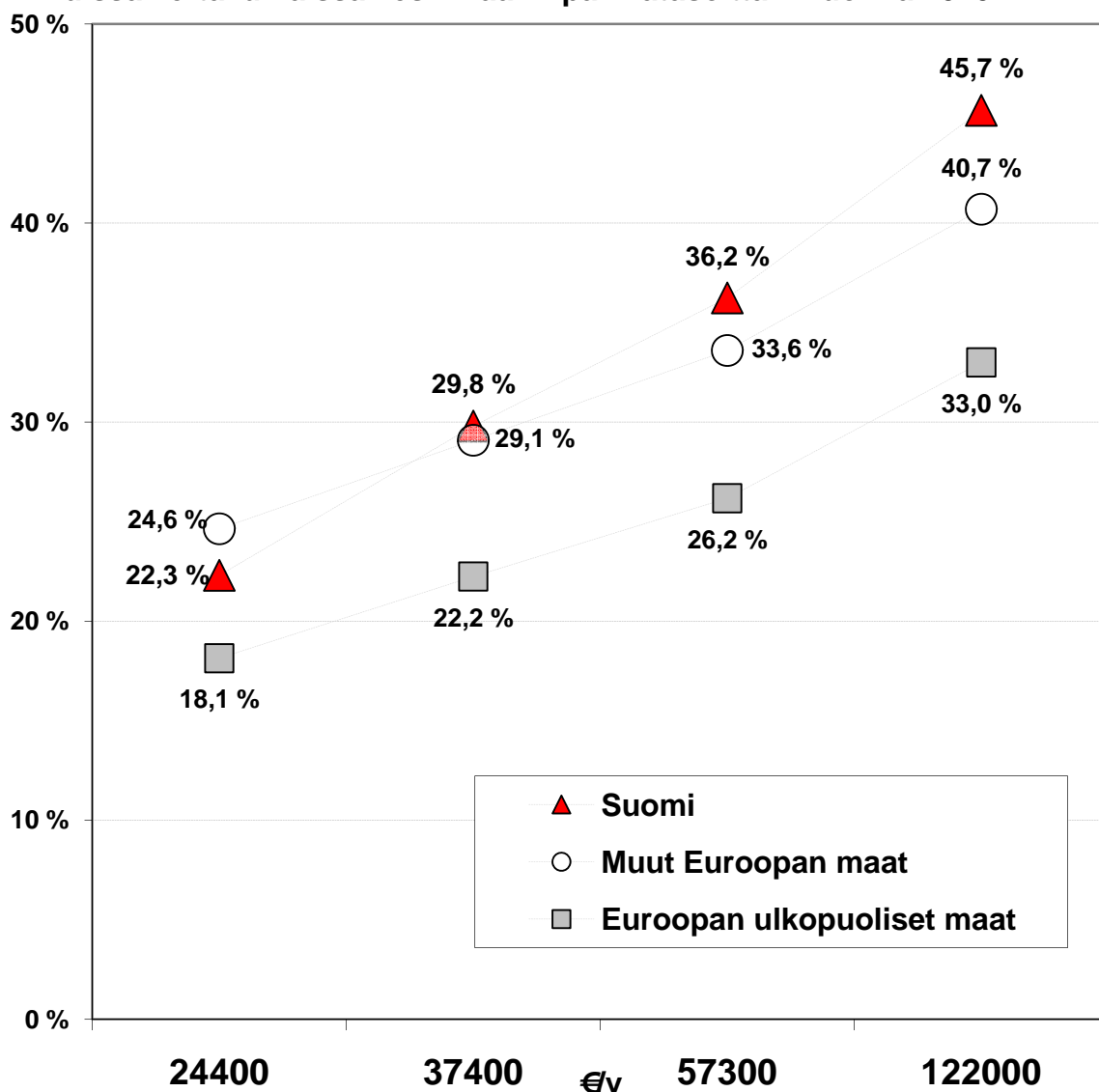
Suomi on vertailumaista seitsemänneksi kirein verottaja, kun tarkastellaan kahden palkansaajan lapsiperhettä, jossa toinen puoliso on suomalaisittain keskituloinen ja toisen puolison tulot nousevat 57 300 euroon vuodessa. Vertailumaiden keveimpiä verottajia ovat edelleen Sveitsi ja Yhdysvallat ja kireimpiä verottajia Belgia, Italia ja Tanska. Puolisoiden tulojen yhteisverotus ja muut perhevähennykset – esimerkiksi Saksassa ja Ranskassa – eivät lievennä enää progressiota samalla tavoin kuin yhden tulonsaajan perheillä (kuva 4.5.).

Kuva 4.5 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit vertailumaissa 2010, vuosipalkat 36 400 ja 55 500 euroa, perheessä kaksi lasta.

Puolisoiden yhteisverotus on voimassa esimerkiksi Sveitsissä ja Ranskassa. Norjassa, Saksassa, Yhdysvalloissa, Virossa ja Espanjassa puolisot voivat valita verotetaanko heitä yhdessä vai erikseen. Esimerkiksi Norjassa valtaosa puolisosta verotetaan yhdessä, mutta Espanjassa yhteisverotus on edullisempi vain hyvin pienituloisille. Suomen ohella puolisoiden erillisverotus on voimassa esimerkiksi Ruotsissa, Britanniassa, Itävallassa, Italiassa, Tanskassa ja Alankomaissa. Tanskassa erillisverotusta lievennetään, jos toinen puoliso on erittäin pienituloisen.

Kuva 4.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2010.

Suomi on eurooppalaisittain varsin kilpailukykyinen pieni- ja keskituloisten palkansaajien verottajana, mikä näkyy hyvin perheettömän palkansaajan keskimääräisiä tuloveroasteita esittävästä kuvasta 4.6. Pienipalkkaisen suomalaisen tulovero on alittanut vertailumaiden Euroopan keskiarvon jo vuodesta 2006 lähtien, ja kuluvana vuonna pienituloisen tuloverotus on 2,3 prosenttiyksikköä muiden Euroopan maiden keskiarvoa keveämpää.

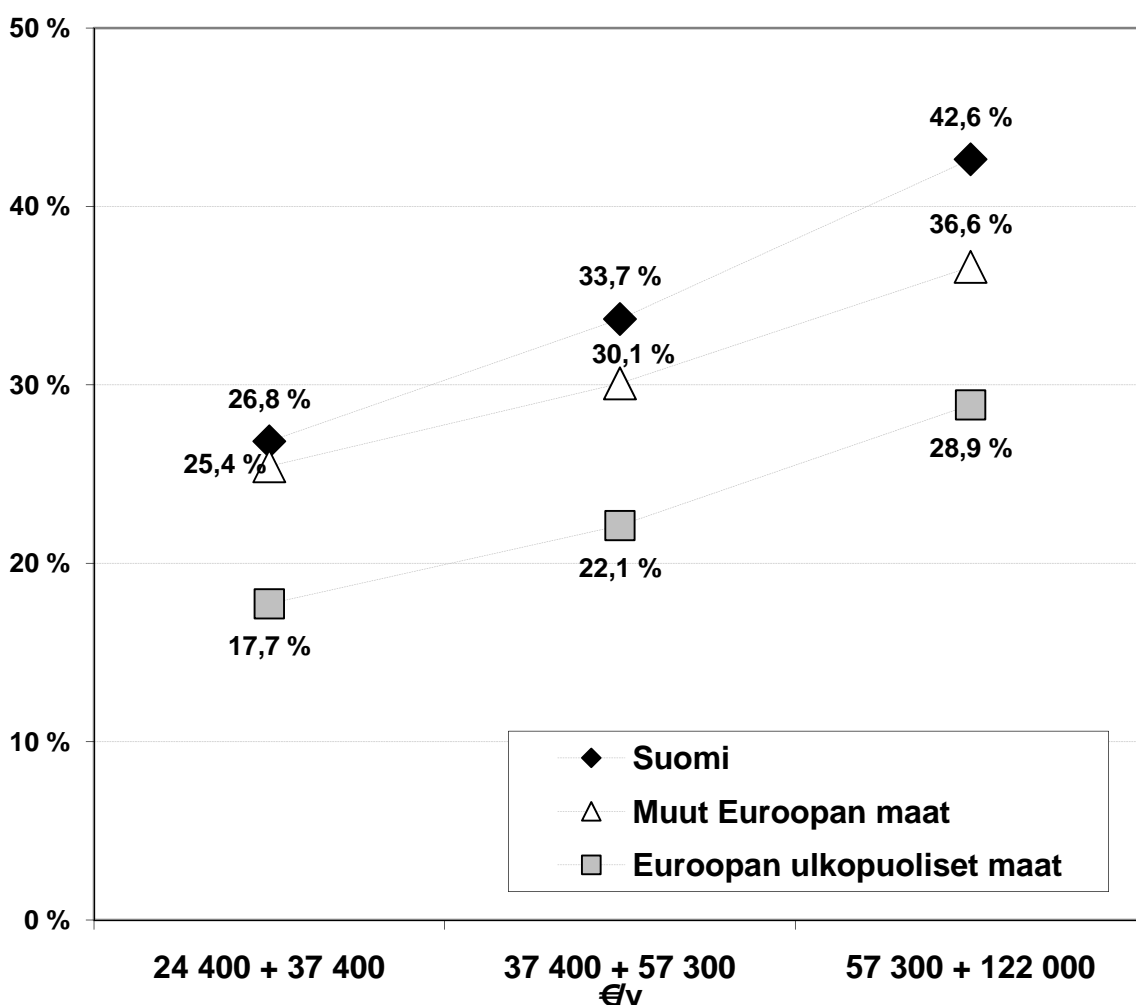
Viime vuosien aikana myös keskituloisen tuloverotus on lähestynyt eurooppalaista keskiarvoa. Kuluvana vuonna suomalaisen keskituloisen tuloverotus on Euroopan keskiarvon tuntumassa.

Suomen asema suhteessa muihin Euroopan maihin kuitenkin heikkenee tulojen kasvaessa. Kun pienituloisimpien palkansaajien kohdalla Suomen tuloverotus on kevyempää kuin Euroopassa keskimäärin, niin 57 300 euron vuosipalkalla tuloverotus on 2,6 prosenttiyksikköä kireämpää ja vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla se on jo 5,0 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Euroopassa keskimäärin.

Suomen tuloverotus on erityisen kireää, kun sitä vertaillaan Euroopan ulkopuolisiin maihin. Pienituloisten verotus on Suomessa 4,2 prosenttiyksikköä kireämpää kuin keskimäärin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa. Suomalaisittain keskipalkkaisten ero on venähtänyt jo 7,6 prosenttiyksikköön ja korkeimmalla palkkatasolla eroa on 12,7 prosenttiyksikköä. Suomen tuloverotuksen progressiivisuus suhteessa Euroopan maihin ja Euroopan ulkopuolisiin maihin korostuu tulotason kasvaessa.

Progression kireys suomalaisessa tuloverotuksessa näkyy myös kuvassa 4.7, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden keskimääräiset tuloveroasteet Suomessa ja muissa tutkituissa maissa.

Kuva 4.7 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2010, kaksi lasta.

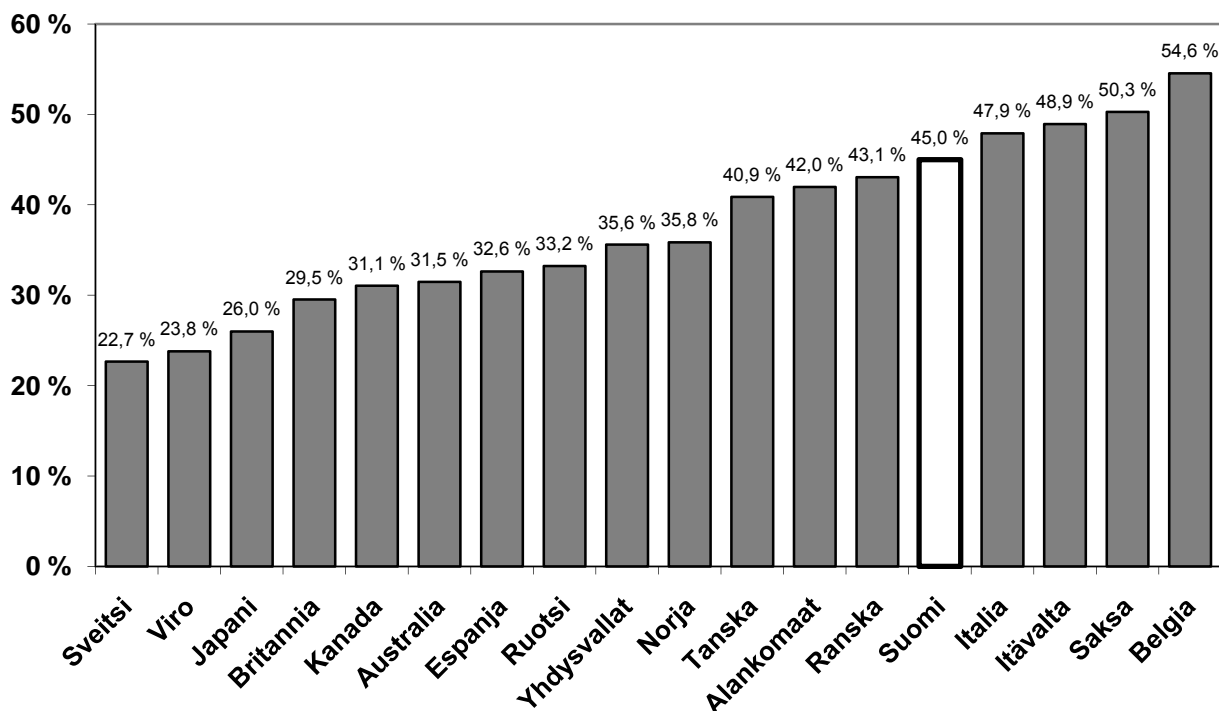
Tuloverotus ei pieni- ja keskituloisilla suomalaisella perheellisillä palkansaajilla alita Euroopan vertailumaiden keskiarvoa, sillä monissa muissa maissa on käytössä erilaisia perheiden verotusta keventäviä vähennyksiä tai muita vastaavia keinoja. Pieni- ja keskituloinen pariskunta maksaa Suomessa 1,4 prosenttiyksikköä enemmän tuloveroa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja jo 9,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa.

keskimäärin. Varsin hyvätuloisessa perheessä (57 300 + 122 000 euroa) vastaavat erot ovat 6,0 ja 13,7 prosenttiyksikköä. Tyypillistä pohjoismaista kahden työssäkäyvän huoltajan perhettä verotetaan siis Suomessa suhteellisesti ankarammin kuin perheetöntä palkansaajaa, kun vertailukohteena ovat muut teollistuneet maat.

4.2 Palkansaajan marginaaliverotus

Lisätuloon kohdistuva marginaaliverotus antaa kuvan verojärjestelmän kannustimista tehdä lisätyötä tai hankkia esimerkiksi lisäkoulutusta. Palkansaajien lisätuloon kohdistuva marginaaliveroaste eli eri verojen muutoksen yhteenlaskettu osuus tulonlisäyksestä⁴¹ vuonna 2010 esitetään liitteissä 4.1 ja 4.2. Liitteessä 4.1 esitetään marginaaliveroasteet yksinäisellä tulonsaajalla sekä yhden tulonsaajan kaksilapsisella perheellä. Liitteessä 4.2 esitetään lisätulojen marginaaliveroasteet kahden tulonsaajan kaksilapsisilla perheillä.

Kuva 4.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa 2010, vuosipalkka 37 400 euroa.

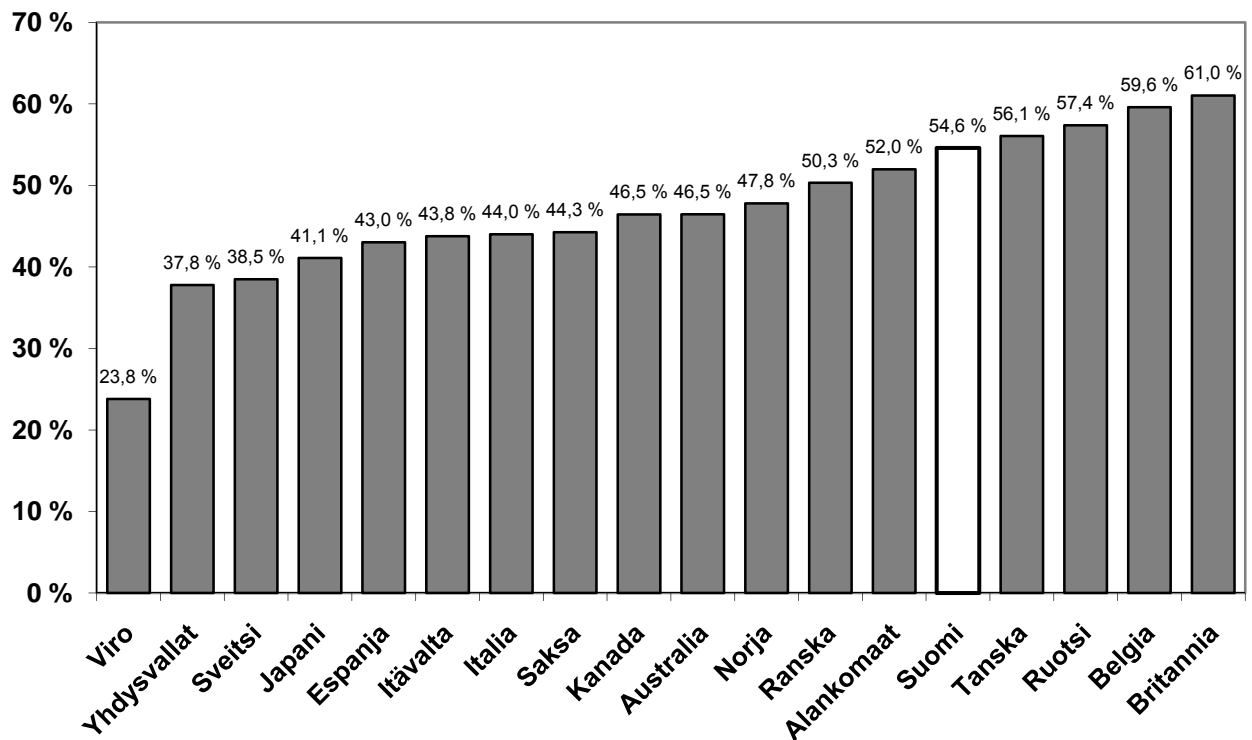
Kuvasta 4.8 näkyy suomalaisittain keskituloliselle palkkatasolle kohdistuvat marginaaliveroasteet vertailun eri maissa. Lisätulojen verotus on kireintä Belgiassa ja Saksassa, jossa marginaaliveroasteet ylittävät 50 prosenttia. Marginaaliverot ovat korkeita myös Itävallassa, Italiassa ja Suomessa. Ruotsissa ja Norjassa marginaaliverotus on tällä palkkatasolla selvästi matalampaa kuin Suomessa. Lisätuloa verotetaan kevyesti Sveitsissä sekä tasaverojärjestelmän käyttöönoton Virossa.

⁴¹ Tulonlisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruiseksi kaikilla tulotasoilla.

Erittäin hyvätuloisen esimerkkipalkansaajan marginaaliveroaste on Suomessa noin 55 prosenttia⁴². Suomea kireämpää marginaaliverotus on Britanniassa, Belgiassa, Ruotsissa ja Tanskassa (kuva 4.9). Tanskan veronkevennysohjelman ansiosta ylimmät marginaaliveroprosentit kevenivät 63 prosentista noin 56 prosenttiin. Britannian tuloksissa sen sijaan tapahtui juuri tällä palkkatasolla suuri muutos, sillä perusvähennyksen nopea poistumien 100 000–113 000 verotettavilla tuloilla⁴³ nostaa maan yhdestä vertailun keveimmistä lisäverottajista kireimpään kärkeen. Edellä mainitun tulovälin jälkeen marginaaliveroprosentti palautuu 41 prosentin tuntumaan, kunnes se nousee jälleen 150 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista 51 prosenttiin.

Ruotsissa marginaaliverotuksen kiristyminen on Suomea nopeampaa eli tuloverojärjestelmä on varsin progressiivinen. Matalammilla tulotasoilla (24 400 euroa ja 37 400 euroa) lisätulojen hankinta on Ruotsissa Suomea kannattavampaa, mutta korkeammilla esimerkkituloilla Ruotsi nousee toiseksi tai kolmanneksi kireimmäksi marginaaliverottajaksi.

Kuva 4.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa vuonna 2010, vuosipalkka 122 000 euroa.

Kireät marginaaliveroasteet ovat tyypillisiä Suomen verojärjestelmälle lähes kaikilla tulotasoilla. Selvityksen alimman esimerkkipalkan marginaaliveroaste alittaa kuitenkin muiden Euroopan maiden keskiarvon 2,3 prosenttiyksiköllä

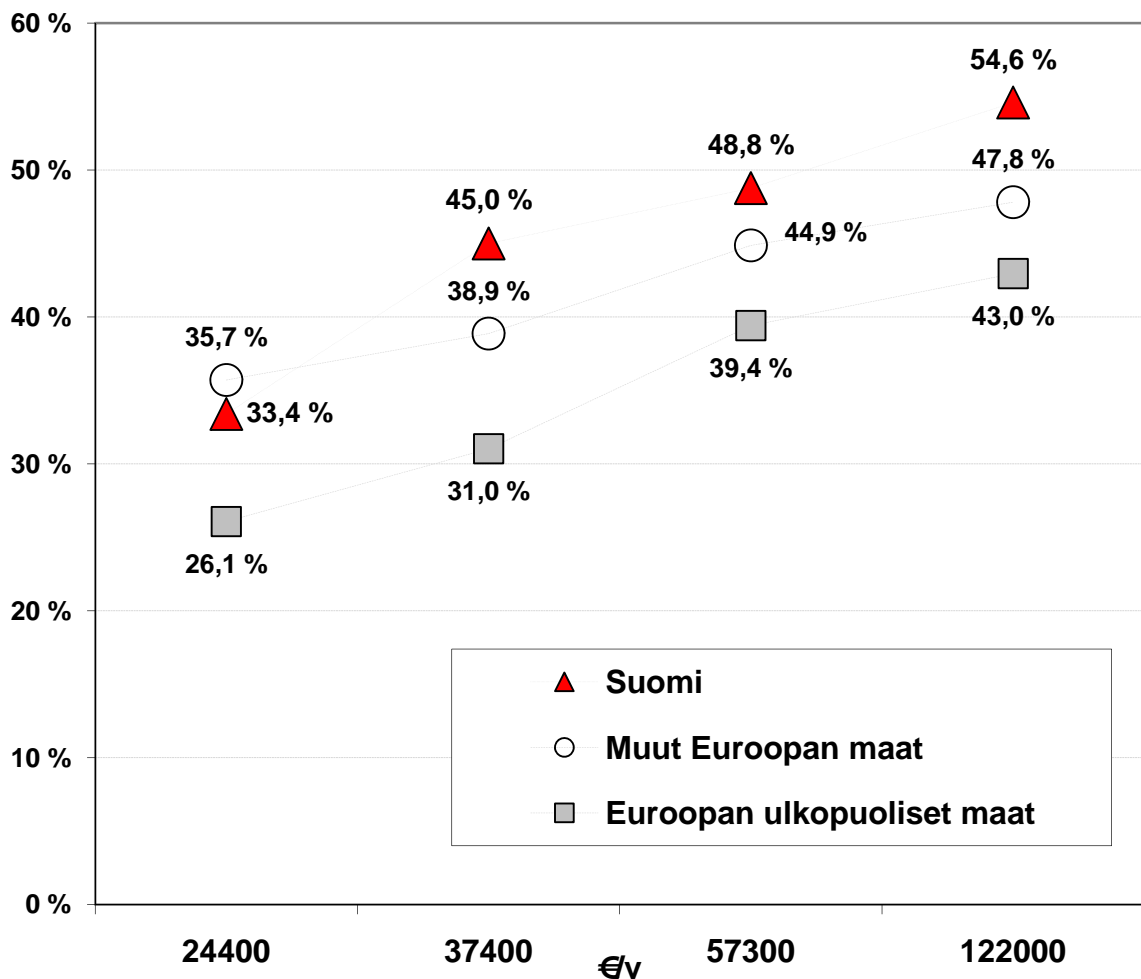
⁴² Marginaaliverotus on esimerkkipalkansaajaa kireämpää tulovälillä 72 000–86 000 euroa, missä marginaaliveroprosentti nousee 56,8 prosenttiin. Vuositulojen ylittäessä 86 000 euroa marginaaliveroprosentti laskee varsin nopeasti vakiintuen 54,6 prosenttiin. Suomessa valtion tuloveroasteikon ylimmän luokan verotettavan tulon alaraja on 66 400 euroa.

⁴³ Perusvähennys pienenee 100 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista lähtien yhdellä punnalla jokaisesta kahta puntia kohden.

(kuva 4.10). Marginaaliveroaste on Suomessa 33,4 prosenttia, kun se muissa eurooppalaisissa vertailumaissa on keskimäärin 35,7 prosenttia. Tuloksissa on kuitenkin huomattava, että lisätulon verotus kohoaa Suomessa 44 prosentin tuntumaan jo 25 000 euron palkkatuloilla. Marginaaliveroprosentteja laskettaessa selvityksen alin esimerkkipalkka asettuu siten rajalle, jossa Suomen marginaaliveroasteet nousevat yli kymmenellä prosenttiyksiköllä.

Euroopan ulkopuolisiin maihin verrattuna Suomen marginaaliverotus on kireää myös alimman esimerkkipalkan kohdalla, sillä meillä lisätulosta maksetaan 7,3 prosenttiyksikköä enemmän veroa kuin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaisissa. Euroopan ulkopuolella lisätuloista päätyy julkiselle sektorille keskimäärin vain 26,1 prosenttia.

Kuva 4.10 Keskimääräiset marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2010, perheetön palkansaaja.

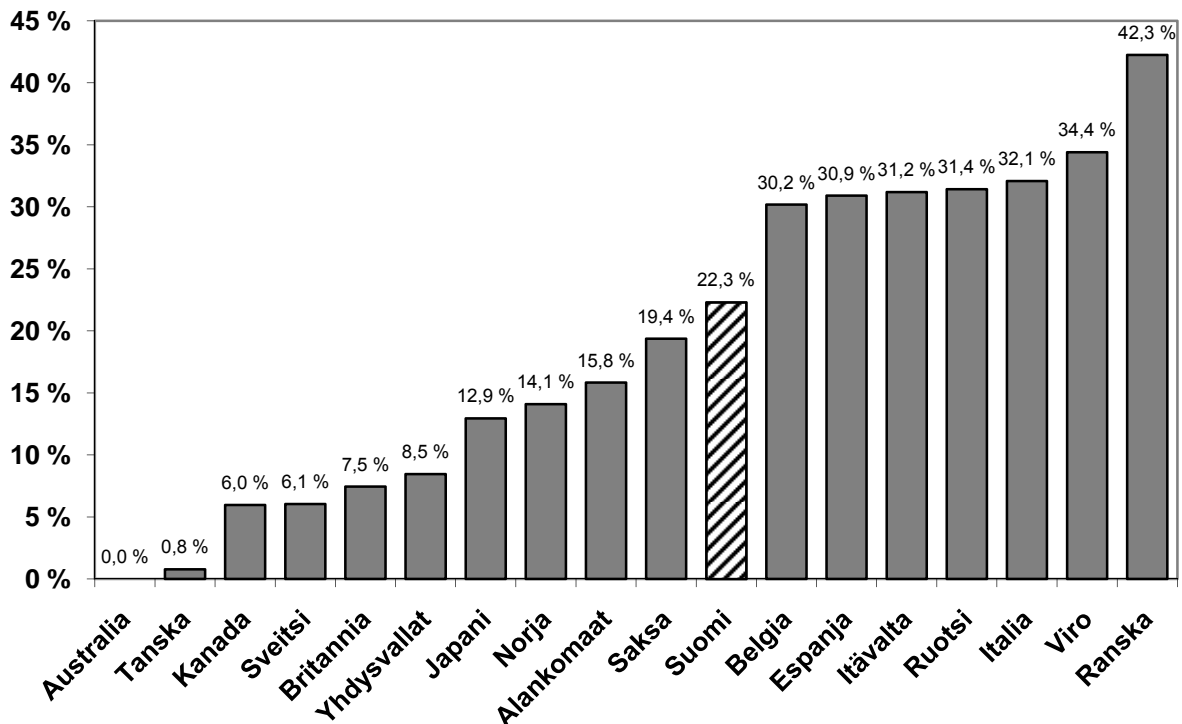
Suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä verotetaan kireästi. Keskipalkkaisen marginaaliveroprosentti on 6,1 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muualla Euroopassa keskimäärin ja 14 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Vertailun korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on 6,8 prosenttiyksikköä suurempi kuin muualla Euroopassa ja 11,6 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan ulkopuolella keskimäärin. (Kuva 4.10.)

4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Työnantajien palkkasidonnaiset, pakolliset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa vertailumaiden keskitasoa. Työnantajamaksujen osuus esimerkkibruttopalkoista esitetään liitteessä 5, ja suomalaisittain keskituloisesta työntekijästä maksettavat työnantajan sosiaalivakuutusmaksut näkyvät kuvasta 4.11. Kuluvana vuonna työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja kevensi työnantajan kansaneläkemaksun poistuminen, mutta muut vakuutusmaksut nousivat hieman. Työnantajamaksujen osuus keskituloisen bruttopalkasta on Suomessa noin 22,3 prosenttia, kun se muissa Euroopan maissa on keskimäärin 22,8 prosenttia.

Vertailumaissa on hyvin erilaisia tapoja kohdistaa työn verotus työntekijöiden ja työnantajien välillä. Esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Ranskassa ja Espanjassa työnantajat maksavat valtaosan työn verotuksesta. Sen sijaan esimerkiksi kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olemattomia työnantajamaksuja. Muita keveän työnantajamaksupolitiikan maita ovat esimerkiksi Australia, Kanada ja Sveitsi. Osassa maita, kuten Itävallassa ja Italiassa, verotus jakaantuu lähes puoliksi työntekijöiden ja työnantajien kesken. Suomessa keskituloinen työntekijä maksaa palkastaan enemmän tuloveroa kuin työnantaja veronluonteisia työn sivukuluja.

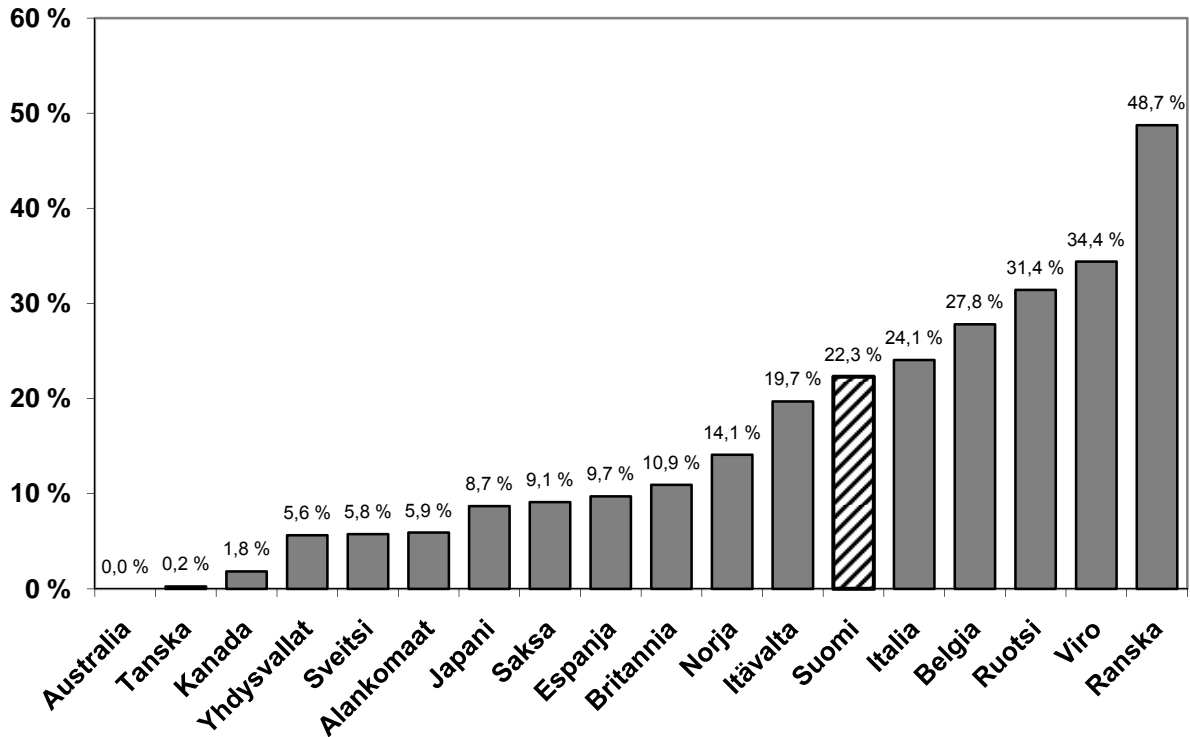
Kuva 4.11 Työnantajan veronluonteisten sosiaalimaksujen osuus 37 400 euron bruttopalkasta 2010, perheetön palkansaaja.

Muissa maissa melko yleiset sosiaalivakuutusmaksujen kattosäännöt eivät Suomessa rajoita korkeammista palkoista perittäviä sosiaalivakuutusmaksuja. Maksut määräytyvät meillä saman prosentin mukaan kaikkensuuruisista palkoista, minkä vuoksi työnantajamaksut Suomessa ovat suhteessa muihin ver-

tailumaihin korkeampia suurituloisista kuin pienituloisista työntekijöistä. Maksukattojen vuoksi Espanjan ja Itävallan työnantajamaksut suurituloisista työntekijöistä jäävät pienemmiksi kuin Suomessa (liite 5 ja kuva 4.12). Muissa Euroopan vertailumaissa työnantajamaksut ovat korkeimmalla palkkatasolla keskimäärin 18,6 prosenttia, kun ne meillä ovat 22,3 prosenttia.

Kuva 4.12 Työnantajan veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen osuus 122 000 euron vuosipalkasta 2010, perheetön palkansaaja.

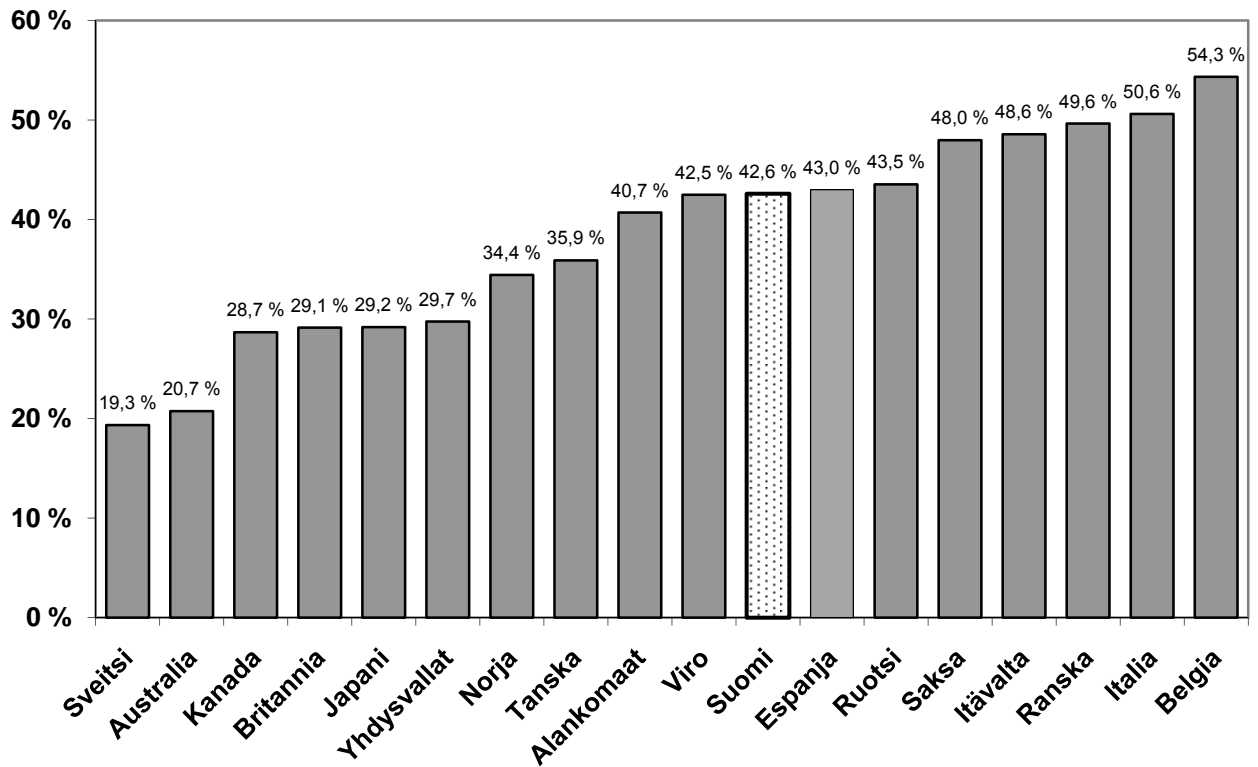

4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä

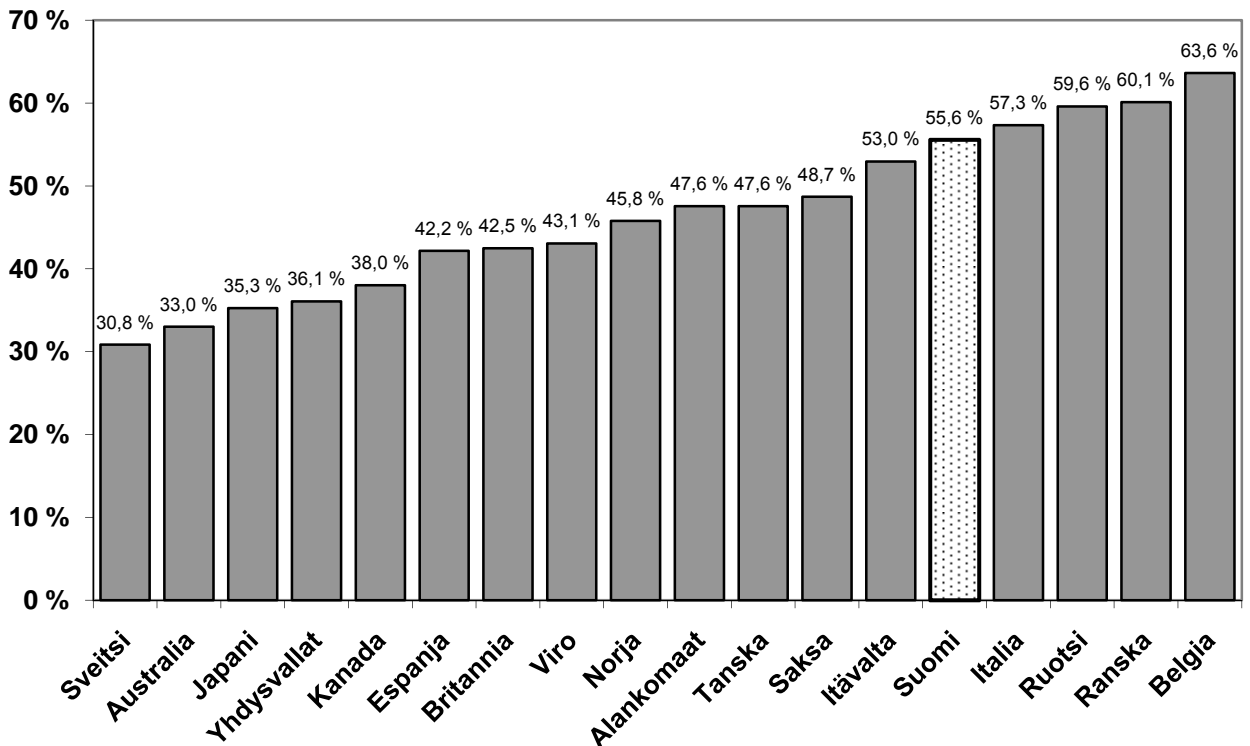
Liitteissä 6.1 ja 6.2 on esitetty vertailumaiden palkkaverokiila eli palkansaajan tuloverojen ja työnantajan maksamien veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen yhteenlaskettu osuus koko työvoimakustannuksesta vuonna 2010. Työvoimakustannus muodostuu työntekijän bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista, veronluonteisista maksuista.

Kuvassa 4.13 esitetään suomalaisittain keskituloiseen bruttopalkkaan vertailumaissa kohdistuva palkkaverokiila eli se osuus työvoimakustannuksesta, joka on säädetty julkisen sektorin rahoittamiseen. Suomalaisittain keskipalkkaiseen työhön kohdistuva palkkaverokiila on levein Belgiassa. Sen perässä tulevat Italia, Ranska, Itävalta ja Saksa melko samansuuruisella verokiilalla. Suomessa palkkaverokiila on vertailumaiden korkeahkoa keskitasoa. Lähes samalle tasolle nousee kuitenkin esimerkiksi Viro maan korkeiden työnantajamaksujen seurauksena. Palkkaverokiila on Suomea kapeampi kireän palkkaverotuksen maassa Tanskassa, jossa työnantajamaksut ovat hyvin pienet.

Kuva 4.13 Keskituloiseen palkkaan, vuosipalkka 37 400 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2010, perheetön palkansaaja.

Kuva 4.14 Suurituloiseen palkkaan, vuosipalkka 122 000 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2010, perheetön palkansaaja.

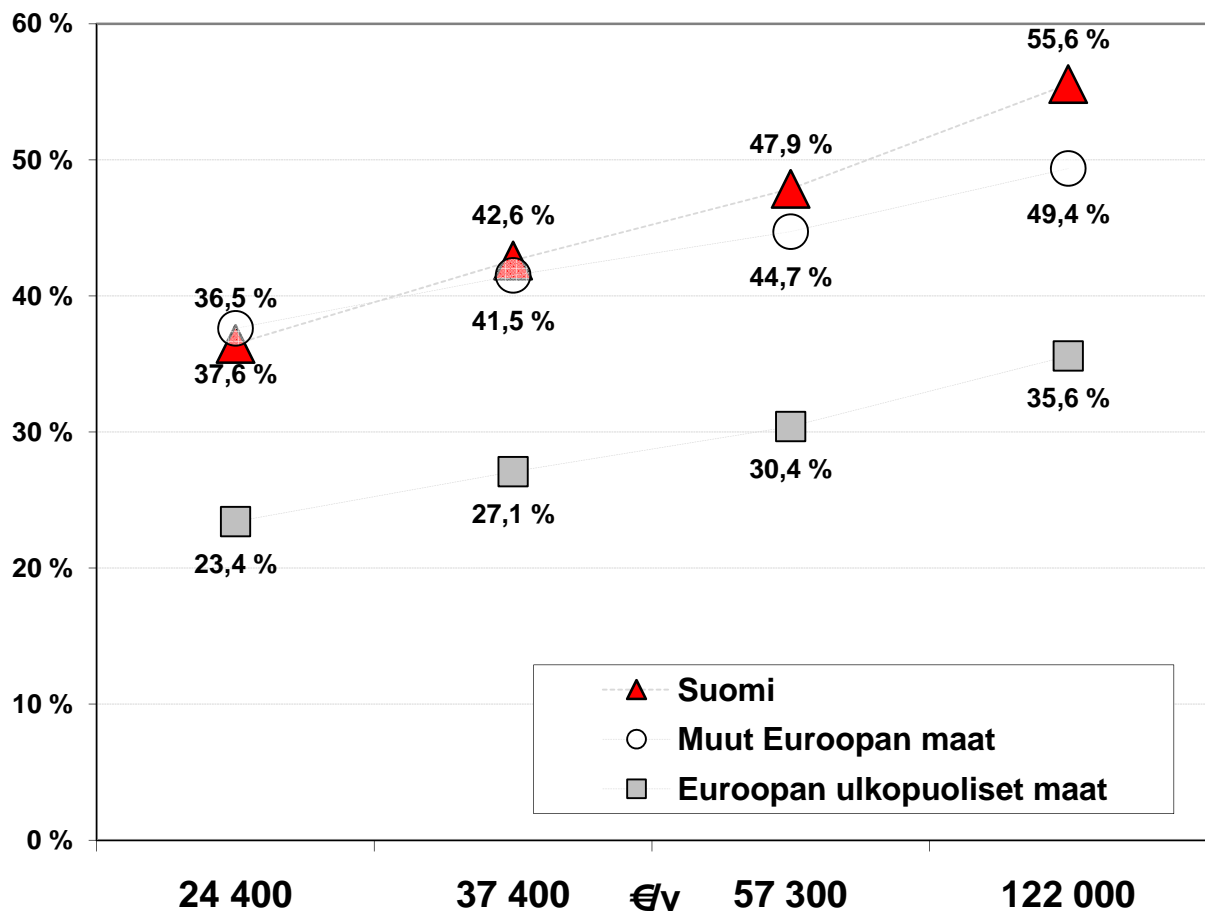

Koska tuloveroprogressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosääntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on sitä suurempi mitä enemmän tuloja palkansaajalla on. Korkeasti palkatun työn palkkaverokiila onkin Suomessa vertailumaiden viidenneksi korkein (kuva 4.14). Italiassa ja Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi alittaen kuitenkin 60 prosentin. Belgiassa ja Ranskassa palkkaverokiila ylittää 60 prosentin. Vertailumaiden pienimmät palkkaverokiilat löytyvät usein Euroopan tai euroalueen ulkopuolisista maista.

Kuvasta 4.15 nähdään, että pienistä palkoista Suomessa maksettava palkkaverokiila alittaa tarkasteluvuonna muiden Euroopan maiden vastaavan keskiarvon. Ero ei ole kuitenkaan suuri, noin prosenttiyksikön verran. Suomen palkkaverokiila on kaventunut viime vuosina sekä palkansaajan tuloveronkevennyksien että työnantajamaksujen keventämisen vuoksi.

Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan palkkaverokiila on kuluvana vuonna painunut Euroopan keskiarvojen tuntumaan. Ero muihin vertailumaihin kuitenkin kasvaa tulojen lisääntyessä. Korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla palkkaverokiila on Suomessa jo 6,2 prosenttiyksikköä leveämpi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja 20 prosenttiyksikköä leveämpi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin.

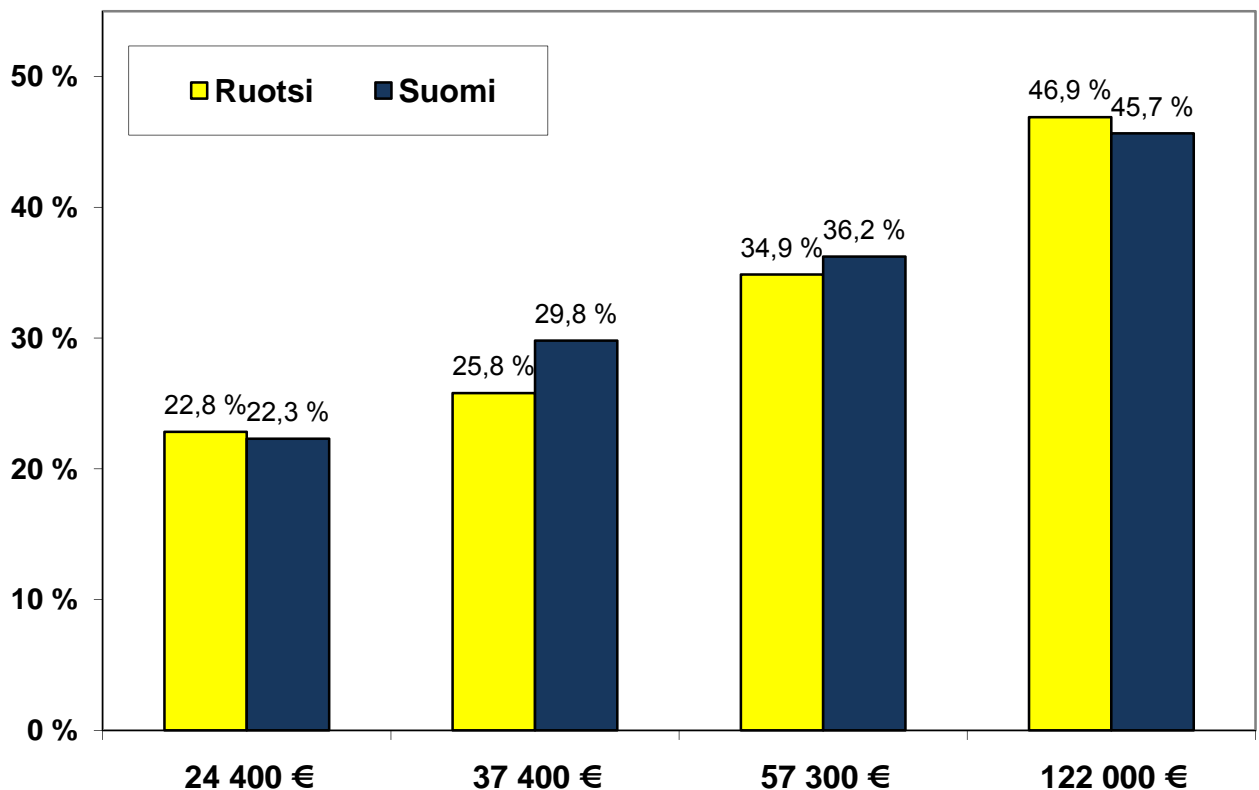
Kuva 4.15 Palkkaverokiila Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2010, perheetön palkansaaja.

5 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA

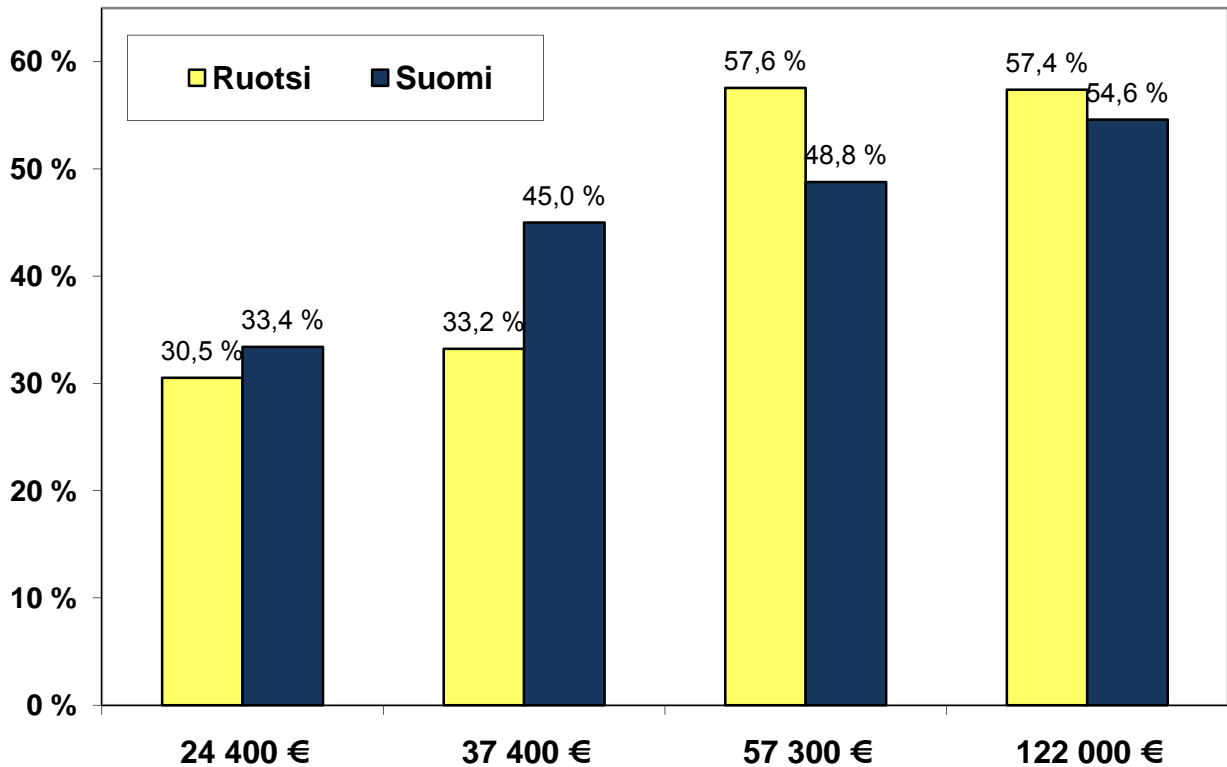
Palkkaverotus Ruotsissa ja Suomessa on usean vuoden ajan ollut suurin piirtein samalla tasolla. Aivan viime vuosina maiden välille on kuitenkin syntynyt eroavuutta. Suomen veronkevennyspäättösten myötä pieni- ja suurituloista verotetaan meillä hieman keveämmin kuin Ruotsissa, mutta keskituloisia verotetaan Suomessa ankarammin (kuva 5.1).

Kuva 5.1 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

Verojärjestelmän erot näkyvät myös esimerkkipalkkojen marginaaliverotuksessa, jossa Suomen ja Ruotsin väliset erot ovat suuremmat kuin keskimääräisissä tuloveroasteissa (kuva 5.2). Suomessa marginaaliverotus on pieni- ja keskituloisilla kireämpää kuin Ruotsissa, vaikka maiden välinen ero onkin kaventunut pienimmillä palkkatasoilla. Korkeammilla tulotasoilla Suomen marginaaliveroasteet ovat sen sijaan pienemmät kuin Ruotsissa. Kuluvana vuonna lisätulon verotus on kiristynyt Ruotsissa erityisesti vertailun toiseksi ylimmän esimerkkipalkan kohdalla.

Kuva 5.2 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

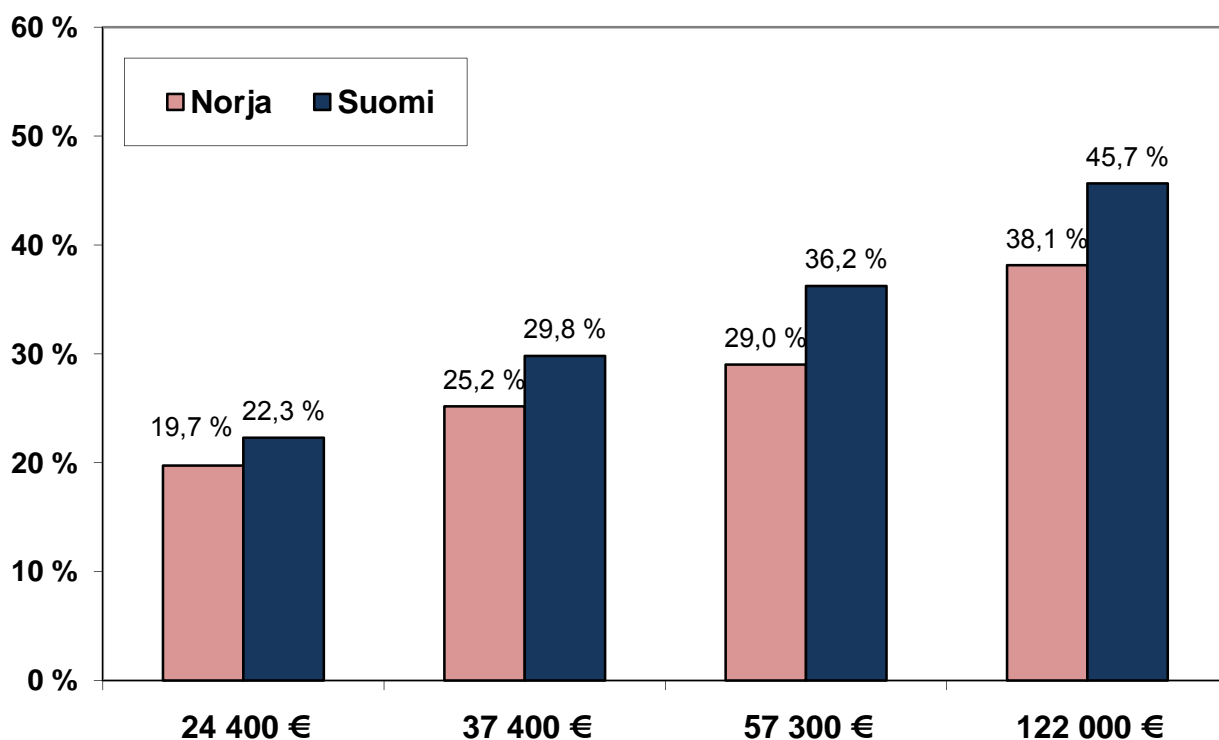

Norjassa on jo pitkään verotettu palkkatuloja kevyemmin kuin Suomessa. Tämän verovertailun maiden joukossa Norja on perinteisesti sijoittunut keskikastiin työn verottajana. Ero Suomen verotuksen tasoon korostuu, kun tarkastellaan yhden tulonsaajan perheitä. Toisin kuin Ruotsissa ja Suomessa, Norjassa tuetaan kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan perheitä korotetulla perusvähennyksellä. Myös kahden tulonsaajan palkansaajaperheen verotus on Norjassa keveämpää kuin Suomessa.

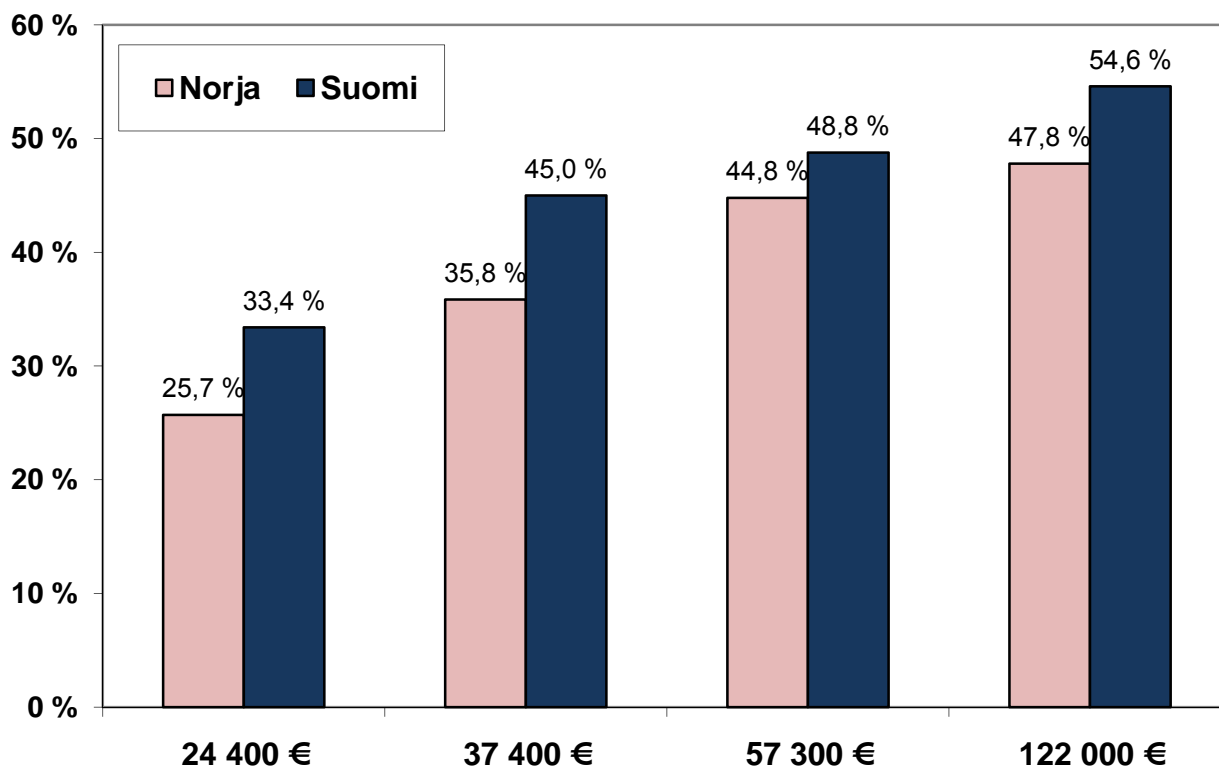
Suomen palkkaverotuksen ero Norjaan kasvaa tulojen noustessa (kuva 5.3). Kun pienituloista palkansaajaa verotetaan Suomessa reilut kaksi prosenttiyksikköä ankarammin kuin Norjassa, niin ero keskituloisella kasvaa reiluun neljään prosenttiyksikköön. Tätä korkeammilla tulotasoilla ero on jo noin seitsemän prosenttiyksikköä. Norjassa ylimmän esimerkkipalkan marginaaliveroprosentti on tänä vuonna selvästi alle 50 prosenttia, kun se Suomessa on 54,6 (kuva 5.4).

Työstä kerättävät verot ja veronluonteiset maksut painottuvat sekä Norjassa että Suomessa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Tässä Norja ja Suomi poikkeavat Ruotsista, jossa veronluonteisilla työnantajamaksuilla on suurempi paino. Suomalaisittain pieni- ja keskipalkkaisen työntekijän bruttopalkkaan verrattuna veronluonteiset työnantajamaksut ovat Ruotsissa suuremmat kuin palkasta perittävät tuloverot.

Kuva 5.3 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

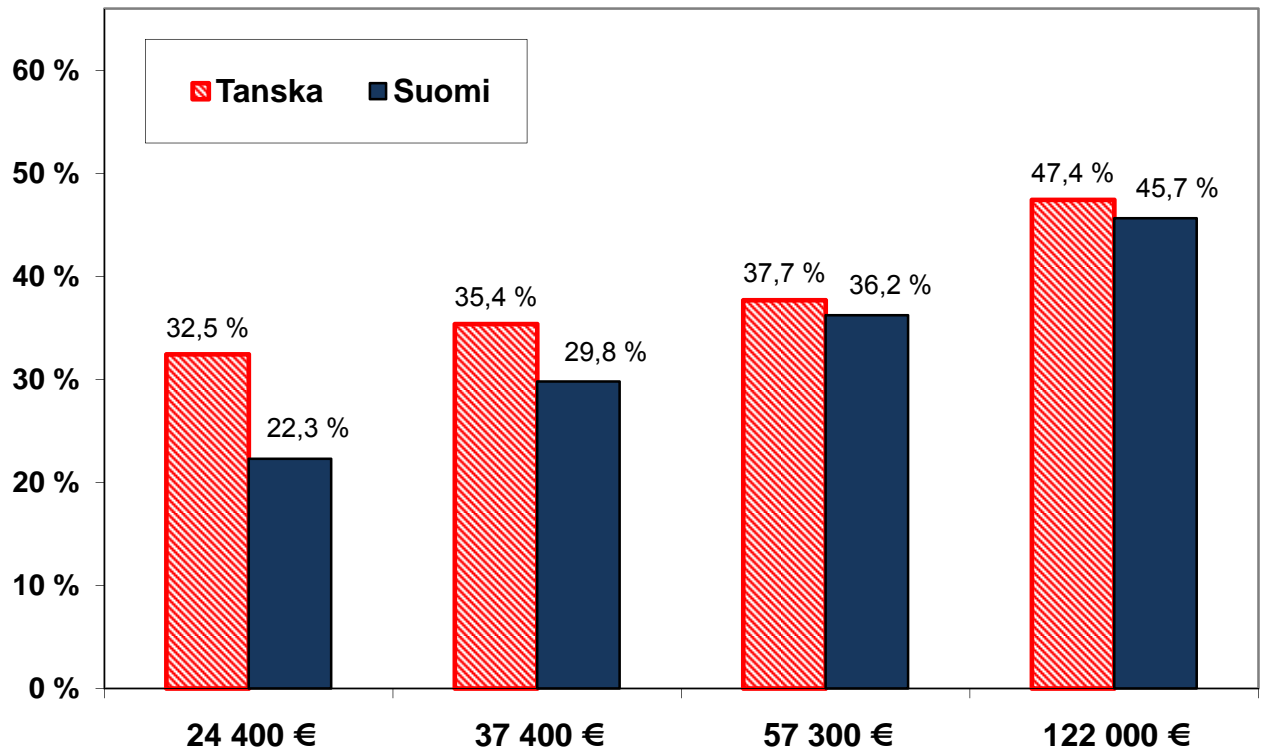

Kuva 5.4 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

Tanskassa palkkaverotus on Suomea ankarampaa kaikilla tarkasteltavilla tulotasoilla (kuva 5.5). Erityisen ankaraa Tanskan palkkaverotus on pienimmällä esimerkkipalkkatasolla, jolla Tanskan verotus ylittää Suomen reilulla 10 prosenttiyksiköllä. Ero kaventuu muilla esimerkkipalkkoilla jääden korkeammilla palkkatasoilla Suomen tuntumaan. Kuluvan vuoden alussa Tanskassa toteutetut tuloverokevennykset näkyvätkin selkeänä kevennyksenä erityisesti korkeampien palkkatulojen verotuksessa. Myös yhden tulonsaajan palkansaajaperheiden verotuksen taso on keventynyt Suomen tasolle.

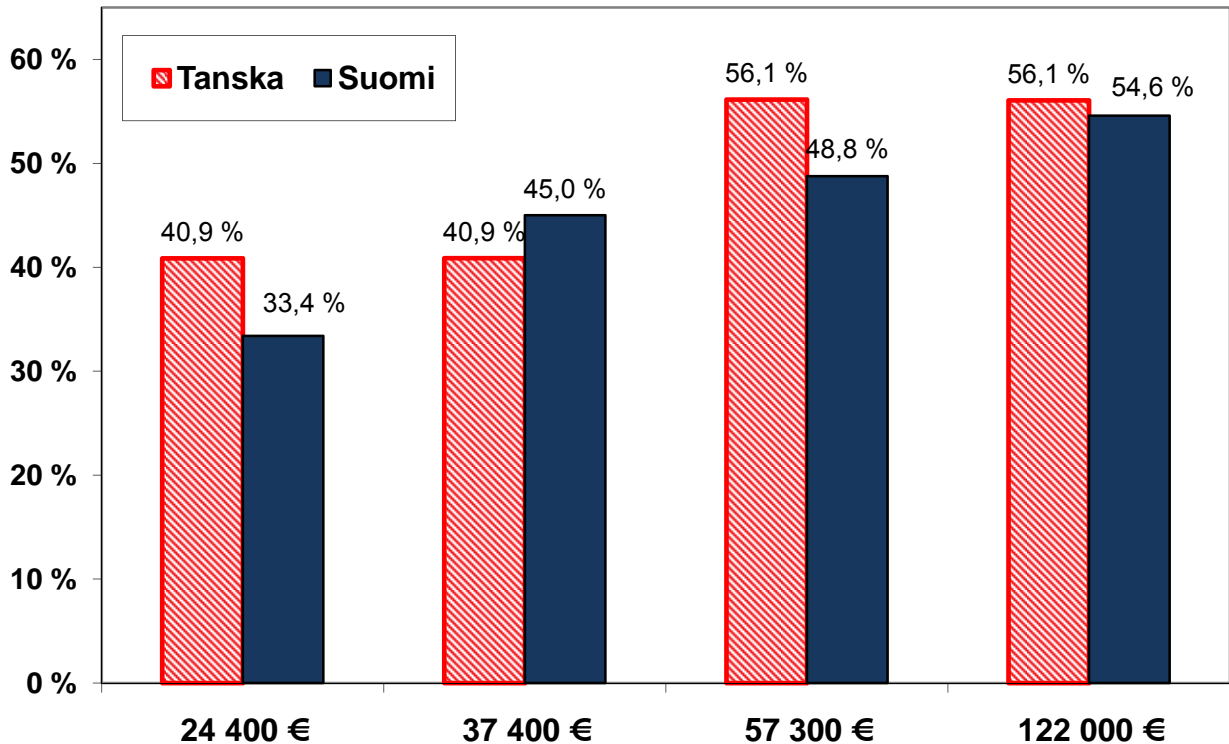
Kuva 5.5 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

Tanskan palkkaverotuksen ankaraus näkyy myös korkeina marginaaliveroprosentteina (kuva 5.6). Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan lisätuloja verotetaan Suomessa kulvana vuonna Tanskaa ankarammin, mutta muilla esimerkkipalkkatasoilla Tanskan marginaaliveroprosentit ylittävät Suomen tason. Verokevennysten vuoksi ylimmät marginaaliveroprosentit ovat tosin laskeneet edellisistä vuosista huomasti. Matalammilla esimerkkipalkkoilla marginaaliveroasteet ovat laskeneet noin prosentin, mutta ylimpien esimerkkipalkkojen marginaalit ovat laskeneet lähes 7 prosenttiyksikköä lähennellen Suomen tasoa. Tanskan marginaaliverotus ei enää olekaan vertailumaiden kireintä, sillä kulvana vuonna kärkipaikkaa pitää useimmissa tapauksissa Belgia.

Työn verotuksen jakautuminen palkansaajan ja työnantajan välillä on Tanskassa poikkeuksellista muihin Euroopan maihin verrattuna. Tanskassa työnantajamaksut ovat hyvin pienet, joten työstä kerättävä ja palkkaan sidottu verotus kohdistuu lähes täysin palkansaajiin.

Kuva 5.6 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

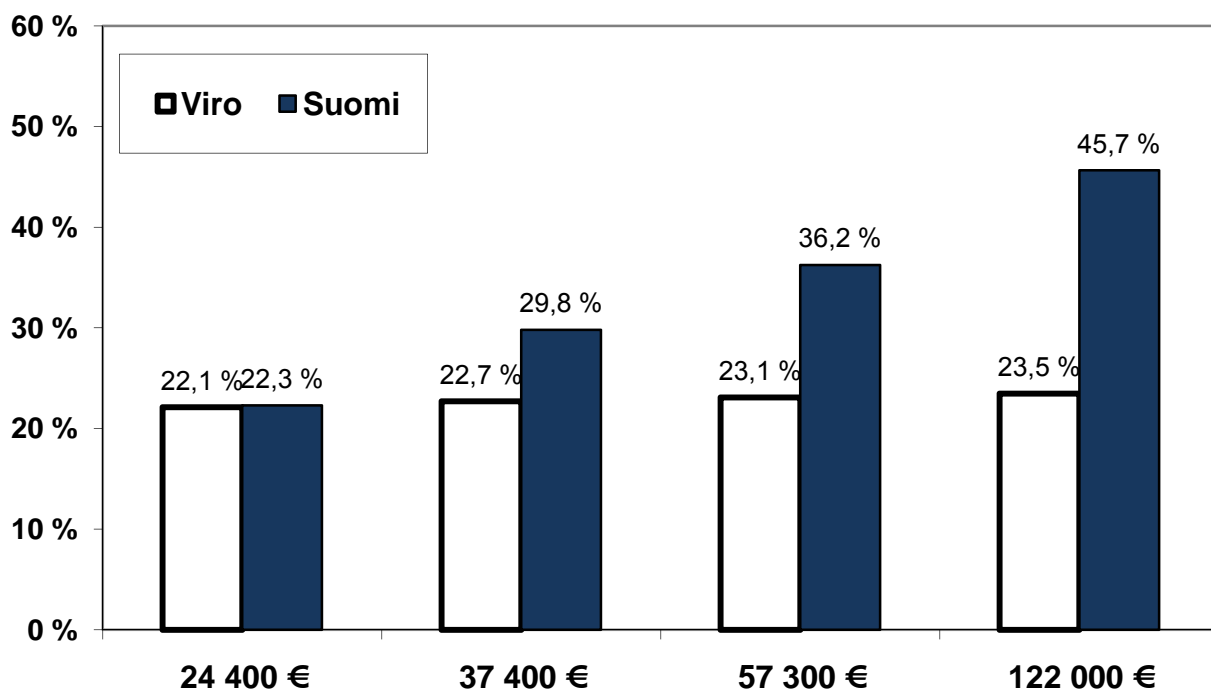

Viro on Norjaakin kevyemmän palkkaverotuksen maa tässä vertailussa käytettävillä vuosipalkoilla. Kuva Viron kevyestä palkkaverotuksesta voi kuitenkin olla harhaanjohtava, jos ei oteta huomioon Viron huomattavasti alhaisempaa palkkatasoa verrattuna Suomeen. Suomalaisittain varsin pienillä palkkatasoilla (esimerkiksi 10 000 euroa vuodessa) Viron tuloverotus on nimittäin kireämpää kuin Suomessa.

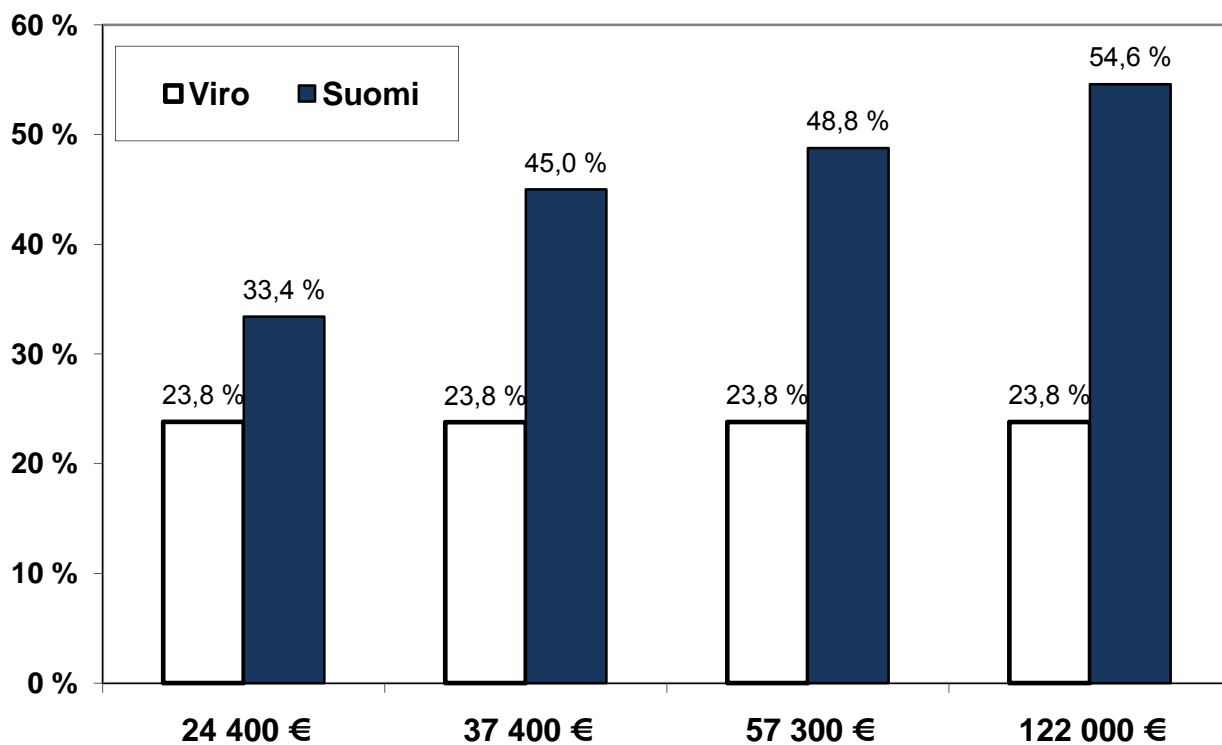
Virossa on käytössä 21 prosentin tasavero, jota varsinkin pienimmissä palkoissa lieventää tuloista tehtävä perusvähennys. Tasaveron päälle palkansaajat maksavat 2,8 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Pääsääntöisesti Suomen palkkaverotus on selvästi kireämpää kuin Virossa, sillä esimerkiksi suomalainen keskituloinen maksaa palkastaan noin seitsemän prosenttiyksikköä enemmän veroja kuin Virossa (kuva 5.7). Suomen pienimpiin palkkoihin kohdistuvan verotuksen kilpailukyvystä kertoo kuitenkin se, että vertailun alimmalla esimerkkipalkkatasolla Suomen ja Viron tuloverotus on yhtä kireää.

Tasaverojärjestelmän vuoksi Virossa ei käytännössä ole veroprogressiota. Työssä eteneminen ja lisätulojen ansaitseminen on siis verotuksellisesti kannustavaa kaikilla esimerkkipalkkatasoilla. Viron marginaaliveroprosenttien ero Suomen prosentteihin onkin huima tulojen kasvaessa (kuva 5.8). Pienimmän esimerkkipalkan marginaaliverotus on Suomessa 10 prosenttiyksikköä Viron verojärjestelmää kireämpää, mutta tulojen lisääntyessä ero kasvaa reiluun 30 prosenttiyksikköön.

Kuva 5.7 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

Kuva 5.8 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

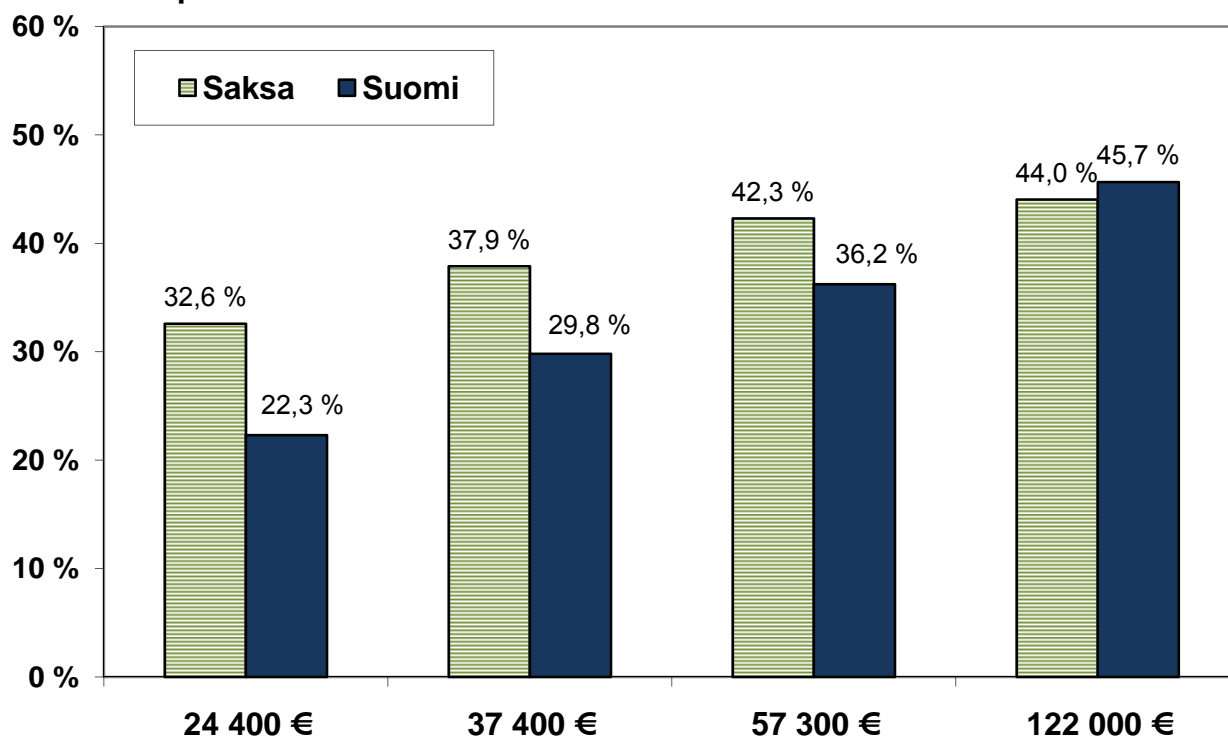

Työn verotus kokonaisuudessaan ei Virossa ole kuitenkaan aivan niin keveää kuin kuvia 5.7 ja 5.8 tarkasteltaessa voisi päätellä. Työn verotus kohdistuu

työntekijöitä voimakkaammin työnantajille, jotka maksavat bruttopalkasta 34,4 prosenttia sosiaali- ja työttömyysvakuutusmaksuja. Koko palkkaverokiila eli työntekijöiden ja työnantajien maksamien työn verojen ja pakollisten maksujen osuus työvoimakustannuksesta on keskituloisella palkansaajalla Suomessa ja Virossa lähes sama eli noin 42,5 prosenttia.

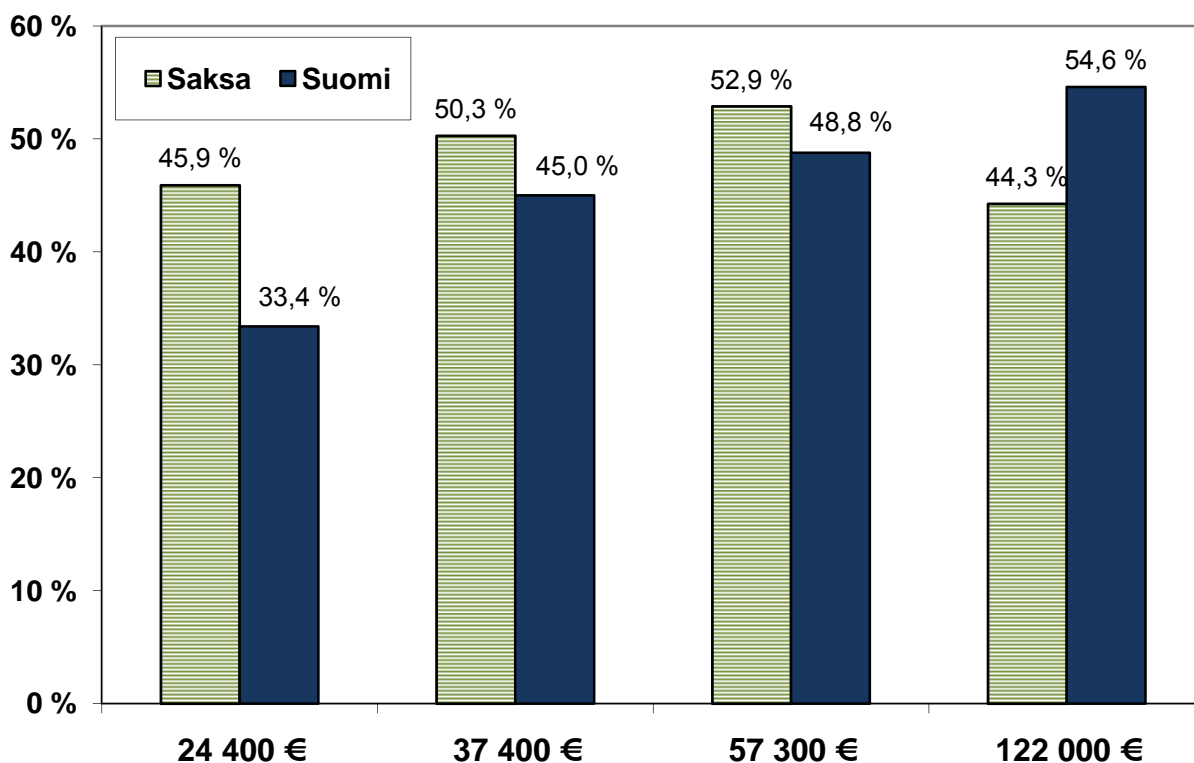
Saksa on ollut varsinkin perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verotava maa. Vuonna 2001 aloitettu verouudistus kevensi käytännössä suurituloisten verotusta, mutta kansainvälisen talouskriisin vaikutusten elvyttämiseksi tehdyt tuloveromuutokset kevensivät tasaisemmin kaikkien palkansaajien tuloverotusta. Kevennyksistä huolimatta Saksan tuloverotus ylittää edelleen selvästi Suomen verotason selvityksen kolmella alimmalla esimerkkipalkkatasolla. Ylintä esimerkkipalkkaa verotetaan Saksassa ja Suomessa yhtä kireästi. Perheellisten verottajana Saksan verokohtelu muuttuu lempeämmäksi.

Kuva 5.9 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

Myös marginaaliverotus on Saksassa kireää. Tuoreet tuloverokevennykset ovat tosin laskeneet marginaaliverotusta 2–5 prosenttiyksikköä. Toisin kuin Suomessa Saksassa on enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Tämän vuoksi Saksan marginaaliverotus ei kiristy enimmäistulorajan jälkeen, kun maksettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloveroista pienenee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on sen vuoksi Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 5.10). Työnantajamaksut ovat Saksassa alemmat kuin Suomessa, eikä Saksan uusi hallitus ole tietävästi nostamassa niitä loppuhallituskauden aikana.

Kuva 5.10 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

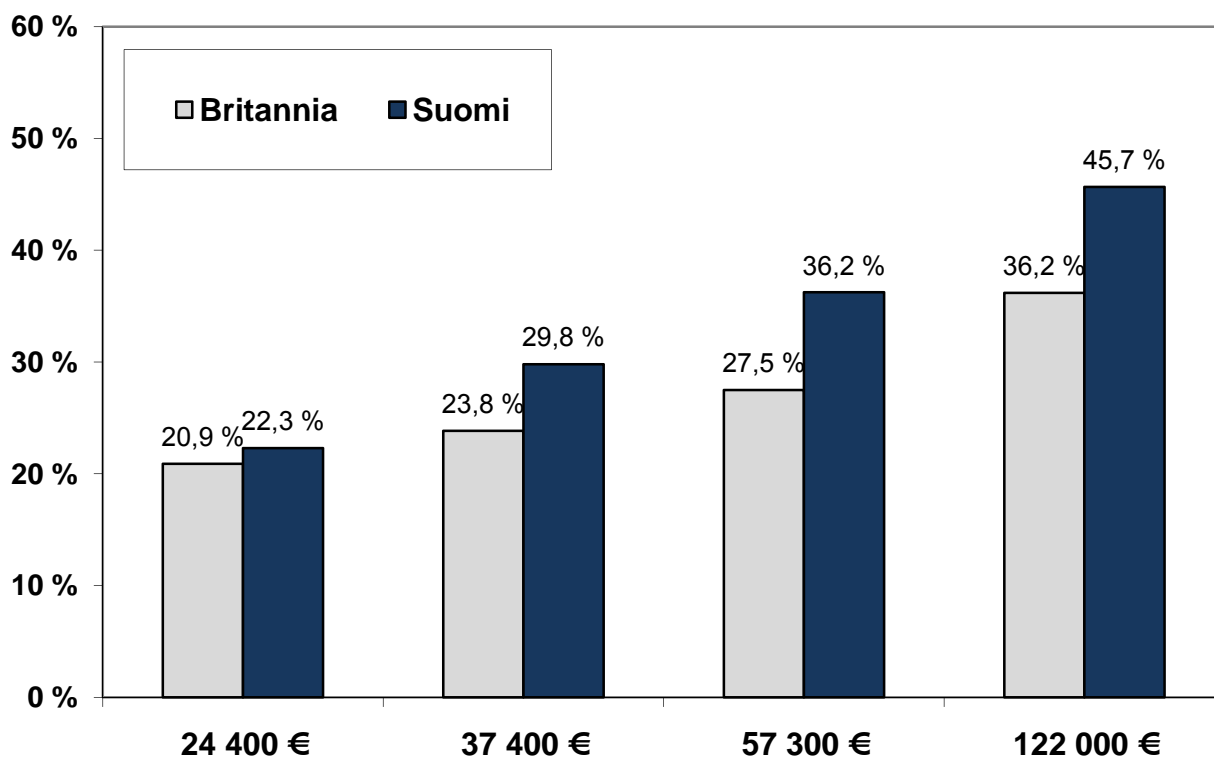

Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen tai moneen muuhun Euroopan maahan. Palkkaveroprosenttien ero maiden välillä kasvaa sitä suuremmaksi, mitä korkeampi palkka on (kuva 5.11). Pienimmän esimerkkipalkan kohdalla ero Suomen ja Britannian välillä ei ole suuren suuri. Korkeammilla palkkatasoilla Britannian ero Suomeen lähentelee kymmentä prosenttiyksikköä. Työnantajamaksut ovat Britanniassa varsin matalat.

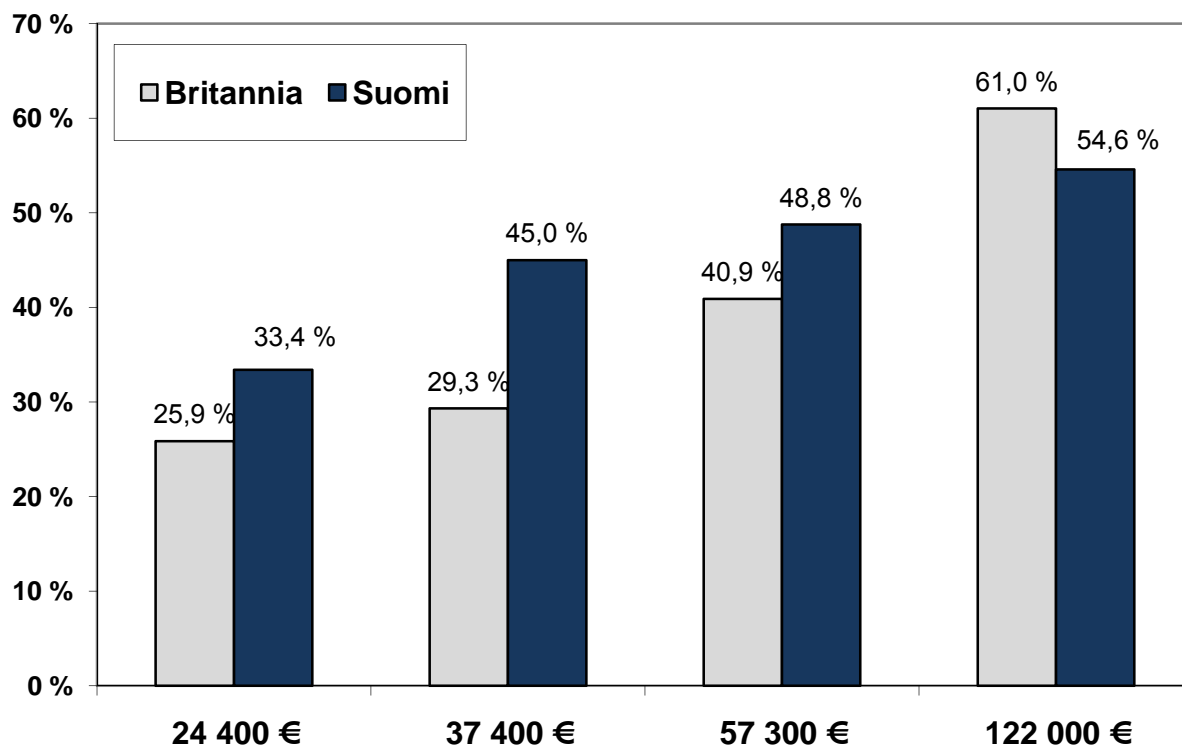
Britanniassa tuetaan perheellisiä pienituloisia palkansaajia lapsihyvityksen ja tuntuvan ansiotulovähennyksen avulla. Perheellisten verottajana Britannia onkin yksi vertailun lempeitä verottajia niin yhden kuin kahden tulonsaajan perheissä.

Britanniassa kiristettiin kuluvan vuoden alussa hyvätuloisten tuloverotusta lisäämällä tuloveroasteikkoon uusi 50 prosentin porras. Tämä ja muut tuloverotukseen tehdyt muutokset näkyvät progression lisääntymisenä Britannian tuloverojärjestelmässä (kuva 5.12). Kun aikaisemmin perheettömän työntekijän lisätulojen verotus sisälsi kaksi marginaaliveroporrasta, niin kulvana vuonna marginaaliverotus kiristyy jokaisen esimerkkipalkan kohdalla. Matalammilla esimerkkipalkoilla Britannian verojärjestelmä kannustaa Suomea voimakkaammin lisätulojen hankintaan, mutta ylimmän esimerkkipalkan kohdalla Britannian marginaaliverotus on yli kuusi prosenttiyksikköä Suomea kireämpää.

Kuva 5.11 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

Kuva 5.12 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2010.

6 LOPUKSI

Vuoden 2010 keväällä Euroalue joutui historiansa tähän asti vaikeimpaan testiin, kun Kreikka ei enää saanut lainamarkkinoilta hyväksyttävällä hinnalla rahaa ja epäluottamus uhkasi levitä nopeasti muihin velkaantuneisiin euroalueen maihin. Tällöin IMF ja muut euromaat asettuivat tukemaan euron uskottavuutta ja Kreikan maksuvalmiutta vuoteen 2013 ulottuvalla rahoituspaketilla, jonka suuruus on 110 mrd. euroa. Suomen osuus lainapaketista on noin 1,6 mrd. euroa. Rahoituspaketin vastineena Kreikka sitoutui mittaviin talousuudistuksiin. Uudistukset kohdistuivat laajalti myös Kreikan verotukseen.

Kreikan rahoituskriisi käynnisti uudenlaisen ajanjakson myös muiden Euroopan maiden vero- ja finanssipolitiikassa. Kun tähän asti maat olivat elvyttäneet talouttaan torjumalla kansainvälistä talouslamaa verokevennyksillä ja lisäämällä menoja, niin kuluvana vuonna verokilpailu päättyi, ja toimien painopiste siirtyi julkisen talouden tervehdyttämiseen ja maiden uskottavuuden vahvistamiseen. Maat laativat useita mittavia säästöohjelmia, jotka painottuivat menosäästöihin. Osaan niistä sisältyi myös veronkiristyksiä. Esimerkiksi yleinen arvonlisäverokanta nousi kuluvan vuoden aikana peräti seitsemässä eri Euroopan valtiossa (EU27). Säästöjä on tehty myös lykkäämällä tai perumalla jo aiemmin tehtyjä veronkevennysohjelmia.

Valtaosa maista, kuten myös Suomi, piti kuluvana vuonna työn verotuksen ennallaan. Jotkut maat päätyivät työn verotuksen kiristämiseen, erityisesti hyvätuloisten kohdalla. Näin tapahtui esimerkiksi raskaasti alijäämäisessä Britanniassa, jossa työtulojen kiristysten vastapainona leikataan myös lukuisia etuuksia. Espanjassa työn verotus kiristyy ensi vuonna yli 120 000 euron vuosituloista lähtien.

Toisaalta kuluvana vuonna tehtiin myös veronkevennyksiä. Tanska kevensi tuntuvasti työn verotuksen marginaaliveroprosentteja ja siirsi verorakenteen painopistettä työn verotuksesta kohti kulutuksen verotusta. Työn verotuksen maltillista keventämistä jatkettiin myös Ruotsissa, Australiassa ja Kanadassa.

Jo pitkään jatkunut työn verotuksen keveneminen on näillä näkymin tasaantumassa ja hidastumassa. Julkisen talouden tervehdyttämiseen liittyvien syiden vuoksi samaan suuntaan vaikuttavat myös väestön ikääntymiseen liittyvät paineet. Toisaalta sekä julkisen sektorin rahoitusaseman parantaminen että julkisten palveluiden kysynnän kasvu edellyttävät talouskasvua. Ikääntyvässä Suomessa verotus ei saa estää työn vastaanottamista eikä lisätyön tekoa.

Asetelmien haastavuudesta huolimatta tulevaisuuden näkymät Suomessa ovat kuitenkin täysin kelvolliset. Suhteessa moniin maihin Suomi on hoitanut asiansa hyvin, mikä mahdollistaa aktiivisen veropolitiikan myös jatkossa.

LÄHTEET

- AGENZIA ENTRATE (ITALY): Income tax for individuals.
http://www1.agenziaentrate.it/inglese/italian_taxation/income_tax.htm
- AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2010a): The 2010-11 Budget. May 2010.
- AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2010b): Economic Statement. July 2010.
- AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2010c): Australia's Future Tax System. Final Report. December 2009.
- AUSTRALIAN TAXATION OFFICE. <http://www.ato.gov.au/>
- AUTIO SIRKKA (2000): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2000. Verotietoa 22, Veronmaksajain Keskusliitto.
- AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.
- CANADA REVENUE AGENCY. www.cra.gc.ca
- DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2010): Budget 2010. March 4, 2010.
- DEPARTMENT OF THE TREASURY (2009): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2010. Revenue Proposals. May 2009.
- EUROPEAN COMMISSION, EUROSTAT (2010): Taxation trends in the European Union. 2010 edition.
- HM REVENUE & CUSTOMS (2010). A Guide to Child Tax Credit and Working Tax Credit. April 2010.
- HOUSE OF COMMONS LIBRARY (2009): Direct taxes: rates and allowances 2009/10. Research paper 09/38. 27 April 2009.
- INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2010a): European Tax Handbook 2010. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.
- INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2009). Global Individual Tax Handbook. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.
- INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2010b): Tax News Service online. IBFD.
- IRS (2010). <http://www.irs.gov/index.html>

KURJENOJA JAANA (1998): Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987-1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2003): Lapsiperheiden verokurimus. Lapsiperheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 37, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2007): Suomi palkkaverottajana. Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007. Verotietoa 51, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2008): Työn verotus ja perheet Euroopassa. Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 53, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995a): Palkankorotuksen verokiila vuonna 1995. Verotietoa 1, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995b): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.

MINISTRY OF FINANCE (Austria) (2009): Tax Reform 2009.
http://english.bmf.gv.at/ministry/_start.htm

MINISTRY OF FINANCE OF ESTONIA (2010): Estonian Taxes and Tax Structure. Tax Policy Department.

OECD (2005): The French Tax System. Main Characteristics, Recent Developments and Some Considerations for Reform. Economics Department Working Papers. No 439.

OECD (2009a): Economic Survey of Belgium 2009. Paris, OECD.

OECD (2009b): Revenue Statistics 1965-2008. Paris, OECD.

OECD (2010a): Economic Survey of Norway, 2010. Paris, OECD.

OECD (2010b): Taxing Wages 2008-2009. Paris, OECD.

OWENS JEFFREY (2005): Fundamental Tax Reform: an International Perspective. OECD's Centre for Tax Policy & Administration.

PLANE. Espanjan elvytyspaketti. <http://welcome.plane.gob.es/>

PUNAKALLIO MINNA (2009): Suomen asema työn verottajana. Kansainvälinen palkkaverovertailu 2009. Verotietoa 56. Veronmaksajain Keskusliitto.

REGERINGSKANSLIET (2009): Regeringens proposition 2009/10:42. Ett ytterligare förstärkt jobbskatteavdrag.

TAX POLICY CENTER (2010): Urban Institute and Brookings Institution.
<http://www.taxpolicycenter.org/index.cfm>

TILASTOKESKUS. Palkat ja työvoimakustannukset. <http://www.stat.fi/til/pal.html>

VALTIOVARAINMINISTERIÖ, VM (2010). Julkinen talous tienhaarassa. Finanssipolitiikan suunta 2010-luvulla. 8/2010.

www.lowtax.net Switzerland: Personal taxation.

VERTAILUN PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Lähde: Suomen Pankki

Maa	Valuutta	Markkinakurssi 2010 Q1
Australia	AUD	1,5293
Britannia	GBP	0,8876
Japani	JPY	125,4848
Kanada	CAD	1,4383
Norja	NOK	8,102
Ruotsi	SEK	9,9464
Sveitsi	CHF	1,4632
Tanska	DKK	7,4426
Viro	EEK	15,6466
Yhdysvallat	USD	1,3829

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	Valuutta	Tulo euroissa				Keskimääräinen palkka 2009**
		24 400	37 400*	57 300	122 000	
Australia	AUD	37 315	57 196	87 629	186 575	63 408
Itävalta	EURO	24 400	37 400	57 300	122 000	39 856
Belgia	EURO	24 400	37 400	57 300	122 000	39 723
Kanada	CAD	35 095	53 792	82 415	175 473	43 568
Tanska	DKK	181 599	278 353	426 461	907 997	375 153
Ranska	EURO	24 400	37 400	57 300	122 000	33 065
Saksa	EURO	24 400	37 400	57 300	122 000	40 929
Italia	EURO	24 400	37 400	57 300	122 000	26 181
Japani	JPY	3 061 829	4 693 132	7 190 279	15 309 146	4 866 905
Alankomaat	EURO	24 400	37 400	57 300	122 000	44 611
Norja	NOK	197 689	303 015	464 245	988 444	457 822
Espanja	EURO	24 400	37 400	57 300	122 000	23 943
Ruotsi	SEK	242 692	371 995	569 929	1 213 461	356 725
Sveitsi	CHF	35 702	54 724	83 841	178 510	75 376
Britannia	GBP	21 657	33 196	50 859	108 287	33 473
Viro	EEK	381 777	585 183	896 550	1 908 885	147 168
Yhdysvallat	USD	33 743	51 720	79 240	168 714	39 923

* Tähdellä merkitty tulotaso vastaa keskipalkkaa Suomessa vuonna 2010

** Lähde: OECD Taxing Wages 2008-2009, Viron tieto Statistics Estonia/km. kuukausipalkka kerrottuna 12

Tuloveroasteikot ja keskeiset muutokset vertailumaiden verotuksessa

Euromaat

Alankomaat

Alankomaissa toteutettiin vuonna 2001 kokonaisverouudistus, jossa kevennettiin tuloverotusta, nostettiin arvonlisäverokanta 17,5 prosentista 19 prosenttiin, kiristettiin ympäristöveroja, uudistettiin pääomaverotusta sekä luovuttiin varallisuusverotuksesta. Useat vähennykset korvattiin uudistuksessa verohyvityksillä. Kokonaisveroaste keveni uudistuksessa jonkin verran lähinnä sosiaalivakuutusmaksujen vuoksi, mutta 2000-luvun puolivälin jälkeen veroaste on jälleen noussut talouskasvun mukana.

Vuonna 2009 tuloveroasteikon alimman asteikkoluokan veroprosenttia kevennettiin 0,1 prosenttiyksiköllä ja toiseksi alimman luokan veroprosenttia kiristettiin 0,15 prosenttiyksiköllä. Seuraavana vuonna hienosäätöä jatkettiin keventämällä tuloveroasteikon sekä alinta että toiseksi alinta marginaaliveroprosenttia 0,05 %-yksiköllä. Alimpia asteikon tulo rajoja nostettiin 1,9 prosentilla, mutta ylintä laskettiin 0,9 prosentilla.

Alta löytyvässä taulukossa kuvataan tuloveroasteikko ennen suurta tuloverouudistusta vuonna 2000, uudistuksen jälkeen vuonna 2002 sekä kuluvana vuonna.

Tuloveroasteikko 2000		Tuloveroasteikko 2002		Tuloveroasteikko 2010	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
– 6 922	33,9	– 15 331	32,35	– 18 218	33,45
6 922 – 22 233	37,95	15 331 – 27 847	37,85	18 218 – 32 738	41,95
22 233 – 48 898	50	27 847 – 47 745	42	32 738 – 54 367	42
48 898 –	60	47 445 –	52	54 367 –	52

Belgia

2000-luvun alun alussa Belgiassa uudistettiin tuloveroasteikon tulo rajoja, prosentteja sekä vähennyksiä. Vuonna 2000 päätettiin sekä työnantajien että työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta, ja tätä jatkettiin vuonna 2002. Varsinainen palkkaverojen keventäminen aloitettiin kuitenkin niin sanotusta ylimääräisestä kriisimaksusta. Tämä ylimääräinen ja väliaikainen maksu astui voimaan vuonna 1993 valtiontalouden tasapainottamiseksi, ja vuonna 1999 se päätettiin asteittain purkaa vuoteen 2003 mennessä.

Vuosina 2003 ja 2004 (verovuodet 2004 ja 2005) tuloveroasteikon toiseksi alimman ja kolmanneksi alimman luokan tulo rajoja muutettiin siten, että ne kattoivat aikaisempaa suuremman tulo alueen. Vuonna 2003 poistettiin ylin asteikkoluokka kokonaan, ja tuloveroasteikon korkein veroaste pieneni 52 prosentista 50 prosenttiin. Tuloveroasteikon rajoja ja erilaisia vähennyksiä korotetaan erikseen määrättyjen indeksien mukaisesti. Vuodesta 1999 lähtien tuloveroasteikkoon on tehty inflaatiokehityksen mukaiset indeksitarkistukset.

Vuodesta 2004 (verovuosi 2005) lähtien puolisoita on verotettu heidän omista henkilökohtaisista tuloistaan, mutta vero arvioidaan molemmille puolisoille yhdessä. Tähän liittyen

tuloista tehtävää perusvähennystä nostettiin 5 780 euroon vuonna 2005, kun se vuonna 2002 oli 3 250 euroa. Vuonna 2010 vähennys on 6 430 euroa.

Vuonna 2010 tuloveroasteikkoon ei tehty muutoksia, sillä kuluttajahintaindeksi nousi Belgiassa edellisenä vuonna nolla prosenttia. Alla on esitetty tuloveroasteikot vuosina 2001, 2005 ja 2010.

Tuloveroasteikko 2001		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2010	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
– 6 569	25	– 7 100	25	– 7 900	25
6 569 – 8 701	30	7 100 – 10 000	30	7 900 – 11 240	30
8 701 – 12 419	40	10 000 – 16 830	40	11 240 – 18 730	40
12 419 – 28 533	45	16 830 – 30 840	45	18 730 – 34 330	45
28 533 – 42 811	50	30 840 –	50	34 330 –	50
42 811 – 71 220	52,5				
71 220 –	55				

Espanja

Vuonna 1999 pieni- ja keskituloisten palkansaajien tuloveroasteita kevennettiin sekä nostettiin verotettavan tulon alarajaa. Ylin marginaaliveroaste laskettiin 56 prosentista 48 prosenttiin ja alin 20 prosentista 18 prosenttiin. Samalla veroasteikon luokkia vähennettiin kymmenestä kuuteen.

Tammikuussa 2003 Espanjassa aloitettiin vuosiin 2003–2004 ajoittuva tuloverouudistus. Valtion tuloveroasteikon luokkia vähennettiin kuudesta viiteen ja marginaaliveroasteita alennettiin. Alin marginaaliveroaste pieneni 18 prosentista 15:ta ja ylin 48 prosentista 45:een. Samalla nousivat lapsista tehtävät vähennykset sekä henkilökohtainen, tulosta tehtävä vähennys. Pienituloisten ansiotulovähennys nousi 7 prosenttiyksiköllä ja yli 65-vuotiaiden työelämässä jatkavien palkansaajien vähennys kaksinkertaistettiin. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajaäideille kohdennettiin oma 1 200 euron verovähennys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään.

Vuonna 2007 Espanjassa toteutettiin jälleen tuloverouudistus. Tuloveroasteikon luokkia vähennettiin edelleen viidestä neljään. Asteikon pienimmän tuloluokan veroprosentti nostettiin 15:sta 24 prosenttiin ja korkein veroprosentti laski 45:stä 43 prosenttiin. Samassa yhteydessä säästöihin ja luovutusvoittoihin ulotettiin 18 prosentin suhteellinen verokanta.

Verouudistuksessa kasvatettiin myös vähennyksiä. Veronmaksajakohtaista henkilökohtaista perusvähennystä korotettiin 3 400 eurosta 5 050 euroon¹. Myös lapsivähennyksiä nostettiin selvästi. Ensimmäisestä lapsesta saatava vähennys nousi 1 400 eurosta 1 800 euroon. Lapsivähennystä kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan aina neljanteen lapseen asti. Esimerkiksi neljännessä ja sitä useammasta lapsesta saatava vähennys nousi 2 300 eurosta 4 100 euroon. Vuoden 2007 lopussa hallitus päätti uudesta lapsen syntymän tai adoption yhteydessä maksettavasta 2 500 euron verohyvityksestä, joka myönnetään toiselle vanhemmista. Matalilla tulotasolla lisääntyneet vähennykset ja verohyvitykset poistavat tuloverot kokonaan.

¹ Vuonna 2008 perusvähennys nostettiin 5 151 euroon, eikä sitä ole muutettu sen jälkeen.

Vuonna 2009 ja 2010 tuloveroasteikko ja vähennysten euromäärät pysyivät ennallaan. Sen sijaan lapsen syntymän tai adoption yhteydessä myönnetty 2 500 euron verohyvitys poistettiin vuoden 2010 tammikuun lopusta lähtien.

Tuloveroasteikko 2001		Tuloveroasteikko 2006		Tuloveroasteikko 2008-2010	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
– 3 678	18	– 4 161,60	15		
3 678 – 12 874	24	4 161,60 – 14 357,52	24	– 17 707,2	24
12 874 – 25 134	28,3	14 357,52 – 26 842,32	28	17 707,2 – 33 007,2	28
25 134 – 40 460	37,2	26 842,32 – 46 818	37	33 007,2 – 53 407,2	37
40 460 – 67 434	45	46 818 –	45	53 407,2 –	43
67 434 –	48				

Italia

Vuonna 1998 tuloveroasteikon luokkia vähennettiin seitsemästä viiteen. Samalla pienintä marginaaliveroastetta nostettiin 10 prosentista 19 prosenttiin ja ylintä alennettiin 51 prosentista 46 prosenttiin. Vuoden 1998 verouudistus sisälsi myös yleisen arvonlisäverokannan noston 20 prosenttiin sekä laajan yhteisöverouudistuksen, jonka hienosäätöä jatkettiin vuoteen 2001.

Italian tuloveroasteikkoa on uudistettu 2000-luvulla vuosina 2003, 2005 ja 2007. Uudistuksissa on vähennetty ja uudelleen taas lisätty veroasteikon luokkia sekä muutettu tuloarvoja.

Italian parlamentti hyväksyi maaliskuussa **2003** ohjelman koko verojärjestelmän uudistamiseksi. Uudistuksen voimaantulon jälkeen Italiassa on viisi erilaista verotyyppiä: henkilöiden tuloverotus, yhteisöverotus, arvonlisäverotus, vero palveluille ja tullit. Alun perin tarkoituksena oli, että uudistuksen jälkeen vuonna 2005 Italiassa olisi enää kaksi marginaaliveroastetta ansiotuloille: 23 prosenttia alle 100 000 euron vuosituloilla ja 33 prosenttia tätä tuloarjaa korkeammille tuloille. Tämä ei kuitenkaan ole toteutunut. Vuonna **2005** veroasteikon luokkia vähennettiin viidestä neljään ja ylintä marginaaliveroprosenttia alennettiin 45:stä 43:een. Vuonna **2007** tuloveroasteikon luokkia lisättiin jälleen neljästä viiteen ja ylimmän tuloveroluokan tuloarjaa alennettiin 100 000 eurosta 75 000 euroon. Samalla perhevähennyksiä muutettiin tulosta tehtävistä vähennyksistä takaisin verosta tehtäviksi vähennyksiksi.

Kuluvana vuonna veroasteikkoa ei muutettu. Alla on valtion tuloveroasteikko 2000-luvulla tehtyjen uudistusten jälkeen.

Tuloveroasteikko 2003-2004		Tuloveroasteikko 2005-2006		Tuloveroasteikko 2007-2010	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
– 15 000	23	– 26 000	23	– 15 000	23
15 001 – 29 000	29	26 001 – 33 500	33	15 001 – 28 000	27
29 001 – 32 600	31	33 501 – 100 000	39	28 001 – 55 000	38
32 601 – 70 000	39	100 001 –	43	55 001 – 75 000	41
70 001 –	45			75 001 –	43

Itävalta

Itävallassa on toteutettu 2000-luvulla kolme verouudistusta. Ensimmäisellä verouudistuksella 2000-luvun vaihteessa laajennettiin veropohjaa ja kevennettiin veroasteita julkisen talouden rahoitusaseman vahvistamiseksi. Toisessa verouudistuksessa vuosina 2004-2005 Itävallassa kevennettiin erityisesti pieni- ja keskituloisten palkansaajien sekä yritysten verotusta. Tällöin käytännössä neliportainen tuloveroasteikko muutettiin kolmiportaiseksi. Samalla muuttuivat myös tulorajat ja marginaaliveroprosentit. Talouskasvu on kuitenkin sen jälkeen kasvattanut välittömistä veroista kertyviä verotuloja, sillä tuloveroasteikkoa ei ole muutettu vuosina 2005-2008.

Kolmannella verouudistuksella vuonna 2009 torjuttiin kansainvälistä talouslamaa. Itävallassa kevennettiin jälleen merkittäväällä tavalla työn verotusta sekä lisätiin tukea lapsiperheille. Uudistuksessa korotettiin alimman tuloluokan tulorajaa 1 000 eurolla ja ylimmän 9 000 eurolla. Asteikon toiseksi alinta marginaaliveroprosenttia kevennettiin noin 1,8 prosenttiyksiköllä ja kolmatta noin 0,4 prosenttiyksiköllä. Verouudistuksen kustannusvaikutus oli noin 1,1 prosenttia BKT:sta.

Vuonna 2010 tuloverotukseen ei tehty merkittäviä muutoksia.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005-2008		Tuloveroasteikko 2009-2010	
€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
– 3 640	0				
3 640 – 7 270	21	– 10 000	0	– 11 000	0
7 270 – 21 800	31	10 000 – 25 000	38,333	11 000 – 25 000	36,5
21 800 – 50 870	41	25 000 – 51 000	43,596	25 000 – 60 000	43,214
50 870 –	50	51 000 –	50	60 000 –	50

Ranska

Työn verotusta on kevennetty Ranskassa vuosina 2001–2003 ja 2006. Keskeisimpiä muutoksia ovat olleet valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosenttien kevennykset ja tuloveroasteikon luokkien määrän vähentäminen vuonna 2007. Tuloveroasteikon alin marginaaliveroaste on laskenut 9,5 prosentista 5,5 prosenttiin ja vastaavasti ylin marginaaliveroaste on keventynyt 54 prosentista 40 prosenttiin. Tuloveroasteikon luokkien lukumäärä vähennettiin aikaisemmasta seitsemästä viiteen vuonna 2007. Tuloveroasteikon marginaaliveroprosentit ovat pysyneet sen jälkeen ennallaan, mutta veroasteikon tulorajoja on tarkistettu vuosittain indeksitarkistuksilla ylöspäin.

Kuluvana vuonna veroasteikon tuloluokkien tulorajoja tarkistettiin ylöspäin 0,4 prosentilla.

Tuloveroasteikko 2000	Tuloveroasteikko 2006	Tuloveroasteikko 2008		Tuloveroasteikko 2010	
		€v	Veroaste, %	€v	Veroaste, %
0	0	– 5 687	0	– 5 875	0
9,5	6,83	5 687 – 11 344	5,5	5 875 – 11 720	5,5
23	19,14	11 344 – 25 195	14	11 720 – 26 030	14
33	28,26	25 195 – 67 546	30	26 030 – 69 783	30
43	37,38	67 546 –	40	69 783 –	40
48	42,62				
54	48,09				

Saksa

Saksassa uudistettiin niin henkilöiden kuin yritystenkin tuloverotusta vuosina 2000–2005. Vuonna 2001 tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta laskettiin 22,9 prosentista 19,9 prosenttiin ja vuonna 2003 edelleen 16 prosenttiin, kunnes vuonna 2005 alin tuloveroaste keveni 15 prosenttiin. Verovapaan tulon yläraja oli 7 206 euroa vuonna 2001. Vuonna 2003 se oli 7 235 euroa ja vuosina 2004–2008 se oli 7 664 euroa. Tuloveroasteikon ylin marginaaliveroaste laski 51 prosentista 48,5 prosenttiin vuonna 2001, mistä se laski 45 prosenttiin vuonna 2004, päätyen lopulta 42 prosenttiin vuonna 2005.

Vuonna 2007 tuloveroasteikkoon lisättiin uusi porras, jossa 250 000 euroa ylittävistä verotettavasta tulosta maksetaan 45 prosentin marginaalivero. Samana vuonna myös yleistä arvonlisäverokantaa nostettiin 16:sta 19 prosenttiin.

Vuonna 2009 tuloveroasteikon alinta marginaaliveroa laskettiin 15 prosentista 14 prosenttiin. Samalla nostettiin myös perusvähennystä, joka kuluvana vuonna on 8 004 euroa.

Saksan tuloveroasteikko on funktiopohjainen eikä sitä esitetä tässä kuin alimman ja ylimmän asteikkoluokan osalta. Tuloveroasteikko koskee yhtä tulonsaajaa. Liittovaltion tuloveroasteikon lisäksi Saksassa maksetaan myös 5,5 prosentin solidaarisuusmaksua.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005– 2006	2007-2008	2009	2010
Tuloveroasteikon alin veroaste, %										
25,9	23,9	22,9	19,9	19,9	19,9	16,0	15	15	14	14
Verovapaan tulon yläraja, €v										
6322	6681	6902	7206	7235	7235	7664	7664	7664	7834	8004
Tuloveroasteikon ylin veroaste, %										
53,0	53,0	51,0	48,5	48,5	48,5	45,0	42	45	45	45

Euroalueen ulkopuoliset Euroopan maat**Britannia**

Britanniassa verovuosi alkaa 6. huhtikuuta ja päättyy seuraavan vuoden 5. huhtikuuta.

Tuloverotusta uudistettiin Britanniassa vuosina 1999–2000. Vuonna 1999 tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta alennettiin 20 prosentista 10 prosenttiin ja verottoman tulon ylärajaa laskettiin. Vuonna 2000 perusaste, eli keskimmäisen tuloveroluokan marginaaliveroaste, aleni 22 prosenttiin ylimmän marginaaliveroasteen säilyessä 40 prosentissa.

Vuonna 2003 lapsista saatavaa verovähennystä uudistettiin ja vuonna 2004 sitä nostettiin palkkakehityksen eikä hintakehityksen mukaan. Pienipalkkaisten työllistymistä kannustetaan uudella, vuonna 2003 käyttöön otetulla tulosidonnaisella verovähennyksellä.

Vuonna 2008 tuloverotusta kevennettiin poistamalla palkka- ja eläketulojen osalta tuloveroasteikon alin 10 prosentin porras kokonaan. Samalla perusastetta alennettiin 22 prosentista 20:een ja iästä riippuvaista perusvähennystä korotettiin 1 180 punnalla inflaatiotarkistuksen lisäksi. Tuloveroasteikon ylin tuloaraja oli 36 000 puntaa, mistä se nousi 37 400 puntaan vuonna 2009.

Viime vuosien muita keskeisiä muutoksia ovat olleet yleisen yritysveroprosentin lasku 30:stä 28:aan prosenttiin vuonna 2008 ja yleisen arvonlisäverokannan lasku väliaikaisesti 17,5 prosentista 15 prosenttiin aikavälillä 1.12.2008–31.12.2009. Uusi koalitionhallitus on sitoutunut laskemaan yritysverokannan asteittaan 24 prosenttiin. Vuonna 2011 verokanta tulee olemaan 27 prosenttia.

Tuloveroasteikko 2007-2008		Tuloveroasteikko 2009-2010		Tuloveroasteikko 2010-2011	
£/v	Veroaste, %	Veroaste, %	Veroaste, %	£/v	Veroaste, %
– 2 230	10	– 37 400	20	– 37 400	20
2 230 – 34 600	22	37 400 –	40	37 400 – 150 000	40
34 600 –	40			150 000 –	50

Norja

Aikaisemmin Norjassa oli käytössä ainoastaan yksi 13,5 prosentin lisävero, mutta vuonna 2000 otettiin käyttöön uusi 19,5 prosentin lisäveroluokka. Vuosina 2005–2007 Norjan hallitus toteutti vero-ohjelman, jolla kevennettiin palkkaverotusta ja alennettiin korkeimpien palkkatulojen marginaaliverotusta. Vuonna 2005 ylimmän tuloveroluokan veroprosenttia kevennettiin neljällä prosenttiyksiköllä 15,5 prosenttiin ja vuonna 2006 sitä alennettiin edelleen 12 prosenttiin, missä prosentti on yhä myös kuluvana vuonna.

Myös asteikon alimmat ja ylimmät tulorajat ovat eläneet. Esimerkiksi vuonna 2006 alinta tulorajaa nostettiin 394 000 Norjan kruunuun ja ylimmän tuloveroluokan tulorajaa laskettiin 750 000 Norjan kruunuun. Vuonna 2009 veroasteikon tulorajoihin tehtiin 5 prosentin ja 3,5 prosentin tarkistukset vuonna 2010. Ansiotuloista tehtävän tulonhankkimisvähennyksen prosenttia korotettiin vuonna 2007 kahdella prosenttiyksiköllä 36 prosenttiin.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2010	
NOK/v	Veroaste, %	NOK/v	Veroaste, %	NOK/v	Veroaste, %
– 354 300	0	– 381 000	0	– 456 400	0
354 300 – 906 900	13,5	381 000 – 800 000	12	456 400 – 741 700	9
906 900 –	19,5	800 000 –	15,5	741 700 –	12

Ruotsi

Valtion kaksiportainen tuloveroasteikko alkaa kuluvana vuonna 372 100 Ruotsin kruunun verotettavista tuloista ja ylempää 25 prosentin marginaaliveroa sovelletaan 532 700 Ruotsin kruunun vuosituloihin. Perusvähennyksen vuoksi 20 prosentin valtion tuloveroa aletaan maksaa kuitenkin käytännössä vasta 384 600 kruunun verotettavista tuloista. Tuloveroasteikon alemman tuloluokan tulorajaa laskettiin edellisestä vuodesta noin kaksi prosenttia ja ylempää tulorajaa noin prosentti. Marginaaliveroprosentteja ei muutettu.

Perusvähennys vaihtelee alle 65-vuotiaalla verovelvollisella verotettavien tulojen mukaan 12 500 ja 32 700 Ruotsin kruunun välillä. Ruotsissa otettiin vuonna 2007 käyttöön verosta tehtävä ja työtuloihin perustuva vähennys, joka on samantyyppinen kuin Suomen työtulovähennys. Työtulovähennyksestä on nostettu käyttönoton jälkeen joka vuosi. Vähennys on maksimissaan alle 65 vuotiailla 21 050 Ruotsin kruunua.

Kotitalousvähennys tuli voimaan heinäkuussa 2007. Sen perusteella saa kuluvana vuonna vähentää 50 prosenttia tiettyjen ostettujen palveluiden hinnasta 50 000 kruunuun asti.

Vuoden 2009 heinäkuussa kotitalousvähennys laajeni koskemaan asuntojen remontoitintoita. Samassa yhteydessä poistettiin myös vähennyksen 1 000 kruunun omavastuu. Ammattiliittojen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus poistettiin vuonna 2007.

Valtion tuloveroasteikko 2008		Valtion tuloveroasteikko 2009		Valtion tuloveroasteikko 2010	
Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %
– 328 800	0	– 380 200	0	– 372 100	0
328 800 – 495 000	20	380 200 – 538 800	20	372 100 – 532 700	20
495 000 –	25	538 800 –	25	532 700 –	25

Tanska

Työn veroperusteita on kevennetty Tanskassa vuosina 1999–2002, 2004 ja 2009. Vuonna 2004 Tanskassa luotiin kunnallisverotukseen ansiotulovähennys, joka oli aluksi 2,5 prosenttia palkasta ja enintään 600 Tanskan kruunua. Vuonna 2007 sen enimmäismäärä oli jo 7 500 Tanskan kruunua, vuonna 2008 12 300 kruunua ja vuonna 2009 enimmäismäärä nostettiin 13 600 kruunuun. Samana vuonna vähennyksen nousuprosentti korotettiin 4 prosentista 4,25 prosenttiin.

Vuonna 2006 valtiolle menevän perusveron veroprosenttia alennettiin 5,5 prosentista 5,48 prosenttiin ja vuonna 2009 veroprosentti laski edelleen 5,04. Muut asteikon veroprosentit pysyivät aikaisempien vuosien tasolla.

Henkilökohtaista perusvähennystä on nostettu vuosittain yleisen ansiotason nousun kompensoimiseksi. Vuonna 2007 vähennys oli 39 500 kruunua, vuonna 2008 se oli 41 000 kruunua ja vuonna 2009 se nostettiin 42 900 kruunuun.

Viro

Virossa on käytössä työtuloihin ja henkilökohtaisiin pääomatuloihin sovellettava tasaverojärjestelmä, mutta tulosta myönnettävä perusvähennys ja mahdollisesti eräät muut sovellettavat vähennykset tekevät verotuksesta lievästi progressiivisen.

Viron veropolitiikan pitkäaikaisena tavoitteena on ollut keventää sekä luonnollisten henkilöiden että yrityksistä ulos jaettavien voittojen verotusta vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä. Vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mistä se aleni 24:ään vuonna 2005, 23:een vuonna 2006, 22:een vuonna 2007 ja 21:een vuonna 2008. Veroprosenttia oli tarkoitus laskea aina 18 prosenttiin asti, mutta kansainvälinen talouskriisi ja sen myötä heikentynyt valtiontalous saivat hallituksen luopumaan veronkevennysohjelmastaan. Tasaveroa kannetaan siis edelleen 21 prosentin mukaan.

Verotettavan tulon vuosittaista alarajaa (eli henkilökohtaista perusvähennystä) on nostettu vuoden 2004 16 800 Viron kruunusta 20 400:aan vuonna 2005 ja 24 000 kruunuun vuonna 2006. Perusvähennys nostettiin 27 000 Viron kruunuun vuonna 2008, minkä jälkeen sitä oli tarkoitus korottaa vuosittain 3 000 kruunulla aina 36 000 Viron kruunuun asti. Myös tästä suunnitelmasta luovuttiin talouslaman vuoksi.

Vuonna 2006 perheellisen palkansaajan asemaa helpotettiin siten, että toisen vanhemman perusvähennys kaksinkertaistettiin toisesta lapsesta lähtien. Vuonna 2008 tulorajan nosto

laajennettiin koskemaan myös yhden lapsen perheitä, mutta jo seuraavana vuonna palattiin talouskriisin vuoksi aikaisempaan käytäntöön.

Työttömyysvakuutusjärjestelmä otettiin käyttöön Virossa vuonna 2002. Vuodesta 2006 myös työntekijät alkoivat maksaa 0,6 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Maksu nostettiin 2 prosenttiin vuoden 2009 kesäkuun alussa. Heinäkuussa hallitus päätti työttömyysvakuutusmaksun uudesta korotuksesta, minkä seurauksena maksu nousi elokuun alusta lähtien 2,8 prosenttiin. Työnantajien vastaava maksu on puolet työntekijän maksusta.

Euroopan ulkopuoliset maat

Australia

Australian verovuosi alkaa 1. heinäkuuta ja päättyy seuraavan vuoden 30. kesäkuuta. Verovuonna 2003–2004 Australiassa aloitettiin veronkevennysohjelma, joka korotti tuloveroasteikon tulo rajoja 4-8 prosentilla ja nosti pienituloisten verokompensaatiota. Seuraavana verovuonna tuloveroasteikon tulo rajoja korotettiin edelleen siten, että 80 prosenttia veronmaksajista sijoittui kolmeen alimpaan asteikkoluokkaan. Verovuonna 2006–2007 asteikkoluokkien tulo rajoja nostettiin jälleen ja veroprosentteja kevennettiin kahdella prosenttiyksiköllä joka tuloluokassa. Samalla etuusjärjestelmään lisättiin kannustimia, joilla pyrittiin ohjaamaan työikäiset kansalaiset töihin. Verovuonna 2007–2008 tuloveroasteikon 30 prosentin portaan alarajaa nostettiin 5 000 dollarilla.

Vuonna 2008-2009 kolmen ylimmän asteikkoluokan tulo rajoja nostettiin selvästi, muun muassa ylittä tulorajaa 20 prosenttia ja toiseksi alinta 13 prosenttia. Myös pienituloisille suunnattua verovähennystä nostettiin 750 Australian dollarista 1 200 dollariin. Lastenhoitokustannuksia kompensoiva verovähennys nousi 30 prosentista 50 prosenttiin ja lasten koulutusrahastoon säästämistä kannustettiin veronkevennyksillä. Verovuonna 2009-2010 tuloveroasteikon kolmannen tuloluokan marginaaliveroprosentti laski 40 prosentista 38 prosenttiin. Samalla kasvatettiin lukuisia pieni- ja keskituloisille suunnattuja verohelpotuksia. Aikaisemmin veropolitiikan keskipitkän aikavälin tavoitteena oli neljän tuloveroluokan supistaminen kolmeen siten, että ylin marginaaliprosentti alenisi nykyisestä 45:stä 40:een. Kansainvälisen talouskriisin vuoksi veropolitiikan tavoitteena on tällä hetkellä pitää kokonaisveroaste kilpailukykyisellä tasolla.

Veroasteikot eivät sisällä perusterveydenhuollon rahoitusta varten perittävää 1,5 prosentin Medicare-maksua. Muita sosiaalivakuutusmaksuja Australiassa ei ole.

Tuloveroasteikko 2005–2006		Tuloveroasteikko 2007-2008		Tuloveroasteikko 2009-2010		Tuloveroasteikko 2010-2011	
AUD/v	%	AUD/v	%	AUD/v	%	AUD/v	%
– 6000	0	– 6000	0	– 6000	0	– 6000	0
6 001 – 21 600	17	6 001 – 30 000	15	6 001 – 35 000	15	6 001 – 37 000	15
21 601 – 63 000	30	30 001 – 75 000	30	35 001 – 80 000	30	37 001 – 80 000	30
63 001 – 95 000	42	75 001 – 150 000	40	80 001 – 180 000	38	80 001 – 180 000	37
95 001 –	47	150 001–	45	180 001 –	45	180 000 –	45

Japani

Japanissa kevennettiin tuloverotusta 1990-luvun lopulla taloudellisen tilanteen pysyessä huonona. Vuonna 2002 uudistettiin erityisesti yritysverotusta. Vuoden 2006 verouudistuksen yhtenä päätarkoituksena oli siirtää henkilöverotuksen painopistettä pois kansallisesta tuloverosta kohti paikallista tuloverotusta. Tällöin paikallinen kolmiportainen tuloverotus muutettiin 10 prosentin tasaveroksi. Samalla valtion neliportainen tuloveroasteikko muutettiin kuusiportaiseksi ja pienimpien tulojen veroprosentteja kevennettiin. Tästä lähtien tuloveroasteikko on pysynyt ennallaan marginaaliveroprosenttien ulottuessa 5 prosentista 40 prosenttiin.

Valtion tuloveroasteikko 2007-2010	
Verotettava tulo, JPY/v	Veroaste, %
– 1 950 000	5
1 950 000 – 3 300 000	10
3 300 000 – 6 950 000	20
6 950 000 – 9 000 000	23
9 000 000 – 18 000 000	33
18 000 000 –	40

Kanada

Kanada on keventänyt tuloverotustaan useaan otteeseen 2000-luvulla. Liittovaltion tuloveroasteikon marginaaliveroasteita alennettiin 2001 ja tuloveroluokkien tulorajoja nostettiin 2001–2002. Heinäkuussa 2006 otettiin käyttöön uusi työllisyysvähennys (*Employment Tax Credit*), jonka kautta suunnattiin lisätukea työhön liittyviin menoihin. Samaan aikaan alle 6-vuotiaiden lasten perheille alettiin maksaa kuukausittain 100 Kanadan dollarin lapsen hoitorahaa, jota verotetaan pienituloisemman puolison verotuksessa. Uuden hoitorahan myötä Kanadan lapsilisäjärjestelmää uudistettiin hieman.

Vuonna 2007 työn verotusta kevennettiin nostamalla perusvähennyksen enimmäismäärää, alentamalla tuloveroasteikon alimman tuloluokan veroprosenttia 15,5:sta 15:ta sekä ottamalla käyttöön pienituloisille työntekijöille suunnattu työllisyysyhytys (*Working Income Tax Benefit*). Samalla otettiin käyttöön alaikäisistä lapsista saatava lapsivähennys ja korotettiin puoliso vähennystä.

Vuonna 2009 liittovaltion tuloveroasteikon kahden alimman tuloveroluokan tulorajoja korotettiin 7,5 %:lla ja ylintä 2,5 %:lla. Perusvähennys nousi 9 600 Kanadan dollarista 10 320 Kanadan dollariin. Pieni- ja keskituloisille suunnattu työllisyysyhytys kaksinkertaistettiin ja lapsiin liittyvien etujen (national child benefit supplement, Canada child tax benefit) tulorajoja korotettiin.

Vuodesta 2000 lähtien niin verotettavan tulon rajoja kuin erilaisia vähennyksiäkin on muutettu vuosittain indeksin mukaisesti.

Vuonna 2000 yritysveroprosentti oli 28, vuonna 2002 25, vuonna 2003 23 ja vuonna 2004 se aleni 21 prosenttiin. Vuonna 2008 yritysveroprosentti oli 19,5, vuonna 2009 se oli 19 ja vuonna 2010 se laski 18 prosenttiin. Yritysveroprosentti alennetaan ensi vuonna 16,5 prosenttiin ja 15 prosenttiin vuonna 2012. Vuonna 2008 pieniä yrityksiä koskevaa yritysveroprosenttia alennettiin 11 prosenttiin. Vuonna 2008 alennettiin myös liittovaltion tavaroiden ja palvelujen verokanta kuudesta prosentista viiteen. Osa provinseista ja maakunnista asettaa vähittäismyynnille omia myyntiverojaan.

Liittovaltion tuloveroasteikko 2009		Liittovaltion tuloveroasteikko 2010	
Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %
– 40 726	15	– 40 970	15
40 726 – 81 452	22	40 970 – 81 941	22
81 452 – 126 264	26	81 941 – 127 021	26
126 264 –	29	127 021 –	29

USA

Presidentti George Bushin hallitus aloitti vuonna 2001 veronkevennysohjelman, jonka oli määrä ulottua aina vuoteen 2010 asti. Ohjelma kevensi tuloverotusta muuttamalla tuloveroasteikkoa, nostamalla lapsivähennyksiä ja uudistamalla avioparien verotusta. Veroasteikossa otettiin vuonna 2002 käyttöön uusi 10 prosentin tuloveroluokka ja kevennettiin marginaaliveroprosentteja.

Tammikuussa 2003 presidentti Bush esitti uuden kasvupaketin, jonka perusteella tehty lakiesitys hyväksyttiin toukokuussa 2003. Uuden tuloveroluokan tuloarajaa nostettiin 1 000 Yhdysvaltojen dollarilla vuonna 2003. Muina vuosina tuloveroasteikon asteikkoluokkien tuloarajoja sekä vähennysten tuloarajoja on muutettu inflaation mukaisesti. Helmikuussa 2008 Bush allekirjoitti elvytyspaketin, jossa muun muassa korotettiin sekä ansiotulovähennystä että lapsivähennystä.

Presidentti Barack Obaman elvytyspaketti (*American Recovery and Reinvestment Act*) vuonna 2009 kevensi erityisesti keskiluokan tuloverotusta. Ansiotulovähennystä kasvatettiin korottamalla vähennyksen maksimimäärää sekä luomalla vähennykseen uusi lisäporras kolmennen lapsen mukaan. Lisäksi lapsivähennykseen oikeuttavia tuloarajoja löysennettiin sekä luotiin työssäkäyville kokonaan uusi Making Work Pay-verohyvitys (MWP). Yksinäisellä maksimissaan 400 dollarin verohyvitys alkaa leikkautua pois kahdella prosentilla 75 000 dollarin ylittäviltä tuloilta. MWP-verohyvitys ja ansiotulovähennyksen laajennus ovat väliaikaisia päätöksiä vuosille 2009 ja 2010.

Liittovaltion tuloveroasteikko 2010	
Verotettava tulo, USD/v	Veroaste, %
– 8 375	10
8 375 – 34 000	15
34 000 – 82 400	25
82 400 – 171 850	28
171 850 – 373 650	33
373 650 –	35

Yhdysvaltojen liittovaltion tuloveroasteikot kokonaisuudessaan vuosilta 1945-2010 löytyvät excel-tiedostona Tax Policy Centerin internet-sivuilta osoitteesta:

<http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/index.cfm>

Lisäksi sivustolta löytyy tietoa muun muassa Yhdysvaltojen ansiotulovähennyksen ja perusvähennyksen parametreista.

TULOVEROASTEET 2010

YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	24400	37400	57300	122000
Alankomaat	24,5 %	31,3 %	35,9 %	44,5 %
Australia	15,0 %	20,7 %	25,2 %	33,0 %
Belgia	32,0 %	40,6 %	46,6 %	53,5 %
Britannia	20,9 %	23,8 %	27,5 %	36,2 %
Espanja	21,6 %	25,4 %	29,4 %	36,5 %
Italia	28,0 %	34,8 %	40,1 %	47,1 %
Itävalta	26,0 %	32,5 %	38,2 %	43,7 %
Japani	18,5 %	20,0 %	23,2 %	29,6 %
Kanada	19,7 %	24,4 %	27,7 %	36,9 %
Norja	19,7 %	25,2 %	29,0 %	38,1 %
Ranska	26,4 %	28,4 %	33,7 %	40,7 %
Ruotsi	22,8%	25,8%	34,9%	46,9 %
Saksa	32,6 %	37,9 %	42,3 %	44,0 %
Suomi	22,3 %	29,8 %	36,2 %	45,7 %
Sveitsi	11,3 %	14,5 %	18,3 %	26,9 %
Tanska	32,5 %	35,4 %	37,7 %	47,4 %
Viro	22,1 %	22,7 %	23,1 %	23,5 %
Yhdysvallat	19,4 %	23,8 %	28,6 %	32,5 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkävyn puolison palkkatulo euroina			
	24400	37400	57300	122000
Alankomaat	24,5 %	31,3 %	35,9 %	44,5 %
Australia	8,4 %	17,1 %	22,8 %	33,0 %
Belgia	17,7 %	27,8 %	37,5 %	49,2 %
Britannia	3,3 %	22,2 %	26,4 %	36,2 %
Espanja	17,7 %	22,9 %	27,8 %	35,8 %
Italia	20,1 %	30,2 %	38,2 %	47,1 %
Itävalta	23,2 %	30,7 %	37,1 %	39,5 %
Japani	13,4 %	16,4 %	19,2 %	29,4 %
Kanada	12,4 %	19,6 %	24,4 %	35,3 %
Norja	13,8 %	21,3 %	26,5 %	36,9 %
Ranska	21,8 %	22,4 %	24,8 %	30,8 %
Ruotsi	22,8%	25,8%	34,9%	46,9%
Saksa	22,4 %	29,0 %	33,2 %	35,5 %
Suomi	22,3 %	29,8 %	36,2 %	45,7 %
Sveitsi	6,1 %	7,8 %	11,3 %	20,0 %
Tanska	22,0 %	29,6 %	34,0 %	45,7 %
Viro	20,4 %	21,6 %	22,4 %	23,1 %
Yhdysvallat	8,7 %	10,4 %	16,2 %	25,8 %

TULOVEROASTEET* 2010

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	24 400	37 400	57 300
+ 2. puoliso	37 400	57 300	122 000
= yhteensä	61 800	94 700	179 300
Alankomaat	28,6 %	34,1 %	41,7 %
Australia	16,3 %	22,0 %	30,5 %
Belgia	29,4 %	38,7 %	48,4 %
Britannia	21,7 %	26,1 %	33,4 %
Espanja	22,4 %	26,8 %	33,7 %
Italia	30,4 %	37,3 %	44,8 %
Itävalta	28,8 %	35,3 %	39,1 %
Japani	17,2 %	19,6 %	25,5 %
Kanada	19,6 %	24,4 %	32,9 %
Norja	23,0 %	27,5 %	35,2 %
Ranska	26,0 %	27,6 %	32,1 %
Ruotsi	24,6 %	31,3 %	43,0 %
Saksa	30,4 %	35,1 %	37,6 %
Suomi	26,8 %	33,7 %	42,6 %
Sveitsi	9,2 %	12,5 %	19,4 %
Tanska	34,2 %	36,8 %	44,3 %
Viro	21,8 %	22,5 %	23,1 %
Yhdysvallat	13,9 %	19,2 %	26,7 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2010
YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	24400	37400	57300	122000
Alankomaat	45,1 %	42,0 %	52,0 %	52,0 %
Australia	31,1 %	31,5 %	39,6 %	46,5 %
Belgia	61,5 %	54,6 %	59,3 %	59,6 %
Britannia	25,9 %	29,5 %	40,9 %	61,0 %
Espanja	32,8 %	32,6 %	37,0 %	43,0 %
Italia	38,0 %	47,9 %	45,5 %	44,0 %
Itävalta	44,7 %	48,9 %	42,4 %	43,8 %
Japani	21,2 %	26,0 %	35,7 %	41,1 %
Kanada	25,6 %	31,1 %	43,3 %	46,5 %
Norja	25,7 %	35,8 %	44,8 %	47,8 %
Ranska	33,6 %	43,1 %	42,9 %	50,3 %
Ruotsi	30,5 %	33,2 %	57,6 %	57,4 %
Saksa	45,9 %	50,3 %	52,9 %	44,3 %
Suomi	33,4 %	45,0 %	48,8 %	54,6 %
Sveitsi	16,0 %	22,7 %	28,0 %	38,5 %
Tanska	40,9 %	40,9 %	56,1 %	56,1 %
Viro	23,8 %	23,8 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	26,4 %	35,6 %	39,0 %	37,8 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	24400	37400	57300	122000
Alankomaat	45,1 %	42,0 %	52,0 %	52,0 %
Australia	39,7 %	31,3 %	39,5 %	46,5 %
Belgia	45,9 %	50,5 %	59,3 %	59,6 %
Britannia	68,6 %	29,5 %	40,9 %	61,0 %
Espanja	32,8 %	32,6 %	37,2 %	43,0 %
Italia	43,7 %	49,5 %	48,8 %	44,0 %
Itävalta	44,7 %	48,9 %	42,4 %	43,7 %
Japani	21,2 %	22,6 %	27,9 %	41,1 %
Kanada	25,4 %	31,2 %	43,3 %	46,4 %
Norja	25,8 %	35,8 %	44,8 %	47,8 %
Ranska	23,8 %	27,0 %	31,1 %	42,9 %
Ruotsi	30,5 %	33,2 %	57,6 %	57,4 %
Saksa	37,7 %	43,1 %	41,0 %	43,2 %
Suomi	33,4 %	45,0 %	48,8 %	54,6 %
Sveitsi	6,2 %	14,8 %	19,6 %	36,2 %
Tanska	40,9 %	40,9 %	56,1 %	56,1 %
Viro	23,8 %	23,8 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	8,7 %	24,5 %	25,9 %	39,3 %

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2010*)
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	24 400	37 400	57 300
+ 2. puoliso	37 400	57 300	122 000
= yhteensä	61 800	94 700	179 300
Alankomaat	43,2 %	48,0 %	52,0 %
Australia	31,2 %	36,3 %	44,3 %
Belgia	54,9 %	57,4 %	59,5 %
Britannia	28,1 %	36,4 %	54,6 %
Espanja	32,7 %	35,4 %	41,1 %
Italia	44,9 %	48,4 %	44,5 %
Itävalta	47,2 %	45,0 %	43,3 %
Japani	22,0 %	27,2 %	39,4 %
Kanada	29,0 %	38,5 %	45,4 %
Norja	31,8 %	41,2 %	46,8 %
Ranska	29,7 %	35,8 %	42,9 %
Ruotsi	32,2 %	47,9 %	57,4 %
Saksa	44,2 %	44,7 %	46,3 %
Suomi	40,4 %	47,3 %	52,7 %
Sveitsi	15,3 %	20,8 %	33,6 %
Tanska	40,9 %	50,1 %	56,1 %
Viro	23,8 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	25,2 %	29,7 %	39,2 %

*) Rajaveroste yhteensä = painotettu keskiarvo puolisojen lisätulojen rajaverosteista

**TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2010
PERHEETÖN PALKANSAAJA**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	24400	37400	57300	122000
Alankomaat	15,6 %	15,8 %	12,6 %	5,9 %
Australia	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Belgia	32,0 %	30,2 %	29,0 %	27,8 %
Britannia	6,6 %	7,5 %	8,8 %	10,9 %
Espanja	30,9 %	30,9 %	20,7 %	9,7 %
Italia	32,1 %	32,1 %	32,1 %	24,1 %
Itävalta	31,2 %	31,2 %	31,2 %	19,7 %
Japani	12,9 %	12,9 %	12,9 %	8,7 %
Kanada	6,9 %	6,0 %	3,9 %	1,8 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	33,3 %	42,3 %	45,0 %	48,7 %
Ruotsi	31,4 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Saksa	19,4 %	19,4 %	17,7 %	9,1 %
Suomi	22,3 %	22,3 %	22,3 %	22,3 %
Sveitsi	6,1 %	6,1 %	6,0 %	5,8 %
Tanska	1,2 %	0,8 %	0,5 %	0,2 %
Viro	34,4 %	34,4 %	34,4 %	34,4 %
Yhdysvallat	8,9 %	8,5 %	8,2 %	5,6 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2010
YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	24400	37400	57300	122000
Alankomaat	34,7 %	40,7 %	43,1 %	47,6 %
Australia	15,0 %	20,7 %	25,2 %	33,0 %
Belgia	48,5 %	54,3 %	58,6 %	63,6 %
Britannia	25,8 %	29,1 %	33,4 %	42,5 %
Espanja	40,1 %	43,0 %	41,5 %	42,2 %
Italia	45,5 %	50,6 %	54,7 %	57,3 %
Itävalta	43,6 %	48,6 %	52,9 %	53,0 %
Japani	27,8 %	29,2 %	32,0 %	35,3 %
Kanada	24,8 %	28,7 %	30,4 %	38,0 %
Norja	29,7 %	34,4 %	37,8 %	45,8 %
Ranska	44,8 %	49,6 %	54,3 %	60,1 %
Ruotsi	41,3 %	43,5 %	50,4 %	59,6 %
Saksa	43,5 %	48,0 %	51,0 %	48,7 %
Suomi	36,5 %	42,6 %	47,9 %	55,6 %
Sveitsi	16,4 %	19,3 %	23,0 %	30,8 %
Tanska	33,2 %	35,9 %	38,0 %	47,6 %
Viro	42,1 %	42,5 %	42,8 %	43,1 %
Yhdysvallat	26,0 %	29,7 %	34,0 %	36,1 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	24400	37400	57300	122000
Alankomaat	34,7 %	40,7 %	43,1 %	47,6 %
Australia	8,4 %	17,1 %	22,8 %	33,0 %
Belgia	37,7 %	44,5 %	51,5 %	60,3 %
Britannia	9,2 %	27,6 %	32,4 %	42,5 %
Espanja	37,2 %	41,1 %	40,2 %	41,5 %
Italia	39,5 %	47,2 %	53,2 %	57,3 %
Itävalta	41,5 %	47,2 %	52,0 %	49,5 %
Japani	23,3 %	25,9 %	28,5 %	35,0 %
Kanada	18,0 %	24,2 %	27,2 %	36,5 %
Norja	24,4 %	31,0 %	35,6 %	44,7 %
Ranska	41,4 %	45,5 %	48,2 %	53,5 %
Ruotsi	41,3 %	43,5 %	50,4 %	59,6 %
Saksa	35,0 %	40,5 %	43,2 %	40,8 %
Suomi	36,5 %	42,6 %	47,9 %	55,6 %
Sveitsi	11,5 %	13,0 %	16,3 %	24,3 %
Tanska	22,9 %	30,2 %	34,3 %	45,8 %
Viro	40,8 %	41,7 %	42,2 %	42,8 %
Yhdysvallat	16,2 %	17,4 %	22,6 %	29,7 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2010
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	24 400	37 400	57 300
+ 2. puoliso	37 400	57 300	122 000
= yhteensä	61 800	94 700	179 300
Alankomaat	38,3 %	42,1 %	46,1 %
Australia	16,3 %	22,0 %	30,5 %
Belgia	46,1 %	52,6 %	59,7 %
Britannia	26,9 %	31,7 %	39,6 %
Espanja	40,7 %	41,3 %	41,5 %
Italia	47,3 %	52,5 %	56,4 %
Itävalta	45,8 %	50,7 %	50,6 %
Japani	26,7 %	28,8 %	32,3 %
Kanada	24,4 %	27,8 %	34,5 %
Norja	32,5 %	36,5 %	43,2 %
Ranska	46,7 %	49,7 %	54,4 %
Ruotsi	42,6 %	47,7 %	56,7 %
Saksa	41,7 %	45,1 %	44,2 %
Suomi	40,2 %	45,8 %	53,1 %
Sveitsi	14,4 %	17,5 %	23,9 %
Tanska	34,8 %	37,2 %	44,5 %
Viro	41,8 %	42,3 %	42,8 %
Yhdysvallat	20,8 %	25,4 %	31,1 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

33. **Jaana Kurjenoja: Tehoton verojärjestelmä?**
Analyysi Suomen ja 16 OECD-maan verotuoista. 22.10.2002
34. **Jaana Kurjenoja: Ei halpaa huvia - vielääkään**
Laskelmia työn kustannuksista, verokiilasta ja palkkojen ostovoimasta. 5.2.2003
35. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2003.** 4.6.2003
36. **Teemu Lehtinen, Jenni Oksanen: Riittäisikö yksi veroprosentti?**
Ansiotulojen verotus Suomessa vuonna 2001 ja lineaarisesti progressiivinen verojärjestelmä. 11.8.2003
37. **Jaana Kurjenoja: Lapsiperheiden verokurimus**
Lapsiperheiden verotus, lapsilisät sekä päivähoito 11 Euroopan maassa. 29.9.2003
38. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. 14.1.2004
39. **Jaana Kurjenoja: Kenelle työ kannattaa?**
Kannustinloukut 2004. 1.3.2004
40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 10.2.2009
56. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2009**
Suomen asema työn verottajana. 16.11.2009
57. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2010**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. 7.1.2010
58. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoimasta 2000-luvulla. 15.6.2010

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi